

מַאֲיר בָּרְעֶם

הַשְׁלִיחוֹת הַגּוּרְלִית

השלהות הגורלה

מair ברעם

tabonah — מכון ספרותי חרדי

MEIR BARAM
THE HEROICAL MISSION
©
ALL RIGHTS RESERVED
BY TVUNO

©
כל הזכויות שמורות
”תבונה”
מכון ספרותי חרדי
טל. 03-5705097

ציור העטיפה: ויקטור ברנדויץ' 0546380500

לוחות: ”פרנק“ ירושלים

התוכן

7	הוֹרָאת הַרְבָּ	פרק ראשון
11	הַגְּזָרָה	פרק שני
17	הַדְּרֵשָׁה	פרק שלישי
23	הַמִּשְׁׂמָה	פרק רביעי
29	הַאֲשָׁור	פרק חמישי
34	בְּלֶדֶר הַמֶּלֶךְ	פרק שישי
38	הַמְּרַדְף	פרק שביעי
43	בִּישִׁיבַת נָאָנָסִי	פרק שמיני
48	יוֹסֵף מַאיְבָּרָא	פרק תשיעי
52	הַגּוֹזֵר	פרק עשרי
57	הַדְּחִיכָה	פרק יא
64	הַתּוֹבֵחָה	פרק יב
69	בִּמְשֻׁעָול הַהֲרִים	פרק יג
74	הַרְבָּ, בֵּן עַרְבָּה	פרק יד
80	הַגְּזָרָה הַגִּיעָה לְטוֹר	פרק טו
84	הַפְּגִישָׁה	פרק טז
91	בִּמְחָלוֹת הַטִּירָה	פרק יז
97	הַמְּלָפְּדָת	פרק יח
100	הַמְּצֹוד	פרק יט
104	הַהְצָלָה	פרק כ
109	חַלוֹן הַסְּפָרִים	פרק כא
114	הַלְּבִידָה	פרק כג
122	הַעֲלִילָה	פרק כד
128	הַגּוֹזֵר חֹזֵר	פרק כה
132	מִבְחָן הַמִּים	פרק כו
137	הַהְצָלָה	פרק כז
142	הַחֹזֶר אֶל הַטִּירָה	פרק כח
146	בְּחוֹרָה לְחַיִם	פרק כט
151	הַמְּהֻפֶּךְ	פרק ל
157	אַחֲרִית דָּבָר	

ספרי מאיר ברעם

סידרת עלילות על רקע מאורעות העבר

אבן המזבח	מלחמות החשמונאים
עיר מלוכה	המרד ברומאים והחורבן
הפרנס מוקולניה	תקופת מסעי הצלב
השליחות הגורלית	תקופת בעלי התוספות
האוצר הספרדי	תקופת רדייפות האינקוויזיציה

סידרת "שעון הקסמים"

שעון הקסמים	על חשיבות ניצול הזמן
מבצע אלול	על חשיבות הזירות משקר
עלילה בכפר	לدون לכף זכות

פרק ראשון

הזראת הרב

לֶנָּמְנִי כתשע מאות שנה זרח אורו של רשיי הקדוש והגיה את מתחשי הגלות האפלים.

רשיי – רבנו שלמה יצחקי – בפירושו הנפלא על התורה, הנבאים והכתויבים על מסכתות הגمرا והמדרש, לא האיר את מכמי התורה בלבד, אלא אף את חיינו בכל הדורות, בהושיטו להם את מפתח הזהב לעולמה של הזרתנו הקדושה, תורה החיים.

אחריו כמו המוני תלמידיו ותלמידיו תלמידיו, ובראשם נגידיו הגדולים: רבנו תם, רב שב"ם ורביכ"ם, ופתחו תקופה חדשה ומוזהירה בתולדות עמנו: תקופת בעלי התוספות, שנמשכה כמאהים שנה.

מאות בעלי התוספות הללו את למוד הגمرا לשיאים נאדרים של עמקות, חריפות וקהף לא נזועים, וערכו את שיטם ומסקנותם פלפלים בקבציהם "תוספות" שנדרו לפיה סדר הטעיות שבגمرا.

רפוזם המפלא של מאות גאננים ענק רוח ואידרי תורה בתקופה אחת ובמקום אחד, מעיד בהכרח על המצוותם של אלפי תלמידי חכמים ורבקות בחורי ישיבות, מהמוני רביהם של מוקרי תורה ותומכייה.

אך תקופה נחרצת זו של שיא זהה בחייב עמנו, היתה גם תקופה אפל ומחשך ליהודים: בתקופה זו נערכו מסעי האלב השוניים, שהראשון בהם הימי חרבן נורא על קהילות ישראל עוד בימיו של רשיי, והאחרונים שבהם בסופה, בתקופה ספרינגו. המוני גוים משלhbאים

ונבערים פָּרעו ביהודים ללא רחם, קהילות שלמות נכחדו ורכושם נבזזו.

גם בהפסקות הקצורות שבין מסעות הצלב היו חיו היהודים בקנין האצילים וכחפcker לנtinyim. הם ענו וגדרו ממקום למקום, והטלו עליהם הגבלות מסווגים פבדים. רציחות והתעללות, עינויים ובזונות, היו מנת חלוקם של יהודי צרפת.

ובלב כל אלה, ועל אף כל זאת, רבתה הנירה למלוד התורה! היישבות פרחו וההתמלה גדרה, ואור התורה עליה זורח –

"כל זאת באתנו ולא שקרנו בבריתך, לא נסוג אחיך לבנו!"...

וכאשר ראו שענאי ישראל כי על אף כל הגזירות והגנישות מוצאים היהודים נחם בתורתם הקודש – החליטו לטל מיהם את נשמהם זאת, ולהתנבל לתורה עצמה!

ובשנה הראשונה לאלף הששי – שנת 1240 למן אין האמות – נקרא ראש היהודי צרפת, רבנו יצחק אל מפריז, להתייצב לפני הפלגה ולגן בפניה על התלמוד מפני ההאשמה כי הוא מביאה את דת הנוצרים.

בלב רבנו יצחק לא היו ספקות בדבר צדקתו של תלמידו הקדוש – אבל היו גם היו פקסופיקים רבים אודות תוכאות המשפט... והוא ידע שהוא נתון בידם של שענאי ישראל ואוביי תורה, ולכון לא הקל ראש בדבר הסכנה הנשכנת למלוד התורה. רבנו יצחק קרא לשלושה מגדולי חבריו לעמוד לימינו בוכוח הגורלי, ומלבד זאת צוה על מאות תלמידיו למד בעל פה את ששת סדרי המשנה ואת שלושים ושש מסכתות הגמרא! כל בן ישבה נצטוו להיות בקי בסדר משנה ובמפעת גمرا אחת על ברין, כדי שייהיו נכונים ליום צרה אם ילקחו מיהם ספריהם.

המשפט הסתים בנצחון מוחץ של ארבעת הרבניים, ואף נקבע לזכרון עולם ב"ספר הופיות".

לא היה בכך כל פלא, משם שהכחות בו לא היו שקרים: מצד אחד עמדו ארבעת המוחות המזהירים ביותר בצרפת, כשהם בקיימים

בנושא הנדון על בריו ומנגנים עלייו בלהט – נושא שהוא קדוש וצדקה מצד עצמו – וכנגדים נצב מומך נתעב ומתקסכל שידיעותיו בתלמידו שטחיות וטענותיו מଘכות ו מגמות. עד מהרה סתר את דברי עצמו, והושם ללוג ולקלס בעיני הרבניים והשופטים גם יחד. למרות היותם מוחדים, נאלצו להזכיר על נצחון הרבניים.

הרהור היהודי עוז וזכה לנכח הנצחון המזהיר. האדם היחיד שלא נטל חלק בשמחה היה רבנו ייחיאל, גבור הופעתו. הוא הודה לה' ברא רגש על חסדיו, אבל ההזיר את תלמידיו לבלי יתפסו לשאננות: עליהם לזכור כי פסק הדין נשלח אל האפיפיור לאשור, ושונאי ישראל לא ישקתו ולא ישלימו עם מפלתם.

רבנו ייחיאלطبع בתקף כי המשפט הקפדי של שנון המסתכות בעל פה יגבר ואף יתחזק – ויכמו תמיד, התברר עד מהרה כי צדק. תשובה האפיפיור לא החממה להגעה. הוא הודה כי נצחונם של היהודים מנעו את שרפת התלמוד, אבל עדין יש לעבר על כל ספר בנפרד, ולגוזר את דיןו לחוד.

כל ספרי התלמוד ומפרשי החרמו, והרבנים הצרכו לעמד ולסנגור על כל אחד מהם בפניו עצמו. הכל נוכחו לדעת כי רק בזכותו של רבנו ייחיאל נמשך למועד התורה באפרת: כל בחור ידע בעל פה את המסתכות שהקצבי לו, וייחדו הוותה היישבה מאגר חי של תלמוד תוסס ופורה. את אט, ספר אמר ספר, האליחוי הרבניים לשכנע את השופטים העזניים בכשרותם של ספרי הקודש, והספרים התחילו לחזור אל בית המקדש. הכל נשמו לרוחה, אבל רבנו ייחיאל היה עדין מדאג ומטרד. "השפטן עוזנו מקטרג", אמר. "הוא שלף את חרבו על תורתנו – וטרם השיבה לנויה"...

רבנו ייחיאל לא ידע מנוח. למרות שהספרים שבו להיכלי התורה,طبع מתלמידיו הנאמנים להתחזק ולהוסיף ללמד בעל פה עוד ועוד, והוא עצמו הקציב להם את מקומות הלמוד ובchan אותם אישית. התלמידים, שהעריצו את רבם, מלאו אחר הוראותיו בצדינות, אבל לא יכולו לכבות את השთאותם כאשר היה מעריך בקדימות על השמטה

מלָה או חַלְפַת שֵם אִמּוֹרָא, בָעוֹד שֶׁהֲסִפְרִים חִזְרוּ אֶל הַיְשִׁיבָה וְהִיוּ מִצְיִים לְכָל...

אָבָל רַבְנוּ יְחִיאָל פֶחד!

שְׁנִי מִאָרְעָוֹת מִבְשָׁרִי רַע אָרְעֵי בָאָתָה שְׁנָה: בָצָרֶפת הַמֶּלֶךְ לוֹאֵי הַתְּשִׁיעֵי הַיְדוּעָ בָאֲדִיקָתוֹ הַדְתִית, וּבָרוּמָא הַכְּתָר הַאֲפִיפִיּוֹר אַינּוּקָנְטִיּוֹס הַרְבִּיעֵי. וַרְבָנוּ יְחִיאָל זָכַר אֶת הַפְּסִיק וְאֶת פָרֹישׁ חֹזֶל: "וַיָּקָם מֶלֶךְ חֹשׁ – שְׁנַחַתְדָשׁוּ גַנּוֹתָיו"...

וְכָמוֹ פָמִיד, צָדָק רַבְנוּ יְחִיאָל גַם הַפְּעָם...

פרק שני

הגזרה

בָּ רחוב היהודים שבספריז בולט בהדרו בית המדרש הענק של רבני ז'יחיאל, מקום מושבנה של ישיבתו הגדולה. החלונות הגבוהים היו פתוחים לרוחה באותו יום קיץ, ורעש אדריכל בקע דרכם ומלא את הרחוב הרדום, קולם של תלמידים המתנסחים בתלמידים.

בבית המדרש פנימה, מתחת לקמור הענק של התקירה הנשאה, עמד ראיון מן העיר טוק, מבחן היישיבה. גבה קומה היה. פניו הנאות חרורות, ומקפות פאות עבותות. עיניו העירניות דרכות. הוא עמד כשבבו אל העמוד הגדל, והתגונן בגבורה בפני התקפה העזה שערכה עליו קבוצת נערים משלhbאים.

הנערים הקיפו אותו במעגל שהלך והתתקד סביבו בהתרסה, כשהם צועקים בחמה ומנגננים בידיהם בעז, אבל הוא נצט מולם ולא רתע ונלחם בעקשנות, שלא לסגת או לנטר: במאזץ רב הצலיח לכਬש לעצמו דרך חדשה בנבכי הסוגיה, והוא לא ניתן לנשלו מן הזיהה !

הבחורים נשׂו למצו פרצה בשרשראת הנחותיו, בדקו כל חליה בטעוני, העלו עשות מוכאות הסותרות לכאורה את ממצאיו והציבו על קשיים בסוגיה הנשארים ללא הסבר. הם תפכו אותו בלחת ובכנות, בגייסם לשם כך את מרבית הידע והכשרונות – לא מתוך רצון להכשילו ולשםך לאידו, אלא להפוך, מתוך התייחסות לבירר וללבון, למצא במובן הסוגיה דרך וモזא – אך ללא ממש עצמית ולא טינה וגויי

מכשולים! הם תקפו במרחב, בו זמיגית ומפל האגפים, אבל ראוון נשאר שלו ובויטה בעצמו, אבל היה שרטון מצא בלב ים גועש, והמשברים שסביבו קוזפים ומחנפאים, לעיתים מכנים בו ולפעמים עוברים ושותפים על פניו – אבל תמיד נסוגים אחר, ומזרירים אחריהם סלע קשח, איתן וمبرיק באור השמש...

מערכה זו שגטשה בגע, לא היתה בודדת. ברוחבי האולם הענק התגבשו קבוצות קבוצות, מהם דנו ייחדו בסוגיה, פרקו אותה לחלקיה ודן בקשישים המתעוררים ובשיטות לישובם – ומהם שבחרו לכת בכוון הנגיד: נטו שיטה מצרת ובדוקה או חדשה ונועזת, ובחנו את מעלהותיה ומרעוטותיה, לראות אלו חלקים בסוגיה מזהירים לפיה באור נגחות ואלו מתחטפים בעלתה עמוּמה.

וכל התכונה הרבה והמאפסת היתה הכנה והקדמה לשעת השיא הקרה וכאלה: שעורו היומי של רבונו יחייל. כלם שננו את הסוגיה שידבר בה, וידעו אותה לכל צדקה ועל כל הבטחה, הבליטו כל קשי ונסו כל טרזן, בחנו את מעלהותיו והגדילו את חסרונותו. הם עשו זאת, משומ שידעו כי כאשר יעל רבס הדגול על הבימה וירפרש את שיטתו, יתפזרו באחת כל הערפליים המעליבים עתה על הבנת הדברים והכל יראה מה פשות ימונן, ללא כל קשי או מבחן – ובכך טמונה הספינה הגדולה! ספנה, כי יטעו לחשב שהדברים אכן פשוטים ומובנים... כי מי שאינו מפיר את כל מבוכי הסוגיה, לא ידע להעריך כמה גאונות משקעת בפשות הדברים, כמה עמינות ובהירות נחוצים כדי למציא את קרון האור שתאיר באלפתה הבהירה את כל המאפלים בזיק אחד, מכוון היטב וחדר. כמה ידע נחוץ, איזו בקיאות נרחבת, כדי לנודא שהחדש אין נסתר משום מקום במרקבי הפלמוד!

התרגשות באולם הלכה וגאהה הכל שהתקרכה שעת השער. הוכחים גברו, הحملת התנשאה והרוחות התחלהו. איש לא שמע את קול התה' העמוס שהליך וקרב, וכי ששמע – לא שם אל לבו.

קול התה' הקצוב גבר, והגה הופיע מהתוֹף עצמו בפתח היישבה. והנגישות הרהרו באולם, והחרישו את קול הלומדים. דמתה מבוכה

השורה, ואחריה שקט מתחום. הכרז **הפלכוּתִי** עקר את המתוֹךְ ונכנס בצעד בוטח לתוך האולם, כשייני כלם מלאות אותו בהתקדמותו אל הבימה: גבה קומה וסמכותי, עיטה מעיל ארוגן ופסי ספר רקובים על שלוו סביר. על ראשו כובע משלש, ובידו מטה ארוך וגלת זהב בראשו – אותן כי כרוז **הפלך** הוא.

הכרז עלה במעלות הבימה והרims את מטהו, וגלת זהב שלחה נגוזות פז לכל עבר. באתיות טעונה הפרת ערך עצמו וחשיבות המעד שלפ' מחיקו מגלה קוף מגלה ופרש אותה לפניו. נשא עיניו, וסקר בשביות רצון את הקהיל הרב הדורך לשמיית דבריו. נפח חזהו והשפיל מבטו אל המגלה הפרושה. הקRIA את תקנה בקהל רם וסמכותי, כיאות לכרוז **הפלך**:

”אני, לואי התשייע, מלך צרפת בחסד עליון, ואדון נבראה, פרובנס, בורגונדי, גסكونיה וקטלוניה... נשא שיב עינוי מן הפטב. ערך הפסקה מכוננת להעכמת הדרכיות. הובילו חיווק של הנאה מרשות, ושב להקראה החגיגית: "...נעתרים בזה לדרישת האפיפיור, אבינו הקדוש, ומציינים בזה על החרמת כל ספרי התלמוד ומפרשיו מכל רחבי ממלכתנו, לשם העלתם על המזקד” –

המלים האכזריות נחתו על ראש הבוחרים כרעם מהם. הם הביטו סביכם באימון, ורק אז הבחינו בשורת הקלגסים שנכנסה לאולם בדממה והתפיסה לאיך הקיירות. הם נצבו כפסלים ומהפינו בדמייה עד שהכרז סים את דבריו והנמק את שרביטו – וואז נגשו במרץ לבזוע משימות המחרדה: בגשות ובקשיות חטפו את הספרים הקדושים מעל עמודיו הלאיים והעבירו מיד ליד עד לפתח, שם נזקקו ארצה ונאספו לערמה שהלכה וגביה.

הבוחרים נחרדו למראה חלול הקדש, והתנעו מ Kapoorון. הם גוננו בגופם על ספריהם היקרים וארח התנפלו על החילים המגדלים מתוך חרון אין אונים, ונغو לחטף מהם בכל את שלהם. נראה שהחילים אף חפו להזדמנות זו: הם שלפו את חרבותיהם מנדרם והסתערו על התלמידים ההומומים, חסרי המגן והישע... אף או מלאה את האולם

שאגה אַיִּמָּה, שאגא זעם אין קז מפיות מאות הבחרורים, שנשוא בחרונם את עמודי הלמוד המיתכים מספריהם, שלחנות וספסלים, וידום בחילים. הלו נסגו בעתה לעבר הפתח. מן הפלמידים הגן בלחת ובחורף נפש על היקר לו מכל – על ספְּרוּיו הקדושים, על תורתו...

הכרז הפלכוטי עמד על הבימה וחזה בפתח רוח בعينים קモות ובפנים חרות פסיד. גאותו נטהה אותו. חזחו המנפח שקע, כלחין. לא היה בלבו ספק, כי לאחר שהפלמידים המשלחים ידרפו את החילים, הם יפנו אליו כדי לבלוט את זעםם בו ובפרקדה שבידו... והנה העמיק חורונו, והוא פסע לאחוריו. נתקל במעקה, ונשא יד רועשת לגונן על עצמו. חישו התאטת. בחור תмир התנק מ לחבריו ההודפים את השוטרים, והבקיע לעצמו דרך אל הבימה. מראהו היה נורא: עיניו בוערות, פאותיו הנאות סתוות ומתקדרות לאחורי, שרוליו קרועים וחלצחו ספוגה בדם. הבוחר טפס בזריזות על בימת העץ כשהוא מתרשם ומתנשף בשפטים חזוקות.

הכרז המבעת השטוף, וגונן על ראשו מפניו. מפני הנקמה האימה העומדת להתקבצע בו ובשליחותו! אבל הבוחר התעלם ממנו כליל. הוא חבט בידו על הבימה פעמיים ושלוש עד שהפנו אליו מבטים תמים, וזו צעק בקול: "הפסיקו זאת מיד – חרדו!"

לרגע השתקה מבוכה, והחילים הנסוגים נצלו אותה וערכו את שורותיהם. אך מיד קרא מישהו מבין הקהל: "מה לך, רואבן? האם נתן את ספרינו למשיכה?"

"את תורתנו לשרפָה?!" צעק אחר.

"אחיכים – חשבו בהגין!..." התעקש רואבן, "זהו מעשה בוטה של מרידה בצו מלכותי! אתה פלנו יהרגנו, ואת ספרינו ישרפָה!..."
"גנות על קדוש השם!" צעק מאן דהו, אך הסתה מיד בידי חבריו. דבריו החלו לחדר לתודעתם.

"... ואת כל היהודי הממלכה יגרשו: את רבני הקדוש, את הורינו!

זקנים ונערות, נשים ותינוקות!... מי יטל על עצמו את האחריות
הכבדה לכה?"

הדברים נתקבלו במלמול מבוכחה, והחילים הנדרמים ראו כיצד
המוני התלמידים מרכיבנים את ראשיהם בהשלה אלמת ונסוגים
מדרכם בצד מהס ונכנע. ובعود החילים אוספים את הספרים, פנה
ראובן אל הכרוז ובקשו לבב ידוח בחר המלכות על המהומה
שהתחוללה.

עשთונוטיו של הכרוז חזרו אליו והוא חגר את שארית כבודו
האבוד: "היכן טעו לבקש זאת?" הרעים בכוון, "ויהרי היתה זו
מרידה גלויה! כלכם תשפטו למיטה, והישיבה תפגר על מנעול
בריח!... זו היתה התקומות מחרפת, בגלל קمز ספרים ישנים..."

"לא, איןך מבין"!... לחש רואובן בכאב. "זו היתה התפרצות טבעית
בנגד גולתו של הקדוש והיקר לנו מכל... זהה תורתנו, פמץית חיינו...
אלוי היו מתחייבים לפניו בפקחת הפלך לגור את אביך לשרפה על
המועד – כלום לא היה מתנפלו לריגלי ומנסה לעכבו?"

הכרוז החליק בידו על שפמו העבות ומשך בכתפיו בתמהון: "עם
מיוז אטם, היהודים..."

ויצא בצד גאה מן האולם.

פרק שלישי הדרשה

נשקט מוזר שיר בבית המדרש לאחר צאת החילים. מאות הבוחרים נסבויים התחלכו בו באי סדר וללא פרקלית, בעיניהם בוהות ובפירות אלימים, ראים שהאלו מטה לפניהם. בקשות חושים ומתוך תהיה ובלבול הבינו על ארוןות הספרים הפרוצים, שדלותותיהם מתנדנות בריפוי ומגלוות מדפים ריקים וושוממים.

מרגע הגיעו הגיעו יהודים נוספים, ובפני כלם ספור זהה: הקלפסים פשטו בזמנית על כל בתיהם יהודים, והחרימו את כל ספרי הקודש שמצאו בהם. מישחו ידע בספר על התפרצותם אל בית רבנו יחיאל, שם רוקנו את עורות המדים מספריהם. הספריה המפלאה של הגאון הנערץ הייתה לב: אלפי כתבי יד נדיירים, ובהם מושנחות של שושלת גאנז בבל לדורותם, שיטותיהם הסדורות של גודלי אשכנז, אראפרת וספרד – פמץית תייהם ומורשתם הענקית של מאות ענק רוח ואידרי תורה הייתה למראם ביד זדים חסרי לב, והובלה לשפה – –

ההלם היה מחלת, והרגשת שכול השטלה לנכח הגורה האימה. איש לא יכול היה לנחש עתה, כי מאות תלמידים האבלים והדומים המשוטטים באולם ללא מטרה, רעשו וצעשו לפניו מספר שעוט ברגש ובאון, מלאי חיים ושמחה, והתכוונו במרץ לשעור הגדול שהיה אמור להעניק ברגע זה ממש. עתה נשכה השועור מלכ' כל, ושם מן ותוגה תפסו את מקומו.

אבל מישחו זכר את דבר השועור!

מפתח בית המקדש נשמע קול המולה נרגש. הבחורים נשאו את עיניהם לעבר הפתח, ונשארו נטועים במקומם:

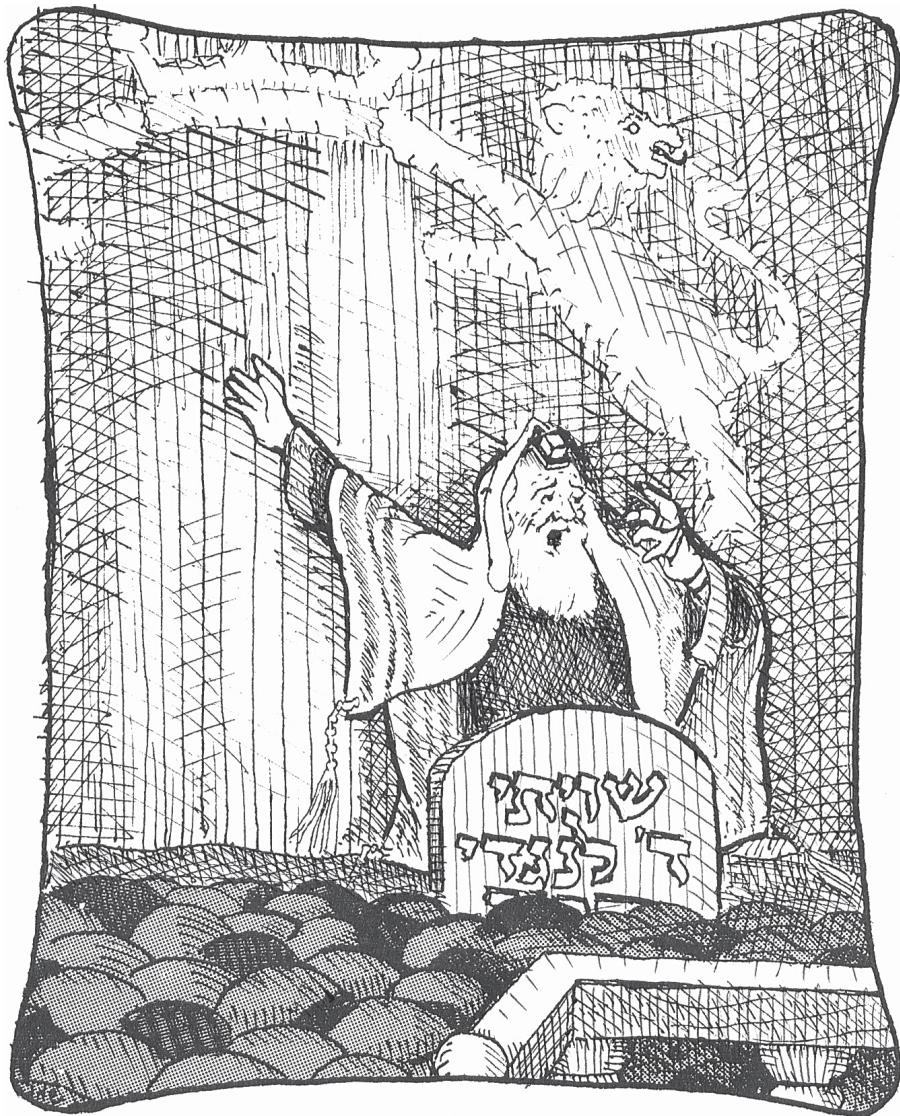
בפתח עמד רבנו יחיאל, כשהוא עטור בדרשו בטלית וחפלין, וסקרו את האולם. הוא היה חור עד מזד, לחייו שקיימות ועיניו ארכומות, אבל עמידתו היה זקופה וגאה, שפתיו חשוקות ועיניו בוערות וחוזירות. במבט אחד נתגלה לפניו התמונה כלה: תלמידיו האוהבים, הנבוכים וההוממים, עמדו הלמוד המנפצים וההפוכים. מרגע הספרים המרתקנים וארון הקודש הפתוח: אכן, גם שם חפשי הגויים אחר ספרי קודש חבויים... הפרקת היה מושטת הצדקה בכבוד החרבן בתשעה באב, הדלותות היה פתחות לרזחה ומאחריהם עמדו סדרורים ספרי התורה במחלצותיהם ההדרות והשיקפו על הנעשה בעולם מתחתם. איש לא נפנה לסגר את דלתות ארון הקודש...

רגע ארוך עמד כך, וה תלמידים עקבו אחריו בנשימה עצורה. דומה היה כי חوروנו עמוק ולחיו שוקעות עוד יותר, אבל קומתו לא שחה ועיניו לא אבדו מזהרן. הוא נכנס פנימה ועשה את דרכו בצעדי אטי אל ארון הקודש, כשמאות עינים מלאות אותו בכל פסעה.

הרב עלה לאטו בשלשת מדרגות העץ ונכנס אל הארון הפתוח, שם חבק את ספר התורה שנכחו והשען עליו את ראשו. הדממה באולם היה מחלת ומחתה הרקיע לשיא: כלום מבקש הרבה את בטול הגורה, או שמא מתהן הוא שלפoid התורה לא יפגע? מבקש רחמים על הקהיל, או מתחודה על חטאם? ואולי טובע הוא את קץ האירות ואת בוא הגאלה?

אך הנה נרעדות כתפי הרב בעז – רבנו בוכה בחיק ספר התורה – והסקרים נפרצו בבית אחת. כל הקהיל גאה בבכי ללא מעזר, בגין מחתא ומשחרר, המבטא את הרגשותם כלם...

הרב התגעג, נשק לספרי התורה וסגר את דלתות הארון. בתשומת לב השיב את הפרכת למקומה, והפנה את פניו אל תלמידיו. שוב השתרעה דממה מתחה, וכולם חכו בדריכות לשמע את אשר בפיין. הם יידעו מה רبه המעמסה שהטלה על כתפיו: הוא מופיע לפניהם

באב. אביו התלמידים האהוב והרהורם, המטפל והדוואג – ו גם אב' התורה שנגזלה מהם, התורה החקוקה על לוח לבו והיא מציאות חייו וכל עולם. והוא, האב השפول, התיאב לנחם את בנו האחד על הלך השני. ולמעשה, עליו מטל מעתה למלא את מקומו...

"בני", פתח הרוב בלחישה, "بني היקרים"...

למרות الלחישה, ואולי בಗැල්ල, נשמע קולו בכל האולם רחוב הידים, חדר לලේඛා.

"לפנִי אַלְפּ שָׁנִים נִזְרָה גִּזְרָה דָּמָה. הַמְלֻכּוֹת הַרְשָׁעָה נִזְרָה עַל הַיְהוּדִים שֶׁלֹּא יַעֲסְקוּ בַתּוֹרָה – וְלֹכְלָם זִכְרוֹת הַגָּמָרָא בְּפֶרְקָה הַרְאָשׁוֹן בְּמִסְכָּת עֲבֹדָה זָרָה" –

ו

רוב הנערץ צטט בעל פה, מלא במליה: "...מֵצָאוּהוּ לְרַבִּי חַנִּינָא בֵּן תְּרֵדִין שְׂהִיה יוֹשֵׁב וּוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּמַקְהֵיל קְהֻלוֹת בָּרְבִּים, וּסְפַר תּוֹרָה מְנֻחָה לוּ בְּחִיקוֹן. הַבִּיאוֹהוּ, וְכָרְכָיוֹ בְּסְפַר תּוֹרָה, וְהַקִּיפָּהוּ בְּחַבְילִי זְמוּרוֹת, וְהַצִּיתָוּ בְּהַנּוּ אֶת הָאָשׁ. וְהַבִּיאוֹ סְפוּגִים שֶׁל צָמָר וּשְׁרָאוּם בְּמַיִם וְהַנִּיחוּם עַל לְבָבוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא תֵצֵא נִפְשׁוֹ בְּמַהְרָה –

אמרה לו בתו: 'אבא, זו היא שכחה של תורה?' אמר לה: 'אלמוני אני נשרפתி לבדי – היה הדבר קשה לי. עכשו, שאני נשרף וספר תורה עמי – מי שמקаш עלבונו של ספר תורה, הוא יבקש עלבוני!' אמרו לו תלמידיו: 'רבי, מה אתה רואה?' אמר להם: 'גויים נשרפים ואותיות פורחות' –

"הרוב דםם. עיניו להטו. הכל ראו בעיני רוחם את המצחזה, ולבם התפלז. דמו לשמע את שאגת הלהבות המלחכות את היריעות המלפפות את הגוף הקדוש.

ו

רוב המשיק: "שְׁתִי שְׁאָלוֹת נְשָׁאָלוֹ בָּאָן. הַבְתָּחִדָּה לְאָבִיה, וְשְׁוֹאָלָת: בָּלָם זֶה שְׁכָרָה שֶׁל תּוֹרָה? וְאָכְן יִדְעַ לְנוּ כִּי רַבִּי חַנִּינָא נְעַנֵּשׁ עַל פְּגָם דָק שְׁנָמֶצָא בָו, שְׁהָגָה בְּפִרְהָסִיא אֶת הַשֵּׁם בְּאָתוֹתָיוֹת, לְמִרְוֹת שְׁעָשָׂה זֹאת לִזְרָךְ לְמֹרוֹךְ –

ונתלמידים חדרו לגורל ספר התורה שנשרף עם רבעם!
שְׁתַיִן שָׁאלות – וּשְׁתַיִן פְּשָׁוּבָות..."

שוב ערך הרב הפסקה, וכך שנהג להפסיק בין קטע לשערו. אבל הפעם לא נצליח את ההפוגה למטר של שאלות ופוץ התנצלויות. הדממה הייתה מחלת.

ידו של הרב נקפקה לאגרוף: "галות מרה וחשוכה היא. מדי שנה בשנה נתכוות על ראשנו פרעות אימאות. בכל מפעץ-אצלב נכזות ונכחנות קהילות שלמות. עניים וגרושים מנת חלכנו, מסים בבדים ונגישות... ובלב כל אלו עולה וזורחת אור התורה ממאות קהילות קדש ועשרות ישיבות השואקות חי נצח! ואף אם נשאל בלב קרווע ומרתח: כלום זהה שכחה של תורה, גרע כי אין יסורים בלי חטא ואין מיטה בלי עוזן. נקבל יסורים באבהה.

אבל עתה, כאשר נגורה שירה על התורה הקדושה – הלאRib לגויים עם ה' ותורתו. ומישיבקש את עלבונה של תורה, הוא יתבע מעטה גם את נקמתנו ואת עלבונינו!"

קולו של הרב הילך וגבר: "אבל נשאלת כאן שאלה שנייה: תורה מה תהא עליה?!"

רבי חנינא הקהיל קהילות וספר תורה בחיקו, ועתה נשרפם וספר תורה עמו – רבי, מה אתה רואה? מה יהא מעטה?!

– והוא ראה גוילים – נשרפים – ואותיות – פורחות! –

קולו הפק לשאגה: "בי התורה היא חי עולם, תורה נצח, ואני הבטחנו כי לא תשכח מפני זרעך! ואף אם הגויים ישלו על הגוילים – גוילים נשרפים – אבל האותיות פורחות! ואני נאסר ונלקט את האותיות, נחקק אותן על לוח לבנו, ונורישן לבניינו אחרים! כי נצח ישראל לא ישקר ולא יכזב!" –

נתלמידים הביטו אל רבעם בהערצה, ודבריו היו להם כטל של מלחמה. אכן, היו גזירות שמד גם בעבר עם ישראל אחוי בתורתו

בעקבות, מתוך אמונה عمיקה כי אין חיים הוא אונח בידיו... וארם הם הוכח יוכחו לכל שונייהם כי הם בניים נאמנים לעם קשה ערך. אפיין, וגאה –

וצדוק !

פרק רביעי

המִשְׁימָה

ך. ברי רבנו ייחיאל הפיחו רוח חיים בתלמידים הנכוכים. הם התגבעשו מיד לקבוצות למود בראשות בחרי התלמידים וקבעו ביניהם את סדרי הלמוד והשנין.

רק עתה הבינו עד כמה הרחק ורבם לראות כאשר דרבן אותם למלוד שיטתי בעל פה, והניח בכם את היסוד להמשך שגשוגו של למוד התורה וקיומה של הישיבה הקדושה!

קובוצת צעירים התגדרה סביב רואבן. הוא חלק אותם לפי המסתכחות שיידעו בעל פה, וקבע אוטם לחברותם למוד בהן ילמד כל אחד לחברו את המסתכחות שידע. האורירה ניתנה נלהכת ונרגשת, ורואבן נצח על הפלאה בהתרומות רות. בידיעה כי הם עומדים בפני המשימה הקבדה, להמשיך ולשאת את אבוקת התורה.

לפתע הרגיש רואבן כי יד רפה נוגעת בכתפו. הסתווב, וראה את רבי יוסף, בנו של רבנו ייחיאל, שרמו לו לרכת אחורי לירכתי האולם. בתמחון התנתק מהחבירה הנלהכת וקרב אל הפנה, שם לחש רבי יוסף באנו: "אבא קורא לך!"

כך לחש במתיק סוד – וונבלע בין המון הבחורים.

ראבן נותר במקומו כאלו חמו רעם. מעודו לא נקרא אל הרב שלא בעניין למוד. בשנים הראשונות החיאב לבחינות, ולאחרונה הזמן למד ייחדו, אך מעולם לא נעשה הדבר בדחיפות ובסוד!

ראובן התעשת ומהר אל בית הרב מתוך התרגשות מהולה בסקרנות ובפחד סתום. לרבות נודע לבטח שצנן את הרוחות והשkeit את המחהה הנרגשת. אולי רוזה הוא להוכיחו: הפל נתונים בסערה רגשות, מלבדו?!

בהתסוס נחש בדלה ונכנס פנימה. חדרו של הרב היה מוזר לмерאה, כי את מקום אלפי הפסרים בקרים העור המהובות תפסה שמלה חריגונית של מדים ריקים, אך ברב עצמו דבר לא נשנה: דמותו האצילית אמורה כבוד, פניו הקורנים הפיקו חכמה ועיניו החדרות הטילו מרות. הוא צפה לבואו של רואובן, וקבע את פניו בשמחה: "הבנס נא, יש!"

ראובן ישב בחשש, ותלה מבטו בפני הרב. הירצינו עתה לקראות תוכחה? אך לא. הרב המשיך ואמר במאור פנים: "בני, ספרו לי כיצד הפסיק הבקר את ההתקפות, והצלת בך את חי הפלמידים ממות ואת הקהלה כליה מאשמת בגירה במלכות! פעלתך זאת הוכיחה תושיה, אמן ויזמה – והיא שהכיה אותך להטיל عليك משימה נוספת. מספנת, נועזת ואחרית עד מאד!"

אכן נגולה מעל לבו של רואובן. אם כך, לא נזוף על יzmתו. להפה. בלב קל המשיך ושם את דבריו הרב: "ידוע לנו, כי מזה חמשה דורות קיימים בארץנו בת מדרשים של רופתינו בעלי התוספות: באנץ ובקוצי, באירוא ובמיין, בטורייש ובלוניל... שיטותיהם ודרךם של רשי" ורבנו פם, רשב"ם ורבי חזקון, של עשות חביריהם ומאות תלמידיהם התגבשו ונאספו בקבצים, הללו הם עשרות פרושים התוספות שביברנו".

ראובן הנתקן בראשו. הדברים ידועים.

רב המשיך בדרכיו: "עד עתה, למד כל ראש היישיבה את השיטה שקיבל מרבותיו, והסתיע בשאר הקבצים להשנה וללבון. אך עתה, כאשר הכרזה מלחמה על התורה והפסרים החרמו, מאשר הلمוד יערף בעל פה וכלנו צפויים בכל יום לסייע גירוש ונידודים, מן הכהרם לכטס את כל התוספות ולאחדרם. ליצוד מהם תמצית בהירה ושיטה

ערוכה ומסכמת, אותה יקל לשנן ולזכר, ואשר מבלית את החדשושים ותחדד את המחלוקות ויסודן. לערך קבץ תוספות אחד ואחד שיתפס את מקומם של עשרות הקבצים.

זו מלאכה כבדה ואחראית, והיא חיבת להעשות בשלה ובמנוחה בידי אחד מגדולנו. גאון השולט בכל מכני התורה. בעל חידות מהשבה, חריפות ובהירות, הקף ועמוקה.

ישנו גאון אחד, העונה על כל הדרישות האלה, ואתה מבירו. זהו תלמידי רבי אליעזר, המכון פרעה של טוק, עירת מולדתך. גאון נפלא, חריף ובקי, חמיה בשלה עיריה אלמוני החבוי בהרי המזרח הנדרחים. ברצונו יטל על עצמו את המשימה הפכירה. קים רק מכשול אחד –

“איך יגיעו אליו קבצי התוספות הרבים, לשם ערכתם?”
“אני אביא אותם אליו!” קרא רואבן בלהט. וhaben, שלשים כה נקרא...

“הדבר אינו פשוט – כלל וכלל לא!” הרבה קם ממוקמו והתהלך בחדר הריק אנה וננה: ידוע לך כי כל יהודי שימצאו בראשות ספרי הפלמוד ומפרשיו מתחיב בנספו, ודינו לשפה !”

ונדי ידוע. כמו אוניו שמע הבקר את דברי הכרז. “אף על פי כן, רבבי ! למרות זאת – ”

הרבה עץ בהלכו ונמן בו מבט חזיר:

“ראובן – מהלכני מכתבים על פי התורה, ועל פיה בלבד ! על שלוש עברות בלבד נצטינו להרג, ולא לעבר עליין : על עבודה זרה, גלי עריות ושפיכות דמים. מניין לך החתר להסתפן בעבור תלמוד תורה ?”

רבנו עורך לי מבחן, חשב רואבן בלבו, ויחלิต להצליח בו: “בספר המימוני כתוב אמם כי המוסר את נפשו לקיום שאר המצוות הריהו כמאבד עצמו לדעת – אבל דעת רבנו משה מקוצי שהמוסר נפשו על שאר המצוות מקיים מצוה עשה של זאהבת את ה’ אלקייך

בכל לבב ובכל נפשך, אפילו אם נוטלים את נפשך. ואני תלמידי בעלי התוספות, ופוסקים בדרכיו..."

הרבר חזר להתהלך בחדר, ריאשו שחומר וידיו מאחוריו גבו, ודבר בשעת הליכו ממשוחח עם עצמו: "אכן, ראיון, השבת מהלכה! מחלוקת היא זו בין רבינו משה הפניוני ורבנו משה מקוצי... אבל לדעת הפניוני, שאסור להסתפן בנפש בעבר שאר המצוות – איך הספין רבי תנינא בן פרידון והקהיל קהילות ברבים, וספר תורה מנה בחיקו?..."

פיו של ראיון נפער. מזה שניים יודע הוא סיפור זה. רק הבקר שב ושםעו. כיצד לא עלתה השאלה בראותו?

הרבר הגיע לארון הספרים הריק, ליטף את המדף הקיטם, הסתובב ושב לצערתו: "זינכורה לך הגمرا במקצת ברכות, בפרק "הרוואה": פעם אחת גורה מלכות הרשעה שלא יעסכו ישראלי בתורה. בא פפוס בן יהודה, וממצו לרבינו עקיבא שהיה מקהיל קהילות ברבים ועובד בתורה. אמר לו: עקיבא, אין אתה מתירא מפני מלכות? אמר לו: אמשל לך משל, למה הדבר דומה? לשוויל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דברים שהיו מתקבצים ממקום למקום. אמר להם: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשותם שטבאים עליהם בני אדם! אמר להם: רצונכם שתעלו לייבשה, ונגדור אני ואתם בדרך שגורו אבותיהם עם אבותיכם? אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחוות אתה? לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה במקומות חיותנו אנו מתיראין – במקומות מיתרנו על אחת כמה וכמה! – אף אנחנו: עכשו שאתה יושבים ועובדים בתורה, שבתובך בה: 'כפי הוא חייך ואך ימיך' – פה, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה, על אחת כמה וכמה! אמרו: לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא והוציאו להריגה, והיו סורקים את בשרו במסירות של ברזל, והוא מקבל עליו על מלכות שמים –

ומה יענה הפניוני לגمرا זו – מי התיר לרבי עקיבא למסר נפשו על למוד התורה?"

הרוב הפסיק, כהרגלו בין קטע לקטע. מתחת לתלמידים שהות לעבל את הרברם, להעיר ולהקשות.

ראובן נצל את ההפסקה, וஹסיף: "רבבי יהונתן בן בבא שמסר את נפשו בשעת הגזירה וסמך לרבות חמשה תלמידים, בין אורשא לשפרעם – ונחתפס בידי הרומים וננעטו בו שלוש מאות חניתות ועשאוו רכבה – מי התיר לו זאת?"

הרוב נשא ראשו ותנן את רואובן במבט הערכה. לבו של רואובן נתר בשמה. אכן כוון לדעת הרוב! אך אין זו חכמה להוסיף שאלה. מה הפתשה?

הרוב עצר, והתייצב מול רואובן. קומתו כמו נתגבהה ועיניו ירו זקים: "אין על כה, אלא תרוץ אחד: כאשר התורה בסוכה – כאשר אוסרים על לモקה ועל העברתה לדורות הבאים – אין זו עוד מסירות נפש עבור מצוה בודקת. זהה מסירות נפש עבור היהדות כליה, עבור עקר ותמצית כל התורה! וזה, מטר ומצוחה לדעתכם!"

"זויה השילוחות המטלה עלייך!" אמר בהתלהבות. "לעזר בהבאותם של עשרה קבצוי התוספות, פרי עמלם ותמצית הגיגם של חמשה דורות מלאי תורה, למקום מבטחים, לשם עבורם לכל ספור ותמצית שיבתיחו את העברתם לדורות הבאים!"

הרוב התקופף, והסיט מספר אריחי עץ מן הרצפה. לעיני רואובן התגלטה גוימה שטוחה ובה מזונת עז שחורה. רואובן הזדרז לעזר לרבו להעלות את המזונה ממקומם מחבואה, ונוכח בمشקלה הרוב. יחד הניחו את המזונה על השולחן, והרב פתח את המגנויל הכבד בפתח נחשת שנשא עמו. במזונה היו מנהים בעשרים ספרים נאים מלככי עור – קבצוי התוספות למיניםם! הרוב הביט בהם בחבה, ועיניו מלאו דמעות. באנחתה כבושה נעל את המזונה ומסר את המפתח לרואובן. רואובן נטלו ללא אמר. הרוב הדף את המזונה לקצה השולחן. הכנין קולמוס ודיותא ודף ניר, וישב לכתב מכtab לתלמידו רבנו אליעזר, ובו מלא את ידו למשימה רבת האחריות שהטיל עליו.

לא היו בפייהם מלוות פרדה. המשעה היתה כה קשה, השליחות כה מסכנת וכה אוצר כה יקר – והפרדה כה קשה, פרדת הרב מתלמידו האהוב, והתלמיד מריבו הנערץ ומישיבתו היקרה...

ראובן נטל בשמאלו את המזודה ורבען לנשך את יד רבו. ולפתע נכרכו סביבו ידי הרב ודרמות הרב זלגו על צוארו... הוא יצא לדרך כשהם לים העתיקות מלאות אותן:

”יברך ה' ונשمر –

כִּי מַלְאָכִיו יֵצֶה לְךָ לְשָׁמֶךָ בְּכָל דָּرְכֶיךָ – – ”

פרק חמישי

האשור

ראובן הלה לכפר השוק, ופינה אל רחבת הרכבות. מצא מרכבה הנוסעת מחר עם שחר לנאנסי, ושכר בה מקום. לאחר מבחן יצא את השוק וירד במודר הרחובות אל שפת נהר הסיניה. בצד בוטח עבר את הגשר וזכה את הרחבה המרצפת שלפני ארמון המלוכה.

בשער החומה פנה ראובן אל הזרקיף ושתח לפניו את מבקשו. הלה הזעיק את איש משמר המלך, אשר הורה לרואבן לבוא בעקבותיו.

הם חזו ב מהירות את הגן המרהיב של מרגלות הארמון ועליהם במרקוגות השיש האוחרות אל מבוא העמודים הענק. איש המשמר פסע בבטחון במסדרון אפל וארכ, וראובן הלה בעקבותיו בששפותיו רוחשות תפלה להצלחת דרכו.

איש המשמר עצר ליד אחת הדלתות. הקיש עליה, ופתח אותה לרוחה. האור שבחר נפל על השלט המזוהב הקבוע בדלת הכבדה, וראובן קרא את הכתבת שعلיה: "לשכת ההודעות המלכותית".

"לשכת ההודעות" הייתה מפקחת על הפצת החוקים, המסים והגוזרות, ועל משלוח התביעות והתזוכרות מוחרם המלוכה לכל רחבי הממלכה. בין באמצעות כרוזים רשמיים בערים עצמן, ובין על ידי בלדיים שקשרו בין הערים. ברגע זה הסבו בלשכה הגדולה שני גברים כשהם שקוועים במשחק קלפים מרתק, ולפניהם קנקן יין שעבר מיד ליד. לקול חריקת הדלת הפנו השנים פנים מבשומות לעבר הנכס. רואובן

לא הבהיר את הקישיש שבhem, הוא שער כי זהו הממנה על הלשכה – אבל האדם השני היה מכר לו עד מآل: היה זה הכרז הפלכתי הייר והבוטה, שה殆םיע אף הבקר את הגזרה האימה על שפטת הפלמוד באזני בני היישוב ההמוניים.

הכרז מצמצ בעיניו ב מהירות וטפח בידו בעז על ברכפיו: "ראו נא ראו! אם אין זה תעטע פוזב של היין הבירוגנדי הטוב, הרי הופיע כאן רבBOR האמץ מן היישוב... זה זה! הישר ללוע הארי, כפי שאומרים. אין זאת?!"

ראובן קד קלות בהכנעה מבלילו לומר דבר, אף הכרז לא הרפה מטרפו. היין התיר את חרצובות לשונו: "מה קביאך הלוות, יהווקי? האם באית לדרש כי נחזר לכם את הספרים שלקחנו – זה זה! איך בנית אותם בפנוי? משוש חיננו, נשמה אפנו?" והוא פרץ בצחוך צורם וממשך.

לחיזיו של רואובן בערו והוא הדק את שפתיו בכח לב יתרפה להשב לכסיל זה בגמולו, ובכך יהורס את פכניתו. הוא קד קלות בשנית, ואמר: "בקשתי להפגש עם הממנה על הלשכה, כדי להעמיד את עצמי לרשوت המלך! אני יוצא מחר עם שחרר אל העירה טוק השוכנת בלב הרים שבמזרחה. בלדרי המלך כמעט ואינם פוקדים מchio זה. אם ישנן הודעות ואגרות המיעדות לשם – אשמח להצעיך את עצמי, כבלדר חד פעמי"...

הכרז הזדקף בכיסאו והזעיף את גבונתו. יינו פג ממנה בבח אחת והוא היה מפכח לחילוין: "רגע – רגע אחד: הבדר כליל איינו מוציא חן בעני! משחו חשוד מסתתר פאן... הциיד, שעות מספר לאחרר החרמת הספרים נחפו תלמיד היישוב לעזוב את חביריו באורתם ולהרחק נדוד אל העיר טוק... אפס, היהודים, רקמתם כאן מזמה אפליה!"...

ראובן קד בשלישית, והפעם כדי להסתיר את חרクトו: "לא, אדוני! טוק היא עירת מולדתי, ואני הרחקתי נדור מפרשחתי רק כדי ללמד תורה מפני גדול התורה בדורנה. אבל עתה, לאחר שספרינו הקדושים נלקחו מעמננו,שוב אין כל טעם בישיבתי כאן, ואני חוזר לעיר!"

"וְאַתָּה בָּא מִרְצֹנֶךָ לְהַצִּיעַ לַמֶּלֶךְ אֶת שְׁרוֹתְךָ – לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר גָּזָר
שְׁרֵפָה עַל סִפְרִיךְ... אֵיךְ בָּנִית אָתָם – חַיָּנוּ, רָוח אָפָנוּ?"

קְדָה נוֹסֶפת: "אָכְן, נִצְטוּנוּ בַּתּוֹרְתָנוּ לְכִבְדָה אֶת המֶלֶךְ וְלִשְׁמֹר אֶת
חַקְיוֹ, אֲבָל אַנְיָמָצָה גַם לְתַגְמֹול עַל שְׁלִיחוֹתִי – שָׁכַר מָה אֲשֶׁר יַעֲזֹר
לִי לְמַפְנֵן חָלֵק מְהוֹצָאות הַנִּסְיעָה..."

הפעם התעורר הממנה על הלשכה: "אָכְן, יִצָּא הַמְרָצָע מִן הַשָּׁק!
הַיְהוּדִים, עִינֵיכֶם לְכָסֶף בַּלְבָד!" קָרָא. "אָכְן, תִּקְבְּלָ סְכוּם זָעִיר, אֲבָל
לֹא עַתָּה – אָנוּ מִשְׁלָמִים שָׁכַר רָק כַּאֲשֶׁר הַשְׁלִיחַ חֻזֵּר אֲלֵינוּ וּבִידָו
קָבֵלה, הַמְאִשְׁרָת אֶת מִסְרַת הַאֲגַרְתָה. שָׁאמָם לֹא בָן, הַרְיִי יִשְׁלִיכָה מִיד
אֶל הַסִּינָה, וַיַּשְׁלַשֵּׁל אֶת הַכְּסֵף לְכִיסּוֹ!" וַיַּפְ�יו הַתְּרַחַב בְּחִזּוֹק. אָתוֹ,
לֹא יוֹלִיכָו שׂוֹלֵל!

פָּנָיו שֶׁל רָאוּבָן הַבִּינוֹ אַכְזָבָה גָּלוּיה: "אֲבָל – הַרְיִי אָמְרָתִי לִבְמִכְרָי
אַנְיָמָר אֶל עִירַת מַוְלַדְתִי, וְשׁוֹב לֹא אָוֹפֵיעַ פָּאן. וּמְתִי אַקְבְּלָ אֶת
שָׁכְרִי?"

הַמְמָנָה חִיד וּמִשְׁך בְּכַתְפִיו: "אַלְוּ הָן הַתְּקָנוֹת, בְּחוֹור – אֲבָל אַתָּה
הַרְיִי מִכְרִיוֹן עַל רַצְוֹנָה לְשָׁרֵת אֶת המֶלֶךְ. עַשְּׂה זֹאת אִיפָה לֹא תְּמוֹרָה!..."
רָאוּבָן הָיָה נָבוֹה. בְּכַתְפִיו נִשְׁמַטָּה בְּהַשְּׁלָמָה. אַזְנָיו קָלְטוּ אֶת חִיּוֹכָו
הַחֲרִישִׁי שֶׁל הַכְּרוֹזָן הַלּוּם הַיִּזְן, הַצּוֹחֵק לְכַשְּׁלוֹנוֹ.

הַמְמָנָה קָפְטָ אֶת מִצְחָוָ בְּרַפְ�וָז וְצָמָצָם אֶת עִינֵיכֶם לְסִדְקִים צָרִים:
"טוֹךְ, אָמְרָתָ? טֹוֹךְ... עוֹד עִירָה אַלְמֹונִית בְּרַחְבֵי הַמֶּמְלָכָה! אַלְךְ לְגַנְזָה
וְאַרְאהָ, הָאָם שְׁמֹרָה עֲבֹירָם תְּזִפְרַת כָּלְשָׁהִי. בְּנוֹדָאי פְּגַרְוּ בְּתַשְׁלִימָם
הַמֶּלֶךְ!"

הָוָא קָם מִמְקוֹמוֹ וַיָּנָה אֶל הַחֶדֶר הַפְּנִימִי. הַכְּרוֹזָן קָם אֶפְ הָוָא
בְּכַבְדִוָת, וַיֵּצֵא אַחֲרָיו בְּצַעַד מַתְנוֹדָד.

פָּעַבר מִסְפַּר דָקּוֹת חִזּוֹרְתָשָׁנִים, וְהַמְמָנָה מִסְרָ לִיד רָאוּבָן שְׁתִי
אֲגָרוֹת מְגַלְלוֹת וְחַתּוֹמוֹת בְּחֻותָם שְׁעָנוֹה אָדָם: "הָאֲגָרוֹת מִיעָדוֹת לְרוֹזָן
וְלוֹא, מוֹשֵׁל הָעִיר טֹוֹךְ", אָמַר הַמְמָנָה. שְׁפַתְיו רַטְטוֹ, כְּאָלו הַחֲפָקָ

מלצ'ק. אך מבטו של רואבן היה כלו גם. קיבל את האגרות, וכך בתרזה. הוא הבחן בナンץ' של רשות ולו עיג בעיני הכרז. הדבר הטרידו לרגע, אך נשכח מיד מלבו.

"תודה", אמר, "אך אם איינכם מוכנים לשלם את שכרי, אולי תואילו לציד אוטי באשור חד פעמי של בדר המלך?"

"לשם מה לך אשור זה?" שאל הכרז בחרש.

"פְּשׁוֹת מִזֶּד", השיב בಗלי לב: "רציתי לחסוך לעצמי חלק מהוואות הדרך על ידי שכרי, אך הוא נמנע ממני, לפחות אוכל לזכות בפטור חנפן לבדרים ממPsi הדרכים והגשרים!"

"כָּסֶף, רק על כָּסֶף הם חוזרים", מלמל הכרז השתוי. ואלו הממנה הנחן בראשו בהבנה וצד את רואבן באשור הדרוש. רואבן טמן את שלשת המסתכים בחיקו. קד בהכנעה בפעם האחרונה ויצא מן הלשכה.

הכרז התישב בכיסאו ובבהה בחלל כשהוא מטרד בעיליל. לפתע קפץ ממקומו ונשוך נחש והנחת על השלחן חבטה אדירה: "היהודי הערמומי! אני כבר יודע לשם מה הופיע כאן! לא הפסך ענין אותו – את האשור הוא רצה, אשור הבדורות! אבל אני אסכל את מזמותו – הוא לא יתפאר כי הצליח להרים עליינו..."

פרק שני בלדור המליך

ריז נמה את שנתה באפליה מחלוקת. ברכבי העיר הגדולה הווארו רק שני מקומות: הנברשת הגדולה שב��יכל היישבה הפיצה אורחו על עשות הבוחרים המתמידים ששקו על לודם בעל פה, אין ספרים לפניהם – ופנוי רוח קטנים התנוידו על דפני הקרים שבכפר השוק ואפשרו לעגלונים להכין את רכבים למגע היומי.

ידיו של הרכב הנושא לנאנסי היו מלאות עבודה. הוא ידע כי אם ברצונו להגיע ליעדו עם ערב, עליו לצאת את העיר בהנץ החפה, שם לא בן יאלץ ללון בפונדק על אם הדרך, ויאבד לו يوم עבודה תמים! לכן שקד להכין את הרכבה מבועודليل: הוא השקה את הטושים, ותלה על צנארם את שק המפסוא. ועתה רכן על הגלגים, ומשח את מות האHIR בעטן. שלשה הנושעים הראשונים כבר הגיעו, ומסרו לידי את מטענם. מתוך העיטה הגית סבל ומסר לרכב גليل בד כבד למסרו לבית מסחר ידוע בנאנси, והבטיחו כי שם ישלו את דמי ההובלה. הנושא הרבי עי הגיע – היה זה סוחר שגען ללא מטען, ברכבו לגבות את חובתו, ומישחו נסף קרב אל הקרים, ומסר לרכב ארגו עז המיעד לנאנסי: שם הנען רשום על הדפון, והוא כבר יופיע לקבלו. הפעם דרש הרכב לקבל את דמי המשלים מראש – אין לדעת אם האדם אכן ידיק ויופיע בזמן, בטרם תחזר הרכבה לפרייז. הנושא החמישי הופיע גם הוא, ועכשו מחייבים רק לבואו של הנער היהודי. היהודים הללו, תמיד הם מאחרים... השחר כבר עומד להפצע, ולנער אין זכר! אי אפשר להבין אותם: יתכן

שהחליט לחתפל את תפלה השמר לפני יציאתו לדרך... בנסיבות בזזה, החליט הרכב, תסע המרכבה בלבדיו ! מפש הפקרות, היהודים האלהו... – השמים השחורים החליפו את צבעם לכחול עמוק ומקסים, והנה – עוד מעט קט פגץ החמה, ושער העיר יפתחו. הרכב גדף חרש ועלה על מושבו, ואז הופיע הנער היהודי בצד מהיר כשהוא נושא עמו בקש רב מזודה שחרה וכברחה ואזרור بد דל. הרכב ירד מן הדוכן והמטר על ראש האביר מחרצת גערות רמות. במחירות ובמימונות קשר את המטען לירכתי המרכבה וחזק את קשיי הבעליים, התישב שניית על הדוכן והצליף בסוסים. המרכבה יצאה לדרך. הסוסים הרעננים דהרו במחירות ברחובות הרדומים והריקים, ומעבר דקות מספר הגיעו אל חומות העיר. שם נעצרו בידי חיל מנגנון שנגע אל הרכב: "לאן ?"

"לナンסי."

"אשר מעבר ?"

– "הנה"

החיל העיף מבט אדריש באשור והחיזרו לרכב.

"נוסעים יהודים ? – "

"אחד !"

"מיד אראה. האם נמסר לך מטען עבור יהודים – או בידי יהודים ?"

"לא !"

החיל פתח את דלת המרכבה וקרא לתוכה:

"מי כאן יהודי ?"

הנוסעים נרתעו בבהלה, ושנים מהם הatzלבו. ראובן קם ממקומו וירד מן המרכבה.

"אני יהודי !" הכריז בקול צלול, אך ללא צורך. פאותיו המסלסלות והגאות והציציות המבצצות מבגדיו העידו על כך בעצם.

"אתה נושא עמק ספרי... תאמו ?"

"תלמוד", תקן אותו רואבן. "לא, אין עמי כל ספרי תלמוד!"
 "ידוע לך כי נגזר ענש מות על המסתיר את... הספרים הללו",
 אמר החיל בארישות ופנה אל הרכב: "אייה מטענו של הבחור?"
 הרכב הוביל את החיל אל ירפתי המרכיבה והתייר את היכלים
 שרתקו למקומה את המזוניה השחורה. ולפתע זנק רואבן ממקומו
 והניח את ידו על המזוניה הקרה:

"בשם המלך – אני אוסר عليיכם לפתח את המזוניה הזה!"

החיל והרכב הביטו בו בתהון, וראבן הסביר בשטף דבריו מהיר:
 "אני בילד המלך, ואני לפתח את חפציו ולהשוף את פניהם!" ופרש
 בפניו החיל הנדרם את מנוי הגדלר. החיל חוץ באשור וכבר אט
 החבצלת הלבנה, סמל המלוכה, בהזדקות ובגינויו בנצוב החבר.
 לאחר מכן בקש את סליתה רואבן והרשא לרכיבה להמשיך בדרכה.

הרכב טפס אל דוכנו, אך רואבן לא עלה על המרכיבה. הוא ראה
 שהשמש עלה על הארץ, ועת תפלה השחר הגיעה. הוא גם ידע
 שלא יוכל לעכב את המפשע בעת תפלו – אבל לא שיש בכלל וכלל
 להתפלל בتوزה המרכיבה הסגורה כשהיא לחוץ ומטלטל בין חמישה
 גוינים עזניים, וחושף למבטוי האיבת שלהם! לכן בקש מן הרכב כי
 ירצה לו להצטרך אליו, ולשכתח לידו על הדוכן. נראה שהתאר
 "בלדר המלך" החל קסמים על הרכב, שכן הלה הסכים לרعيון
 בהתקהבותה הגובלות בהתרפשות, וראבן הניח תפlein וטפס על הדוכן
 לצד העגלון.

הם השאירו מאחריהם את העיר המתווררת והטושים גמאו בקהליות
 את מרחבי הדרך הפוחחה. העצים הנשאים שבצד הדרק חלפו על
 פניהם ביעף ורוח קיז נינוחה טפחה על פניהם בקהליות. השדות
 הנרחבים, שמי התקכלת ומעור האפרים – הכל אמר שירה ושבח
 לבורא עולם. רואבן שאף אל קרבו מלא ראותיו אויר בקר מספר
 ורענן, ובלב מלא רוז אמר גם הוא את תודתו, את השבח המיחד
 לבן העם היהודי:

ברוך אתה ה', אלקינו, מלך העולם –
אשר קדשנו במצוותיו –
ו贊נו –
לעסוק בדרכי תורה – –

בשער העיר הביט החיל בחיון אחר המרכבה המתרחקת בעננת אָבָק, והnid ראשו בחיון. בצד מושל פנה לכוכב המשמר ואמר: "ובכן, צדקת. אמר לאדוניך שהרגע הוא עבר פאן. האיג עצמו בבלדר הפלג לגונן על מזודה שחורה, גדולה". מן הכוון הגימ זקייף הארמן, וחיקוי מושע על שפטיו. עלה על סוסו, ורהר אל הארמן.

החיל הביט אחריו, שב להבית אל האפק הריק, ומושך בכתפיו במחהון: "יהודי – בלדר הפלג. איזו חעזה"...

פרק שבעי'

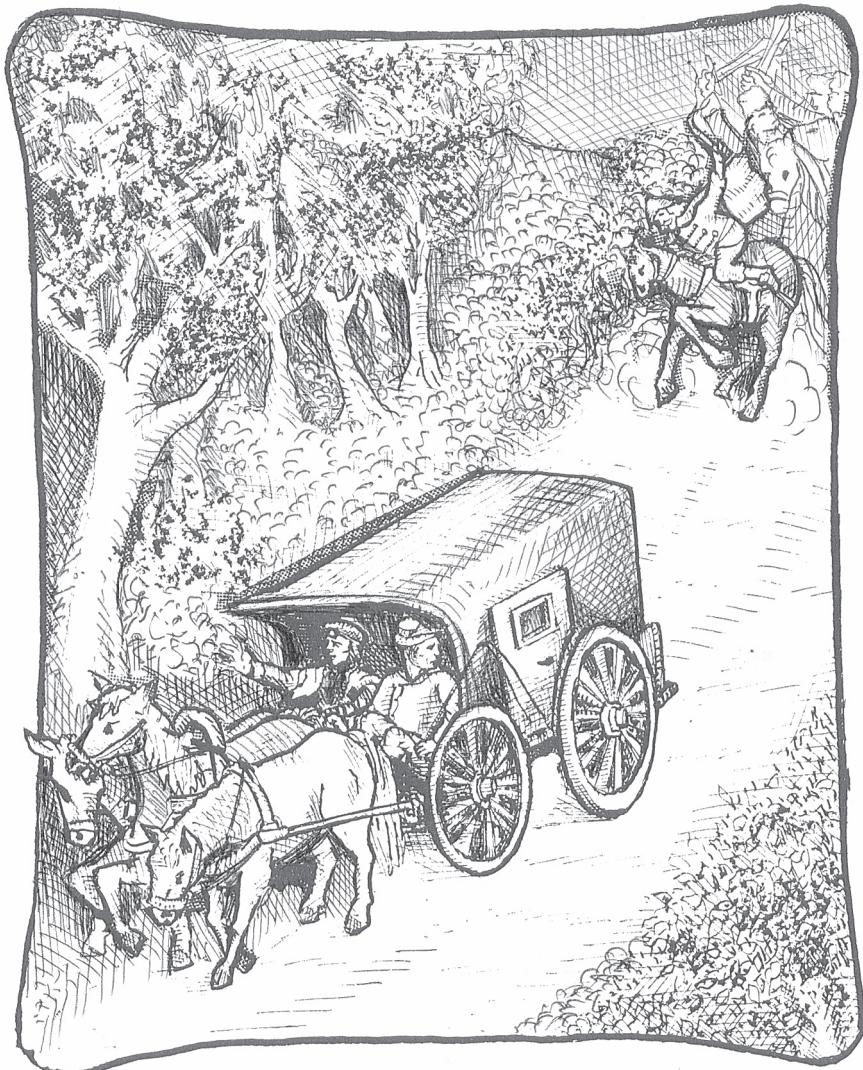
ה楣דר

ה מסע התנהל למשרין, וכל התנאים חקרו להצלחתו: הדרכם הכבושה והישרה, מזג האoir הנאה והסוסים הרעננים. הרכבת התווך במושבו ורפא את המושכות מידייו בהניחו לטוסים להתקדם באין נוגש, והפנה את תשומת לבו אל הנער היושב לצדוו. זו לו הפעם הראשונה שנפנלו לעקב מקרוב אחר תפלה יהודית. הנער ישב כשהוא מctr בתקפלו השחרות והמבריקות, עיניו זוחרות באור יקרות ומולות התפלה קולחות מפיו בהתקבות כבושא ומתרונות בענימה ערבה.

הרכבת המשתה עקב בהתקפות אחרות התפלה הנרגשת, שלא הבין את מלותיה. ואלו היה יכול לתרגם את הרגשותו למלים, היה הזהה אח הפסוק העתיק:

"אשרי העם שככה לו –
אשרי העם שה אלקיו..."

הרכבת נער ממחשובתו לשמע קול מרחק שהגיע לאזני, אך תרועת חצוצרה שగבר על שקיון הגילים, שעטה הפרסות והקנית הרום. רכן לצד והבט לאחוריו, והבחן בשירות רוכבים רחוקה העטופה בעננת אבק. האבק הרוב שאפסם הוכיח כי הם שועטים במלחמות רפה, ותרועת החצוצרה החזרת ונשנית התריאה לפנותם מפניהם את הדרך. הרכבת צית להוראה הקולנית והטה את המרפקה לצדי המסללה.

הרוגבים הילכו וקרבו בהתמדה. היה זה פלגת חילים זעירה בראשה דהה מפקדה ושכמיה הדרונה מתנופה ברוח, שכמיה ארגמן מנקרת עין, עטורה בפסי כסף מנצנים לאור השם. רואבן זהה את השכמיה עוד בטרם בחר את פרצוף בעלה, הכרז הפלכותי היהר.

ארכעת הזרים התפרשו בחצי עגול משביב לדלת המרכבה, והכרז ירד מעל סוסו ופתח את דלת המרכבה במשיכה עצה. הכנס את ראשו אל הפתח האפל, ובמשך רגע ארוך נשאר כף ללא תנועה, מרגעiat את עיניו לאפלולית ובולש אחר טרפז, פשגופו בחוץ וראשו בפנים – כראשו של סוס הנתן בשק המספוא.

לבסוף נתק עצמו מפתח המרכבה באכזה גלויה לעין: "טענו, כפי הנראה", נהם לקבוצת החילים. "זהה מרכבה אחרת... נברר זאת מיד!"

בצעד נמרץ פנה לעבר הרكب כדי לשאל ליעד הניסעה ושם, לרגלוז הדוכן, עצר במקומו ופיו נפער בתודה: הוא הבחן בראשו הרצין אליו מארומי המושב במבט מבדח...

"אתה... אתה..." קרא בכעס, "רד ממש, וקרב הנה!"

ראובן דילג ארצה ונצט לפניו בקומה זקופה: "מה עולلت?" שאל בתמימות, "מדוע רדף אחרי עד לךן?"

"יש לך עדין את החוצה לשאל זאת! בילד מתחזה שפמו – האם ידוע לך מהו הענש המגיע על שימוש כוֹז בשמו של הפלך?"

"אני – בילד מתחזה?!" תהה רואבן: "והרי אישור הבלתיות מצוי בידי – ואותה הייתה נוכחות שקבלתי אותו! הוא אכן מזיף..."

"בונדי!" צרע הכרז, "אבל הוא נתן לך בעבור משלוח הזרעot, ואינו מעניק כל חסינות למטען! אתה מנעה מן המלח לבודק את חפציך בתואנה שא, חסרת בסיס ועוז מצח – הלא כף עשה, זו רוז?" נבח הכרז לפניו אחד החילים.

ראובן נשא את עיניו והפיר את החריל שעצר אותם בשער העיר.
הלה הנהן בראשו לאשור.

"חִשְׁבַּת לְהָעֲרִים עַלְינוּ, נָכֵל יְהוּדִי! לְהַבְּרִיחַ אֶת הַמְּלָמוֹד שְׁלָכֶם
אֵל מְחוֹץ לְעִיר – וְלֹהַשְׁתְּמֵשׁ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ כִּדְיַי לְהַפֵּר אֶת חֶקְיוֹ!"

ראובן עמד בנטיע במקומו, זקור וחור. הרכב נצטט מן הצד כשהוא
פוכר את אצבעותיו, והנוטעים האיצו החוצה בסקרנות קצת רות.

"פָתַח אֶת מִזְוֹדֹתֵיכֶךָ", צוה הכרוז, "וַיָּלֹא כִּי מִן תְּחֻזָּר עַמְּנָג, אֵל
כָּלָא הָאַרְמָנוֹ!"

ראובן הרים לא מש מקומו, והרכב מלא אחר ההזראה: הוא
התיר את כבלי המטהן, והניח את המזודה השורה לריגלו של ראובן.

"פָתַח אֶתְהָ! צוּה הַכְּרוֹז וַיַּרְקַע בָּרגְלָיו בְּחִסְר סְבָלָנוֹת, אֵיךְ רַאוּבָן
עַמְּד כְּמַשְׁתק וְבָהָה בּוּ בְּעִינֵיכֶם קָמוֹת.

"פָתַח אֶת המגעול – שָׁאֵם לְאַבְנֵן אֶנְפֵץ אֶת המזודה הַיְמָה לְשָׁבְבִים!"
התרץ הכרוז ופיו נמלא קצף.

רק אז התגער ראובן מkapono במתוך חלום. הוא התיר באטיות
את מפתח הנחת מהשרוך שעלה צנאו וגחן לפתח את המגעול.
הגעול הקטן הוסר והכרוז התפופף בלתייטות ופתח את מכסה המזודה.
כלם גחנו קידימה בסקרנות לראות את פקנה: בתוכה היו ערכאים
בקפדיות בגדי חל וشبת, כשהם מkapלים בדקינות ומסדרים למופת...

הכרוז הוזקף מଘינטו אט אט כשפבטו לא מש מתכוותת המזודה,
וכולם התייקו את מבטיהם אל פניו המעוותים בתמהון אין קץ.

"ה...ספרים. היכן הספרים?" חזרה הכרוז.

ראובן קד: "ה...ספרים, הורד מעלה?"

"בן – הספרים! הספרים שהצלת משרפיה – הספרים שבגלם
אתה נחפו לברת. היכן הם?!"

ראובן הסביר חיוך זעיר: "דומני, אדוני, שאני הוא שנצלתי משרה..."

"אכן", הסכים הכרוז בחריקת שנים, "אין לך אפלו מושג, כפה קרוב הייתה לך!"

הוא גרד את ערפו בתסכול לנכח הכספי המחבר שספג לעיני פקודיו, עליה על סוסו, והשירה הקטנה נעלמה מן העין בעונת אבק מתהרת.

ראובן השיב את מז�חתו למקומה, וצין לעצמו לברך את ברכת "הגומל" לכשיטים שליחותו בהצלחה.

פרק שְׁמִינִי

בִּישִׁיבַת נָאנוֹסִי

לנָאנוֹסִי הגיעו עם דמדומי ערב. הנוסעים נטלו את מטעןם ונבלעו: בקהל הפטואן שגדש את רחבת העגלות, והמרפכה המשיכה בדרך כדי למסר את גليل הבד ליעדו. כאשר חזרה המרפכה אל הכפר שרד כבר חשך מחלט, והכפר התרוקנה מאים.

מפתמי הכפר נתקה את עצמה דמות גבולה עטיה ברדס בהה ופנתה היישר אל הכרבה החוצה:

"אני הוא מקסימיליאן רולו", האיג האלמוני את עצמו. "נמסר לי כי אתה מוביל עמך מטען המועד עבורי".

"רולו?" חזר העגלון על השם הזר: "רולו... אולי זה הארגז ההורא!" הוא נטל את פנס הרוח מעל הוגו והAIR בו את מדור המטען, ואמנם על ירכתי הארגז החנוכס בשם רולו באזיות גדולות. הרכב הוציא את הארגז ממקומו והניחו לרגלי האלמוני באטיות מכונה: משחו הטריד אותו והציק לו מארד – קולו של הזר היה מכר לו מי שם... וכך אשר נזפר לפתח היכן שמע קול זה, הזדקף בכת אחת בתהון: הוא היה עתה משכנע כי זהו קולו של האביר היהודי שנגע עמו! העגלון פוץ את גבינו ובזמן את הזר בעינים חזירות, אבל הבredis שומר הסוד והaphaelה שסביר סבוי את האלמוני בחומה אטימה.

במוחו של העגלון עלה רעיון מזהיר, אשר יחשף את תרミニתו של המתהזה המסתורי: בתנועה שגרתית הושיט את ידו, ותבע ארבעים

סו כרמי הובלה... אך אם אמנים ידע האלמוני שהפסף שלם כבר בפריז, לא גלה זאת כלל: בטבעיות מנה לידו של העגנון את ארבעת מטבעות הנחתת, נטל את אריגו הכהן ונעלם בעלטה.

העגנון נותר לבודו בפרק החשוכה ליד הרכבת החונה וגרד את ערכיו במובכה. הוא היה בטוח כי זהו אכן קולו של הנער היהודי – אין ביכולתו לשכח קול מלא זה, שהרי במשך שעوت ארפות האזין להפלתו הנרגשת של הבוחר, פלה שהשתפכה כשירה ערבה וקסומה. אבל מדוע יפקיד הנער משלוח עbor עצמו וישם עבورو בונפרד, כאשר מטען הנוסעים פטור מתחלים? ומדוע שלם עבورو בשווין נפש פעם נספה, כאשר ידוע לו בברור כי כבר שלם עבورو – על ידו בעצםו! ואיך זה קרא לעצמו בשם גויי כל כך – מקסימיליאן רולו? ומדוע הסתר את פניו במסה וחסה באלמוניות?

ויפתע הבין הכל!

הוא זכר כיצד החיל בשער פריז שלאו אותו מטען היהודי – והוא השיב בשלילה... וננפר בקצין המהדר שדליך אחרים ופתח את מטענו של הנער היהודי מבלי שפטא את אשר חפש, וחזר על עקבותיו בבשת פנים – אך עתה יודע העגנון כי הבוחר השנוון אכן הבהיר סורה אסורה! בעזות מצח מפתיעת הסתבן בהברחה, למורת שהשליטונות חשו בו מכך – והוא הצליח להעירים עליהם בזירה מהכמת כל כך!

את המטען האסור הפקיד בפרקיה תחת שם נקרי – ובaan בנאנסי שב לקפלו...

העגנון פרץ בצחוק רם בפרק הריקה, כאשר נזבר בפרצופו המטפש של הקצין הרם בעל שכמית הארגמן ופסי הפסק הנוצצים, כאשר הבוחר פתח לפניו את מזונתו וכתוכה נראה הבגדים המקפלים! אכן, ערמה יהודית טפושית...

אך מה הבהיר היהודי במטענו המסתורי?!

ואולי – אולי טמון פה עבورو או צר קטן? אולי הגיעו של

העגלון הזקן היה אזרח הגון, ולגלוות את אצני השלטון על ההברחה האסורה – ולקבל מהם שכר צנוע? אולי יוכל סוף לרוץ סוס נוסף, צעיר ורعنן, שייעזר לו לחלץ את הרכבה מהרפסה הרבה הממלא את הדריכים בחרב הקשה הממשמש ובא?

וा�כן, היה זה ראובן שהפקיד אמש את הארגו ביד העגלון, והוא זה שקבל אותו בעת ליריו. הוא עשה את דרכו אל הישיבה הקטנה שבנאנסי במחירות ובכטחה, על אף החלטה הפקדה והרחבות הזרים אותם זכר במעטם מפקורו לראשונה בעיר לפני חמיש שנים, כאשר עבר בה בדרכו לפאריז אל ישיבתו של ריבנו יהיאל.

עד מהרה הגיע אל בנין הישיבה המואר קלושות ונכנס פנימה. בפתח האולם המתו לו פבר מזודתו השחורה וצورو הבד הדל, והוא צרע אליהם את הארגו תייר ועמד להתפלל תפלה ערבית.

לאחר התפלה נפנה לסקר את בית המדרש. במבט ראשון הבחין כי גנזה הנוראה כבר הגיעה לבאן: מדפי הספרים העירומים לאורך הקירות ועומדי הלמוד הריקים ספרו לו זאת. הדבר הסביר את אוירית הנכים ששרה באולם, את השבתת הלמודים ותאותת הדמדומים. הנברשת הענקית שהשתלשה במרבו האולם מעל הבימה הייתה מפלה, והאור החור בעקב ממנורות הקיר הספורות שמשני צדי ארון הקדש. לאוֹן הדל נראתה קבוצה גדולה של בחורים המתגודדים למרגלות פרוכת הקטיפה.

המראה המרתקת הפתיע את ראובן. הן איתה גנזה עצמה נתכה גם על ישיבתו האהובה בפריז, ואיזה שני עזום: שם הצלביה הישיבה סביב רביה הנערץ, והתחילה בהחלטיות פגנד האום – ואלו כאן שולטים הרפיאן וחסר האומים... הוא התקרכב אל המשוחחים והקשיב לנאמר, כשהיא חוסה באפלה.

מיד נוכח שצדק: התלמידים הנבוכים דנו בהמשך דרכם, אך מני וגמר היה עטם לעזוב את המקום! הישיבה בנאנסי שוב לא היתה קימת... הצלבויות נטה בין שני מחותנות: אלו צדדו בהגירה לאשגן, ואלו בחרו בנרכובנה שבפרובנס. והבחירה היתה קשה ומקיבה: למועד

התורה באשפנו פרה ונשגשג, אף הארץ היתה עניה, שסועה ומפלגת בין ברונים, רוזנים ונסיכים עצמאיים, מחרחרי מלחה ושותנאי ישראלי – ואלו פרובנס היתה עיריה, שוקטה ובוטחת, אף רוחקה מרחק רב ונחונה למרות שיטת הלמוד הספרדית, השונה בתקלית.

ואذا אמר מישחו בקול בוטח וצלול: "חברים – אנו עומדים על פרשת דרכיהם שתקבע את עתידנו, ואני נוכלים להגיע לכלל הכרעה. אבל הרי אין אנו בודדים, הגורה נחיתה על הממלכה כליה! הבה נצא לפרייז, אל ישיבתו הקדושה של רבנו יהיאל. אם יקבלנו תחת חסותו, מوطב – ואם לאו, הרי יושיט לנו יד מדריכך ומכוונת וינחנו בעצתו!"

כלם הסכימו להצעה בהתלהבות וללא סיג, וראובן ראה הכרה להתערב בשיחה: "אחחים – אל נא תלכו לפרייז!"

כל המבטאים נפנו אל הבוחר הזר החוסה באפליה. השתרעה דממה מתחיה, והכפל חפו כי הזר יסביר את דבריו. אף ראויבן היה זה שקבע הספר: "הברית מדבריכם כי אתם מאחדים בדבר אחד: כלכם החלטתם לעזוב את המקומם ולהפרקיר את ריבכם, רבינו משולם הנגדל... מדוע אייכם שואלים את פיו לאן לילכת?"

הדקמה סביב העמיקה שבעתים. הבוחר שהצעה לילכת לפרייז החקרב אל ראויבן ונעוצר מולו. בקול אבל אמר: "רבנו משולם הנגדל נפטר הפרק משbez לב, בהודע לו דבר הגורה – זכר צדיק לברכה!"

ראובן פער את פיו בתרמה, מלמל את ברפת "ברוך דין האמת" – ולפתח הניד בראשו ואמר בזעם: "לא כן, אחחים! אל תאמרו עליו רק: "זכור צדיק לברכה" – אמרו: "ה' יקם דמו"! רשותם ארוויים אלג, הם שגורמו למותו – בבקשם להכרית מישראל את התורה ולומדייה!"

"בונאי", ענהו הלה, "ה' יקם דמו ואת נקמת תורתו המחללה, אף בינתים נותרנו בזאת ללא רועה... אני הציעתי להצטרכן לשיבתו של רבנו יהיאל, או לפחות לשאל בעצתו. מדוע התנגדת לך?"

"משום שאין בא זה עתה מפרייז, מישיבתו של רבנו יהיאל עצמה"...

ראובן הkop מיד בבחורים נרגשים, שتابעו לדעת כיצד קיבל רבנו ייחיאל את דבר הגנזה וายיך הגיבה היישבה על המכח הנוראה. ראובן ספר בקצרה את תולדות יום א'תמול, על משאו המרטיט של רבנו ייחיאל ועל החלטותה של היישבה לערכה נחרצת פגנד עקיית התורה. קהל השומעים הגיב בהתחלה בתוות: "האחינו יצאו למלחה ואני נשבע מה? הבה נצטרכ בלבנו אל אחינו במאבקם! ... קומו ונעלמה פריז!" "חכו רק רגע", בקש ראובן בקול חד, "מי מכם יודע את הש"ס בעל פה?"

השטררה דמתת פרהמה.

"חצי ש"ס בעל פה?"

איש לא חביב.

"שלוש מסכתות – שותים? מסכת אחת בעל פה?"

דובר הבחורים מצא לנכון להצתק: "אנו צעירים מבני היישבה בפריז, ורבנו ממשם לא פון אוטנו ללימוד בעל פה..."

"הצדק אתקם", אמר ראובן. "לא באתי להאשים ולהוכיח. אך היישבה בפריז נערקה ללימוד בעל פה, וכל בחור בה שגורות על פיו יותר משתי מסכתות, והם מלמדים אותו האחד את רעהו – מלבד הלמוד המעמיק בשיטות התוספות – וכי שאינו מותאם לשיטה זו ולא ישתלב בה, תפיריע נכהותו לערוך הלמורים ותשבש את מהלכם!" נוגג כרפו, וערך הפסקה בברברי. לחתה שהות לעכלם, הזדמנויות לשאל ולחקשות. איש לא נצלה, והוא המשיך ואמר:

"אני מציע לכם, שפערבו את הגבול לאשפנו ותצטרכו אל ישיבתו של רבנו מאיר ברוטנבורג. הוא תלמידו ו ממשיק דרכו של רבנו ייחיאל בפריז, ובמו אזני שמעתי את רבנו מカリיז כי רבי מאיר הוא המאור הגדול של הדור הבא! שם יהיה לפניכם ספרים, ותוכלו להנות מזו תורה שאין מפְרִיעַ!"...

ההצעה זכתה להסכמה פללית, והבחורים נפנו לאוזן את אורותיהם לקרה מסעם, מחר עם שחר. לקים את הוראת חכמינו: "הו גולה למקום תורה" – –

פרק תשיעי

יוסף מאיברא

ד' וברם של הבחורים, שהיה נראה המציג שבhem, המשיך לשוחח עם רואבן אודות הישיבה בפריז. יוסף מאיברא – זה שמו – חקר בלתיות אחר שיטת הלמוד וסדרי הישיבה. במיוחד התפעל ממספרם הדרמטי ראות של רבנו יצחק, שהסביר את הישיבה למדוד של בקיאות ולידעה בעל פה.

"אתה בודאי יודע את הש"ס בעל פה," שאל את רואבן, ובינו החפרבמי באזובה משלא זכה לחשוכה. "לפחות חצי ש"ס?" שאל בלתיות.

ראבן נמנע מלצערו, והנהן בראשו.

"ידעתי זאת!" צהיל יוסף, "איזה חצי אתה יודע?"

"כל אחד משני החצאים..." השיב רואבן בחוויה מביש, ו يوسف התרגש: "ידעתי, ידעתי!" לפעת הרצינו פניו: "אם כן, בודאי הציגת בישיבה בפריז – ומדוע זה עבוק אותה?"

ראבן לא ענה, ו يوسف המשיך במתיקפתו: "שעת חרום היה לתורה בצרפת. המדרינה כליה נושא עיניה לשיבתו של רבנו יצחק. יש למד וללמוד בעל פה. ואתה עוזב, עורק מן המערה?"

ומשלא באה תשובה, שאל בחשש: "רבנו יצחק יודע על נסיעתך?" רואבן נפגע: "הן לא תהשדי בי בכפיות טובה ובחסר דרך הארץ! מוכן שהודעתינו וקבלתי ברכתו!"

"סלח לי", מלמל יוסף, "עוזני מבלבל..." ופתח התעוור: "על כל פנים – בונדי ממשיך עמנו לרוטנבורג, אל רגנו מאיר! תוכל להיות ראש חבורתנו?"...

"לא..." חיך רAOבן בידידות: "אתה ממשיך להיות ראש החבורה. אני חיב לחזור לביתי, לטוק... אולי תדע מי נוסע אל הרים, לאותו כוון?"

יוסף הניד בראשו בשלילה: "אין עמנו נערים מטווק... ועל כל פנים, איש מआתנו איינו חזיר לביתו – כלנו נשלה מכתבים לבתינו ונעשה את דרכנו לאשפנו! אבל דומני כי משלחת מטווק מתחאכשנה עתה בבית הדין, ויתכן כי חווים הם לעירם... אם תרצה, אלה אתה אל בית הדין".

השניים יצאו אל הרחוב החשוך ו يوسف פרס לפניו רAOבן את הגיגיו בסוגיה אחרת למדור, ואשר השלמה נקוטעה בחטף ביד זדונית שחמסה את ספרי הלמוד, וגרמה למותו של הרב ולפזרה של היישבה. רAOבן נהנה לשמע נantom מה חריף וمبرיק של מרכיבי הסוגיה, אשר בא בהקדמה והכנה למבחן שנין ומחרד שחרז ייחדו את כל החלקים.

רAOבן חיך לשמע הכהקה הנאה: יותר משתייה كان חדרה לעמקה של כל חלילה בשרשראת, היה כאן מעקף זורי – מעין לוילנות רוענית מבריקה שהדרימה בחוותה והצביעה על כשרון פורה ומתפרץ. כך בדיק נראה רAOבן עצמו לפניו חמיש שנים, כאשר נצב בשער היישבה בפריז – לפניו שעבר בה את הטבול הגምץ שלמדו להחר אחר האמת: בגייה, בעקשות ובתירה לאמת הארוופה...

יוסף סים את דבריו וזכה לתגובה של רAOבן, והלה זכר כיצד הוא חפה או לתגובהו של יהודה מלומבורג, הבוחר הבוגר בפריז... וכעת הוא עצמו משתמש באוֹתָה מטבח: דור מכאן دور...

"גַּפְלָא..." אמר רAOבן, "הטעון שהעלית מזיהיר, אבל אם נמשיך אותו באפן הגיוני, יעדן בסתירה לגמרא בגדרים..."

יוסף נסה להתגונן ולסתם את הפעם, אך לשוא: רAOבן היה

במיטבו, והוא גנות את הוכחה ביד אמן, מכון את חברו אל הדרך שbehר עבورو מראש בעורת ראות והשנאות מסווגיות ושיטות נוספות. בהתקפה ובעדינות נחרף יוסף אל המסלול הנכון, כשהוא נוכח בכל צעד וועל בנסיבות הקפיאות והידע הפקייף.

"הגענו", אמר יוסף.

הם נצבו לפניו בית דירות צנווע שחוּדר המדרגות שלו פער לפנייהם לוע אפל ומכihil. ראיין שלה מכיסו ברל נר שעורה ומצת זעיר, המרכיב מkapitz-פלדה וחלמייש ופסת נערת. לאור הנר הדל טפסו השנים במדרגות העץ הרעוות ונכנסו על דלתו של הדין.

הדלת נפתחה בידי הדיין הדור הפנים, שקיבל את פניו ראיין בכבוד וברכבה כאורת דגول, ואת פניו יוסף בחמימות ובידידות כמודע ותיק. כאשר שמע כי הם מבקרים להפגש עם האורחים מטעם הפנה אותם לעבר המטבח, בו הסבו שני יהודים לאرومמת הערב לאור נר דל.

ראיין עמד בפתח ועיניו הבירוקו: לפניו ישבי רבי משה ראש הקהיל ור' זרח המשך ובהו בו באתיות, באורת זר. לפתע קם ראש הקהיל ממקומו ואחז בשלחן בחזקה: "הרי זה ראיין בן השוחט!"... קרא בקול חנוך, בפה מלא אכל. ראיין חייך ונגע ללחץ את ידו, אך זכה בחבק מרגש עצומות. גם המשך לחץ את ידיו בחם, והם הושיבווהו בינם על ספסל העץ. הדיין עקב אחריו ההתנדבות בחיק אוחב, והתיישב עמו יוסף על הספסל שמאחור.

ראיין מצא את עצמו בשבי, כשהוא דוחס בין מכריו ונתחז לחקירה צולבת: איך מתחפתה היישבה ומה שלום ראה, רבנו יחיאל. איך נתקבלת בה הגירה האימה וכיצד להשיע על המשך דרכה. וראיין חזר ומספר בפרוטרוט על היישבה וסדרה ועל התתארגנות הנמרצת להמשך הלמוד, ללא ספרים, בעל פה. הדיין התעורר בשיכחה וחקר אודות רבים מפרקיו, מהם אברכים ביישבה ו מהם סוחרים ידועים בעיר הגדולה. השיכחה קלחה בעימות והאוירה היתה מרוממת וחמייה. אז שאל ראיין: "וואתם – מה מעשיכםaan?"

האוירה הנעימה התפוגגה באחת והשנים השחו את ראשיהם. ראש הקהל ספר בעגמומיות כי מנהל האזזה הטיל על הקלה העניה קנס בבד בסך ארבע מאות שקלים זהב, מלבד המס השנתי.indeed היה של הקלה אינה משגת לתשלום הקנס, והשניים נשלחו למפע בקהלות הסביבה כדי לגייס את הסכום ולהסיר מעל ראש יהודי טוק את أيام הגירוש המר. בקשי רב השלימו את גיוס הכספיים, ועתה הם חווים לעירה הנדכאת. אכן, רע ונמר גורלם של היהודים הגרים בה...

"קנס בסך ארבע מאות זהבים!" קרא רואבן בהשתאות. "על מה ולמה? במאחיתם לו?!"

"במאחיתנו?" החברץ ר' זרח השפט: "חטינו בכה שאנחנו חיים – שאנחנו נושמים! שאנחנו מטמאים את אדמות טוק במגפיינו המגשימים!" השפטק באחת והתנשם בכבדות.

ראש הקהלה מעשי יותר: "אין זה עניין של חטא... הגיע המועד לשולם לחילו הדריה את משכורתם – ומטיילים זאת על היהודים!" רואבן מאן להאמין: "מעולם לא היה בדבר זהה! הרוזן וליא מושל חסד הוא, ולא יתנו ידו לעוללה כזו!"

"הרוזן וליא זכר צדיק לברכה", אמר השפט בלא מר. קולו חזק אליו. "צדיק מצאה נחלץ – ויבא רשות תחתיו..."

"הרוזן מת!" קרא רואבן בקול.

"గרווע מזאת", ענה ראש הקהלה. "הוא קבור תיים! כלום לא שמעת את ספורו של הנזיר המפלא?"

ראובן לא שמע על כך מאומה, וראש הקהל נאנח בקול. חפן את מצחו בידו והתחיל את הסفور בקול נכאים:

פרק עשר

הנזיר

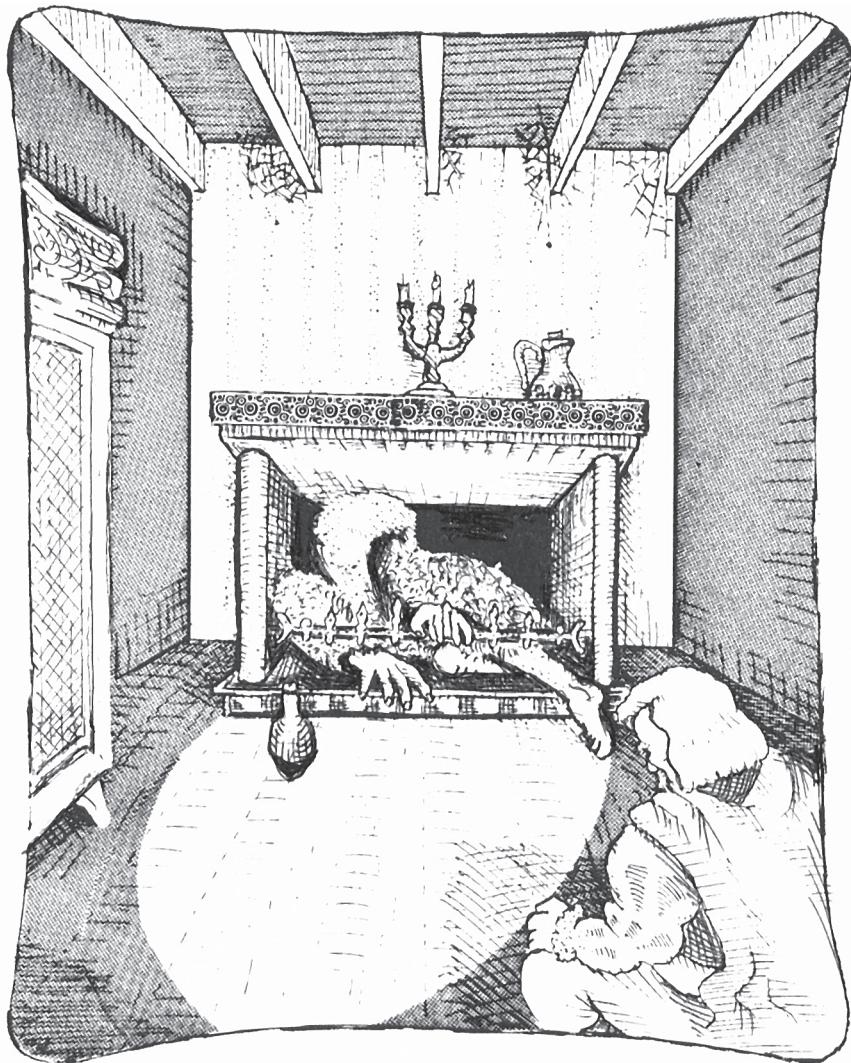
לפני שנה הגיע ממעבה העיר דמות תמהונית. פרוטה דבר מרכבלת ומצחינה היהת עטיה לגופה, והסתימה בברוד ענק שהסתיר את כל פניה. באצעדים גמלוניים גששה את דרכה אל היישוב, כשהיא מסתיעת במקל מסקס מעין אלון שהחזיקה בידיה הגימות.

עדת ילדים משבבים הבחינה לראשונה בדמות המפוחידה, ונפוצה בבלילה בצוות פחדים. האמורות יצאו אל חצרות הבתים והבטו בתמונה בזר העור המתקדם בבטחה בפתולי השבילים. לא כל עורה או בכוננה צעד קעור הישר אל ביתו של הכהן ונתקש על הדלת במטחו הגס.

הכהן נבעת לאראה הזר המבהיל, אך בטרם פצה את פיו נהדף בידי גرومיה אל הקיר. האלמוני פסע לתוך הבית, השתווף – ונכנס אל תוך התח.

"אל תוקח האח!" קרא רואבן בבלילה.

"בן – היה זה בקץ אשתקד, והאח לא היה מספקת. את כל זאת ראי הsharp; מבעד לדלתו הפתוחה של הכהן, ולאחר מכן נסגרה הדלת בפניהם. הכהן יצא מתוכה בעבר שעה, ופניו חרומות כסיד: גזיר קדוש שכן ביתי – ספר לנשימים הסקרניות – עשרים ושבע שנים התבונד במערה ממעבה העיר והתקים על גרגרי פרא וחלב עזים, שם גם אבד לו מאור עיניו. עתה שמע קול הקורא אליו לבוא

אלינו, ולהוכיחנו על רע מעלינו. על כלנו לבוא לפניו ולהתנוות על חטאינו, ולהביא לו מנהה בנרכבת ידינו!

בשורת הepam הימה את הנשים, והאמיצות שbehן לקחו מכל הבא לידן, תרגנلت או פרי אדרמה, ונכנסו ברעדיה אל בית(epam). חייש מהר יצא משם רוטטות בכל גוףן. בשניים נוקשות ספרו, כי עוד בטרם הספיקו לפצחות את פיהם נמן עליהם הנזיר קול שאגה אימה, חשה את זהותן ואת יחוס משפחתן, ופרט את עוננותיהם הקאים... כל מריבות העירה, השנאות והקנאות, ההלשנות והגנבות – הכל היה לפניו בספר הפתוח, והוא קרא מתוכו בעיניו הסומו!

לעת ערב הגיעו הבעלים מן השדות ומן המערה, ושםעו מנשותיהם על הנזיר הפלאי. בספקנות גלויה נגשו לראות את החזון התמהה, ושבו אף הם חורים ונbowים: האלמוני העור שבב' קמרון האח בשהוא מצטנף בפרקתו המצחנה, והודיע לכל אחד מהם מה היא זהותו ומה הם מעשו, הגליים והגנטים.

העירה היתה כמרקחה, וחדרה נוראה נפלה על כלם: הוללות הקין והשתיה לשכלה פסקו לחלוtin, וכולם הבטיחו בדמעות שליש להיטיב את דרכם...

שמע הנזיר המפלא הגיע גם לאזניו של הרוזן וליא במרומי טירתו, והוא צוה לאסר את מרכבתו ולהסיעו אל בית(epam). בצד בוטח נכנס פנימה כשהוא מלא בידי מנהל האחזקה ומפקד המשמר, אך בטחונו נתעורר כליל כאשר מתוך צורך פרורה החומה הרובץ באח פרצה צעקה חרואה: "הנה הם – הנה באה כנופית הפוושים" – ומיד החל הנזיר למנות את גנבותיו של מנהל האחזקה מפרטפי הטירה ולגלוות כיצד שלשל לכיסיו את מסי האקרים המרודים... ככל שהמשיך הנזיר בדקוריו בן הלווי והאפריו פנוי המנהל, עד כי נפל תחתיו מתעלף...

הנזר העור שתק במשך רגע ארוך, במתקשה להחלטת מי יוציא עתה. הרוזן החoir ושפטיו הרטיטו, אך הנזיר בחר במפקד המשמר: במשך שעיה ארכה הודיע את בזיות החילים ופשיטותיהם האכזריות

על יכול האקרים הגדל. נראה היה שאין עולה שנעלמה מעינו – חדשה או עתיקה, גלויה או סמייה...

– "זעכשו הגיע תורך, הרוֹן ולוֹא" – הכריז הנזיר בלאג קר – "כרע על ברךך ואמנה את כל חטאיך!"

הרוֹן המבעה נפל על ברכו ופכר אצבעותיו בתחנה נרגשת לבל ילבנו פניו בנכחות נתני. הנזיר חרחר בבו לשמע הבקשה, אך נאות להסכים לה. איש אין יודע מה השם עץ הנזיר באזני הרוֹן, אבל ביציאתו מן החדר היה הרוֹן חור ומבעה. בברכים פקות ובשנים נוקשות עליה למראבתו וחזר אל הטירה – שם מצא כי מנהל האחזה כבר הקדיםו: ארו את חפציו ורוכן את קפת האחזה, ונמלט על נפשו לפניו שיעמד לדין על פשעו שנטగלו...

הרוֹן נכנס אל לשכחו כשהוא רועד בעלה נך, והסתגר בחוכה בבדוד מחלט. מאז, אין איש רשאי לראותו, זולת מנהל האחזה החדש: לפניו שנעל את עצמו בחרדו ציה לקרה למרסיל, והודיע לו על מנויו כמנהל האחזה..."

ראובן פרע בזחוק רעם, שארם את האון באורית הנכאים הקוסמה: "מרסיל, מנהל האחזה? ! מרסיל העצן והבטן? !"

"אין זה מצחיק כלל!" נזף בו ראש הקהל: "הנזיר היודע-הכל החלטת כי אין פmorphו נאמן ומכשר ומוסיר – וזויה למנותו כמנהל האחזה, והרוֹן הסתגר בחרדו ומסר בידיו שלטונו ללא מצרים !

marsil מהר לקרה לחברו זיאן ההול, והם מנהלים חyi הפקירות שלוחיו כל רשן. והדאגה לאחזה מהם ובהלאה: המסים מתבזבזים, התבואה נרכבת בשדות והטירה מתפורה –

וכאשר מגיע מועדו של תשלום כלשהו, מטל מיד מס על הקהל היהודית העניה והמסבנה, תחת איום של גירוש והחרמת הרכוש..." ראש הקהל השתק בغمומיות.

"ויה נזיר המסתורי?" שאל ראובן.

ראש הקהיל ספר, שלמהחרת עם שחר געור הבניר והגיח ממאורת האה אותה אווה לו למשכן. הוא נקש במטחו בעז, וניהם בקהל אימים: "בני טוק החטאים – קימתי את שליחותי וגליתי את צפונותיכם – והריני מעניק לכם ארפה של שנה תמים לחדר מפעלייכם! למועד אשוב אליכם, עם תם השנה, ואפקד עליכם את כל עונונתיכם! גورو לכם יושבי טוק!"

בשני צעדים ארוכים הגיע אל החלטת, רשם נפה לאחורי כשהוא אינם למראה: "היהודים היו היחידים שלא באו לשחר את פני, ועליכם לרדוף עד חרמלה – שאREL הנפח החיצף בנגדיו פנים, וביתו ישראלי אש ממשמים!"

ונהניר פנה ועוזב את בית הכלמר בהותירו אחורי את כל המסתננות הרבות שקבל. בצד אטי עשה דרכו במשועל העפר, חצה את האחו, ונבלע במעבה העיר כלעתה שבא...

וצואתו הנוקמת נתקינה במלואה: היהודים נרדפים עד צואר – וביתו של הנפח עליה באש בעצומאה של סופת שלג עזה!

"ומה אומר על כך רבנו אליעזר?"

ראש הקהיל נד בראשו: "רבנו נוצר את לשונו: כל בטוי בלתי מחייב עלול לעורר עליינו את חמת הכהרים הנבערים... אך הוא צטט לנו את מאמר הגمرا, שאסור להתרגות ברשות שהשעה משחתת לבניינו כי מתנהל כאן מאבק אדיר של פחות קקדשה מיל בחות השחור, ושעתה של הקדשה טרם הגיעה. כי מה אמר רבנו: בשתי פסיעות יכולני לחשף את בניו – אך בבר בפסיעה בראשונה יקרעוני ברג..."

שקט מתחם השתרר בשראש הקהיל סים את ספור – סיפור מצוקה של קהלה בישראל.

פרק יא

הדרחיה

ר' אובן הפר את הדממה העציבה: "אם כן, אספთם את סכום הקנס : ואותם חוזרים מחר לטוק ?"

"כן, מחר עם שחר אנו יוצאים לדרךנו. שכרכנו לשם כך עגלה מיחתת, שכן בעוד יומיים פג מועד התשלום ואוים של גירוש ענוויים ובזה תלוי ועומד מעל לראש הקהלה".

"ובכן – האם תוכלו לחקחני אתכם ?"

ראש הקהיל נתן בו מבט בוחן ואוחב: "בונדי, ר' אובן. יש בעגלה מקום עבורה, ואני נשמח לצרף אותה אלינו – אני אף מבין את השתווקוות להתראות עם הוועיך לאחר חמיש שנים פרדה, וביחוד לאחר ששש מאות על תלאותינו הרבות –

אבל, תמהני... הלא גם עלייכם, לומדי התורה, נחתה גורה אימה: ספריכם נחמסו ולמוד התורה העמד בסכנה... באיזה רגע ספרת ביצד נחלצו חבריך כאיש אחד לעמד בפרק, ולא להכנסו – להוציאו לאויבי עמו כי עם קשה ערך אנחנו ! שום תלמיד לא נס מהמערכה כדי לבקר את הוועיו ולשוב אל משפטתו. ומהו ערך מלחמה ומפקיד את חבריך בשעתם הקשה ביותר ?"

"לא", תקן הדין בעיניהם חולמות, "זוהי שעתם היפה ביותר ! הלוואי והייתי צער למים... איזה אתגר אדיר עומד לפניכם, לסקל את מזפת אויבינו –

אייזו רום התלהבות מפעמת עטה בישיבה הקדושה, והלמוד מתנשא לפסגות נאדרות... אָח – אלו יכלתי להצטוף אליכם..."

ר' זריך השפש החערב בשיחה והציע פתרון: אין זה אלא שראובן נכשל בלמוד בעל פה, ולכן נאלץ לעזוב את הישיבה...

הפתרון היה הגיוני ופשוט, ורביה משה תפס את ראשו בידיו: "אוֹ לְרֹאשִׁי ! מה יאמר אביך לכשיישמע כי בנו נכשל בלמודיו וגרש בברשות פנים בעת מבחן ואראה – מי פلال כי הנער המכשר, שנגابו לו גדולות וניצרות, יוכל בלמודיו וישלח בחרפה לביתו ?"

הם דברו אודוטיו, אבלו לא היה נוכחת. אבלו לא נדחס בין ראש הקהיל והشمם, על הפססל הצר.

"אל נא בחרפה", אמר הדין ברך. "לא עליינו לשפט בחור מבחן ומלשרא: לא כל אחד מסוגל לשין בעל פה... ישנים רבים המצתינים בלמודם, ומכרכחים עם זאת להעוזר בספרים הקדושים – והלא לשם כך חבר לנו רבנו הקדוש את המשנה, ורבינו ואיך איש חתמו את התלמוד. למען יהיו הספרים לניגד עינינו!"

"בונדי, רבבי !" הסכים רבי משה. "אך לפחות לו היה ממשיך בדרכו לאשפנו, אל אחת ההישיבות החשובות – שם מצויים הספרים לכל דורש, ולא היה חזיר אל סירה של אמו כתינוק ששבר שימושה – הלאليب אביו ישב בקרכבו מבושה ומצער !"

שוב השפרר שקט מעיק, והכל חפו להסביר של ראויבן שבושש לבוא. הוא ישב במקומו בנזור, ושמר על שתיקת מביבה, עקשנית. עיניו בוחנות את צפנינו בעינן, אבלו היה כל צפון צבואה באכבע שזזה.

ואז קם יוסף ממקומו, וסקר את היושבים בהטוס ובמוכקה: "רבומי... איני מבין את המתרחש כאן ! גם אני אינני יודע מדוע עזוב ראויבן את ישיבתו המazingת ומדוע בחר לחוץ לביתו. שאלתו על כך, ולא קבלתי מעננה. אך אין זה עסקי... אוֹלֵם על דבר אחד יכולני להעיד –

ראובן הוא גדול בתורה!"

"נא נא נא..." אמר ראש הכהל בפקפק מבדח, והסמיק לו ניע ראש ספרנו.

"גדול בתורה הוא תאר רציני", מלמל הדין בתוכחה חրישית. יוסף הסמיק והרים את קולו: "ברדיוק – גדול בתורה! זכרונו מדרחים וידיעותיו נרחבות, פשר תפיסתו מפליא וחריפותיו עצומה – ובמהות טובות אין שני לו: הוא לא היה פוגע באחד מכם כפי שראש הכהל הודיע והכלים אותו!"

ראש הכהל נתקם: "אני? ... אני ידיד אביו ודורך טובתו! – אבל אתה, איך יכולת לתהות על קנקנו בשעה קצרה כל מה?"

"נו, יוסף נאמין עליו", אמר הדין בחיקון, ושקע בהרהורים: "יוסף הוא בחר פלמידי כי ישיבת!"

הניד בראשו, והפטיר: "אלו ידעתם מה אמר לי עליו רבינו משלם הגודול" –

נאנח, והוסיף: "זכר צדיק לברכה"...

ראובן זקף את ראשו. סוף סוף השמיע קולו: "ובכן, האוכל להאטף לפצע שלכם?"

"בונדי!" אמר רבי משה. והוסיף: "למרות שאינני מבין מדוע החולטה" –

"תודה לך", קטע רואובן את דבריו, "זערב טוב לך לכם". קם, והשפש האטodd לאפשר לו ליצאת.

הם יצאו אל הרחוב החשוך ופסעו בדממה, כשיוסף מבין לרווחה הנכאה של חברו. לפתח נער רואובן, הרים ראשו והקשיב ברפוי, ומיד תפס בזרועו של יוסף ומישכו אחוריו אל בין כליל הפתמים. בעבר רגע קצר הגיעה פלהת חילים קטנה מפניה הרחוב, כשהיא מאירה לפניה את דרכה בלפידים עשנים. רואובן סקר אותם בקריכות ממוקם

מחבאו: בראשם צעד קצין צעיר, ולידו אורה קשיש בגדים מהוימים.
היה זה הָעֲגָלוֹן מִפְרִיז...

הפלגה הקטנה עברה על פניהם ונעלמה מן העין, וראובן פתח ברים מהירה לעבר הישיבה כשיוסף התבונח משטרך אחريו ומגנה להזכירו. ראויבן פרץ לבית המדרש, מהר אל פנת האולם וגחן מתחת לפסל – באנחת רוחה הב Chin במתענו המנחה שם כפי שהשאiro.

יוסף נכנס לבית המדרש ונעצר בפתח, כשהוא מתחש אחר חברו. הוא הב Chin בו בהזדקפו בפנת האולם והצטרף אליו, וזו הקיפום בני הישיבה וספריו בהתרגשות על פלגת החללים הקטנה שחשפה אחרי הבהיר מפרי. בני הישיבה נסוי בתחלתה להכחיש את דבר המצחאו פאן, אוילם לאחר שהחללים הקימי שעוריה ואימוי לחפש בבתי כל היהודים באישון הליל, נמסר להם כי הבהיר הלך אל הדין, והםשמו לשם את פניהם.

ראובן שמע את החזרות בפנים קופאות. הוא הודה לבחורים על רצונם לחשוף עליו, ונהם אותו על שמסרו לבסוף על מקום המצחאו – בין פה וככה היו מגלים את מקומו.

אף אחד לא שאל מה חפשו החללים וראובן לא ספר להם מאומה – הוא רק בקש כי יקצו לו ספסל לשנה, וכי אם יופיעו החללים בשנית יאמרו להם כי טרם חור. אם ישאלו למתענו, יספרו שלקחו עמו.

החללים לא חזרו באותו ערב, אוילם הדין הופיע בבית המדרש והסתורד עם יוסף שעה ארפה. לא היה ביד יוסף להוכיחו אודות הבהיר מפרי שהשליטנות מתחפשים אחריו במרץ מה רב באישון. לילה, אוילם הוא חזר בפני הדין על וכוחו עם ראויבן בסוגיה הקשה. הדין שמע את הדברים בעניין, וזכורונו צף ועלה אותו זמן מרתק, כשבהיר מבגר הנחה אותו עצמו בלמוד סוגיה עמומה... בשרונו העצום וידעוותיו הנרחבות של ראויבן לא היו מטלות עוד בספק. הדין בקש לשוחח עמו, ו يوسف הראה לו את הספסל שהקצתה לראויבן לשנה.

הدين קרב לשם בלט וnochח כי רAOבן כבר שקע בשנה עמקה. משך רגע ארוך הבית בו ברוח, ואחר גחן ולטפו בעדינות על רקתו. באשمرة הקבר הקיצו בני היישבה ונחרו להחפלה את תפלה השחרית כוותיקין בבית רבם הנפטר, ולקיים מצות נחום אבלים בטרם יצאו לדרך לrootנבורג הרחוקה.

עם גמר התפלה מהר רAOבן אל בית המדרש, והבחן שיוסף בא בעקבותיו. יוסף היה נבוק ובישן, אך מטרתו היתה נחרה לו: "אמור לי, רAOבן... אתה הולך אל טוק ללמד תורה מפני רבי אליעזר, רב המקום, נכוון? האם פרשה לי להלות אליך? יש לי ללמד ממה פה הרבה – ייחדו נשמע שעורים מפני רבנו אליעזר, ונלבן אותם לאחר מפני חברותא..."

רAOבן שמע את הדברים, ופניו נפלו: הוא איינו יכול לקות לחבר טוב יותר מאשר יוסף. אמנם צעיר הוא – אך נועד לגודלות... אולי, מאידך גיסא, הטלה עליו שליחות מסכנת, ואין הוא רשאי לסכן עמו אדם נסף!

"לא, יוסף..." ענה רAOבן בעצב. "האטחך נראהתי לי מזד, אך אני יכול להענות לך. עלי להגיע לטוק בגפי, מסבה השמורה עמי. ה策רף עם חבריך לשיכתו הגודלה של רבנו מאיר ברוטנבורג, וمبטהני כי לא יארכו הימים ואתת תחתפס שם את מקומך הרاوي בין גודלי תלמידיו!"

חויק חור של השלמה עליה על שפתיו של יוסף: "לא ענית לי מפני הטענה", נסה להתבדח. "אני דברתי על קנה לך חבר – ואני השבתי לי אודות עשה לך רב..." אך לפחות פרשה לי ללוותך אל כפר המרכבות".

רAOבן כפה את צורו הקבר שלו על כתפו ונשא בידו את ארונו העץ היקר, וויספי פסע לידי בשבידו מונדת העץ השחרה.

הدين ואורחיו חפו כבר בקצר רוח ליד המרכבה. ראש הקהל בקש לנסע בהקדם כדי שלא יהיה אחר בתשלום הקנס הקבר, ויספיק להגיע

מבוד מועד ולמנע את השואה המתרגשת לבוא על בני הקהלה. גם הדין היה קצר רוח: בקורס של החילים בביתו וחקירתם אמר הבוחר מפרי הבהיר לו כי ספנה חמורה מרחפת על ראש ראובן, וככל שיקדים לצאת את העיר בן ירבו סכוינו להנצל.

הפרדה נערכה בחתוף. הכל נשקו את יד הדין ולחצו בחום את ידו של יוסף. השלושה התישבו במרכבה והיא יצאה לדרך ברהרה.

השנים הביטו אחורי דום עד שנעלמה מן העין.

יוסף אמר בהתפעלות: "זו לי הפעם הראשונה שנטקלתי ברמת למוד שכזו... היא שונה מכל מה שהכרתי עד כה!"

"בודאי", השיב הדין. "הישיבה בפרי התעלמה לשאים של הבנה, חריפות וידע מكيف, ונראה כי ראובן הוא אחד מבחוריך! אני משער כי הטלה עליו שליחות חשובה בידך ובנו ייחיאל, שהנעה אותו לעזב את ישיבתו ולהצטנע ככל האפשר, לפחות יעורר כל תשומת לב".

"אכן, בקשתי להלות אליו במשפטו לטוק כדי שאוכל להתחקות אחר דרכו המפלאה בلامוד הסוגיה – אך הוא סרב". קולו הסגird את הפגיעה.

"זהו אמן צדק", השיבו הדין בחיוך דק: "כדי למד תורה לא נועים במרכבה – למד תורה הולכים ברגל..."

פניו של יוסף אורו והוא הנهن בראשו – הוא הבין את פונת הדין!
אל הכהר נכנסה פלגת פרשים. הדין הבית בהם והחויר: היתה זאת פלגת החילים שפלשה ממש לביתו!

הקצין שבראשם פנה אל יוסף בקול מפקד: "האם אתה הוא הבוחר פרי?"

האזור שבחבורה החרverb: "לא – אין זה הוא!"

הקצין פנה אל הדין: "אם כן, אורחיך יצאו כבר לדרך – והגע עם?!"

הַדְין הַבֵּיט בָו בֶלָא אָמֵר, אֲךָ חֻרְונָנו וְשִׁתְיִקְתֹו סְפָקו אֲתָה הַתְשׁוֹבָה
הַמְּבָקֵשֶת.

הַקָּצִין הַנִּיר בְשׁוֹטו וְקָרָא: "קָדִימה – גְּרָדָף אֲחָרֵיכֶם!"
הַפְּלָגָה נִעְלָמָה חִיש מַהְר בְהוֹתִירָה אֲחָרֵיכֶה שׂוּבֵל אַבָּק מַתְאָבָק.
יָסֵף לְטַש אֶת עַינֵיכֶם בְּאַיִם וְלִחְשׁ: "מָה יִהְיֶה, רַבִּי? הַם יִשְׁיגֶו
אוֹתָם וַיַּאֲסִרוּהוּ!" –
"הַרְגָּע, יָסֵף," אָמֵר הַדְין בָרָך, "לֹא לְחַנֵם בְּחַר וּבְנֵג יְחִיאָל בְבָחִיד
פָּלְמִידָיו לְשִׁלְחוֹתָו הַחְשָׁאיָת! וּזְכַר אֶת דְבָרֵי חַכְמֵינו, כִּי שְׁלוֹחָי מִצּוֹה
אַיִם נְזֹקִים..."

פרק יב

התובחה

המְרַפֶּבֶה דָּרָה בָּדָק הַסְּלִיעַת וְשָׁלֵשׁ הַנוֹּסֻעים הַטְּלַטְּלוּ בָּה מֵצָד – אֶל צָד. הוּם שָׁתְקָוּ בָּמִבְּוֹכָה כְּשַׁהוּכָה שֶׁל לִיל אֲמַשׁ חָרוּט עַדְין הַיְּטֵב בָּזְכָרוֹנִים. לְפָתָע קְפָצָה הַמְּרַפֶּבֶה מַדּוֹת וְסִטְתָּה מִן הַדָּרֶךְ הַיְּשָׁרָה, וְאֵז עַצְרָה בַּמְקוֹמָה.

דָּלַת הַמְּרַפֶּבֶה נִפְרַצָּה בְּכָלָה וּבְפֶתַח נִמְקָע פָּרָצּוֹפּוֹ הַסְּמוֹק שֶׁל קָצִין אֲעֵיר אֲשֶׁר סִקְרָר אֶת הַחֲבוּרָה בַּמְבָט חָטוֹף. אֶת שְׁנִי הַמְּבָגָרִים זִכְרָם בָּקָרוֹ אֶצְל הַדִּין, וְעַיְינֵיו הַתְּמִקְדָּרוֹ עַתָּה בַּבְּחוֹר הַשְּׁלִישִׁי: "אַתָּה הוּא הַבְּחוֹר מִפְרִיזׁוֹ? צָא מִן הַמְּרַפֶּבֶה!" –

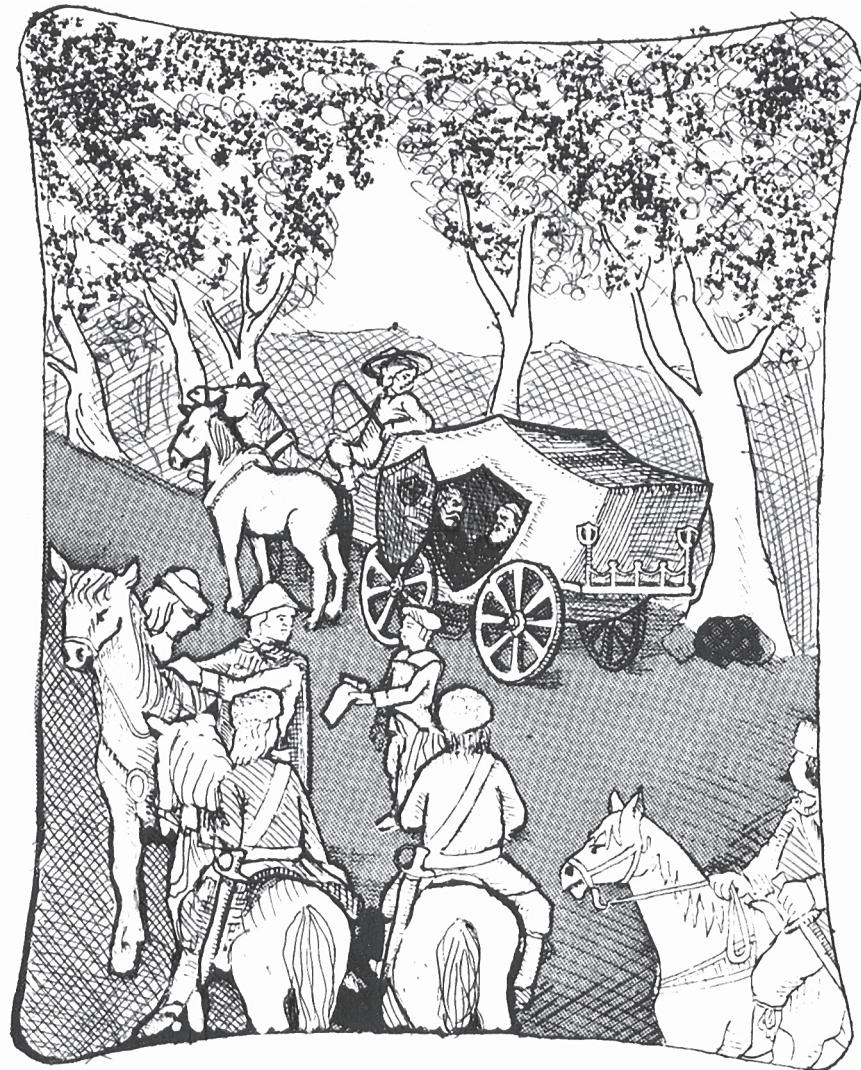
רָאוּבֵן הַשְׁטוֹפֵף וְקָפֵץ אֶרְצָה, וְקָצִין פָּנָה אֶל הַעֲגָלוֹן שְׁגָלָה עַמָּם:
"זָהָו הַבְּחוֹר?"

הַעֲגָלוֹן נִעַנֵּעַ רָאשָׂו, אֲך֒ מִיד הַשְׁפִּיל אֶת מִבְטָו לְנִכְחָ עַיְינֵיו הַמּוֹכִיחָות
שֶׁל רָאוּבֵן.

"זָבֵכֵן – הַיְּכִין מַטְעָנָךְ? פָּתָח אָתוֹ!"

רָאוּבֵן הַזְּדָקָף וּשְׁפַתְיו הַתְּקַשְׁחוּ: "אַיִןךְ רַשְׁאֵי לְדַרְשׁ זֹאת! אֲנִי
בְּלִדְרֵךְ הַפְּלָקָה וּמַטְעָנֵי חָסּוּי!" בְּתִנְועָה מִינְמָתָה שֶׁלְפָה מַחְיקָו אֶת בְּמַבְטָה
הַמְּנוֹי, וּמְסַרוּ לְקָצִין.

קָצִין הַגְּבוּךְ נִטְלָל אֶת הַפְּסָמֶךְ וְעַיְן בּוֹ, וְאַחֲרֵי כֵּה הַעִיר מִבְטָח
לְעֶבר הַעֲגָלוֹן. הַלָּה לֹא הַתְּבִלֵּבָל, וְהַשֵּׁיב בְּבֶטְחָוֹן: "דָּבָר הַיּוֹתוֹ בְּלִדְרֵךְ

ידוע לי משכבר – אבל אריגו העז שלו הובל בנפרד ותחת שם אחר, ולכון אינו כלל בכתוב המוני ואיננו נהנה ממחסנות החופש! הקצין מפרי חישד בו בהברחת מטען אסור וחפש בחפציו, אבל לא ידע מואמה על מציאותו של אריגו העז!"

הקצין עזה את פיו במורת רוח: "לא אמרת לנו כלל כי המדבר בבלדר הפלך... אין ברצוני להסתבך בפרקזה זו!"

"לא מסתבך כלל", טען העגלון בלהיותו, "להפוך, אתה צפוי לאות הצלינות!"

"וואתָה נושא את עיניך לטוס הצעיר שהבטח לך... מילא! אמר ל' אתה, בחור: האם אריגו העז כלל במני הפלדרות שלו?"

ראובן בא מבוכחה והחלבט במתן תשוכתו: "זיכן... העגלון צודק – הוא אינו כלל בו שירות, אבל מטען הפלדר נהנה ממחסנות כללית..."

"חוץ לו维奇ים!" פסק הקצין. "חכל על זמננו – הבא את האריגו המسكرן, ונראה מה בתוכו!"

אחד התלמידים לאחר את האריגו והניחו לרגלי ראובן, והלה משך בכתפיו ופתח את האריגו. כלם גחנו קדימה בסקרנות לראות את תוכלו: בתוכו היו ערוכים להם בקפדיות בגדי חול וشبת כשם מkaplim בדיקנות ומסדרים למופת...

הקצין נתן בעגלון מפט שאלת נוקב, ובעגלון הופיע פרץ בצווחות: "בגדים, בגדים... גם באriegו השני היו בגדים! ... כמה בגדים מוביל עמו בן אדם?"

פניו של הקצין הסמיקו בארגמן: "שותה נבער, כלום עסקנו הויא זה, או עסkek? מזה יממה שאנו רופאים אחר הרוח בעקבות מעתווי דמיונך! לסתס צער נתקאיית? ! לכלא תשלך!"

ראובן העלה את האריגו לארפהה, החישב במקומו, וסגר את הדלתות. המשע המשיך בדרכו וראובן חש בלאות אימה לאחר

המבחןים האחרוניים שעברו עליו בתקיפות כה רעה. הוא הודה בכה כי הסכנות שארבו לו כבר חלפו, והשליחות קרבה במתירות לסיומה הمطلצת.

ראש הקהיל הביט בראשון בעיניהם בורקות והתנסף במתירות גוברת והולכת. המארע האחרון גדר את הסאה, והתרגשito גאותה ועלתה. ולפתע נפרץ הסcar, והוא פתח בשטר מללים כביר: "בושה וחרפה! מקטוע חדש לבחור ישיבה – בלבד מלכותי!... מלאכה נאה מצא לו, לשוטט ברחבי הפלמלה פשאחריו נסכת עדת חילים! חבריו נלחמים בחרוף נפש בגוזות הפלך – ואלו הבוחר משמש לו בשלוחו..."

ע策 לרגע, לשאף אויר בקולניות. אבל חמתו גאותה בפזר מחדש: "זהוא אינו מטייל לו בגפו – ארוג מלא בגדים מלאה אותו במפעותיו! המשנודה השחורה אף היא גדרישה בהם, כפי שהעיד העגלן... ומה נושא עמו בחור בצרור בד על שכמו? שיב בגדים... בושה וחרפה! במקום למד תורה מתוך הדקן כרצון הוריינו היקרים, הריםו אוסף לו בגדים" –

ואז, במתיח אחרון: "זו לי הפעם הראשונה שאני נתקל בבחור המכין לעצמו נדוניה!"

סבלנותו של ראשן פקעה, או שפָא עייפות וחתמה שבו נמציא גרמו לקוצר רוחו. הוא פנה אל ראש הקהיל ואמר לו: "שמע נא, רבינו משה. אדם מבגר אפה, ולא הימי מעז להפנס לתוך דבירך, אבל נזמנה לידי מצוה, ואני רשאי להחמירנה..."

"מצוה?" התפלא ראש הקהיל, "אייזו מצוה?!"

"מצוה מן התורה של: הוכח תוכים את עמיתך, ולא תשה עליו חטא!"

ובעוד ראש הקהיל מבית בו בתמהון, החל למנות באזניו אחת:

"בראש ובראשונה עברת על מצות עשה של: 'בצדך תשפט עמייך', שלפיה עליינו לדין את כל האדים לכף זכות, כאמור במשפט שביעות.

בחרת לדון את מעשי לבח חובה, והבעת את דעתך זו בקול – ובכך עברת גם על אסור לשון הרע שנצטוינו עליו באסורי לאו ועשה, של: זכור את אשר עשה ה' אלקיך לмерים, ויהשמר בגע הארץ, שפירושו: אל תדבר לשון הרע ולא תביא עליך את עונשו כפי שגענש מרים. כל זה מבאר בספר' במקומו... בנוסף לכך עברת על הלאין המפרשים בעניין לשון הרע, שהם: לא תלך רכילה בעמך, כמבאר בירושלמי בפסכת פאה, ולא תשא שמע שוא' כאמור בפסכת פסחים..."

עיניו של רבי משה נחתגלו וכי נפער בתודה מה: "חכה רגע – הרי זו ממש חכפה!"...

"הרהר נא בדברים", אמר רואבן בעיות, "אני חפוץ עתה לישן..."
"לא ולא! עליך להסביר את דבריך – לא יתכן שתתנפל על יהודי כשר, ותציגתו בעברין מועד..."

"כפי שעשית אתה... אני מבקש סליחה, רבי משה – אני חפוץ רק לישן... אפלו לא מניתי באזnek את האסור לבייש יהודי, הנלם מהפסוק לא תשא עליו חטא, כמבאר בפסכת ערциין, ואתה האמור שהפלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא, כמפורט בפסכת סנהדרין"

— — —

ראש הקהיל קפא על מושבו, וראובן שקע בשנה עצמה.

השפט רכן לעבר ראש הקהיל לנחמו: "אל תשים לב לדבריו, הוא בור ועם הארץ. הפלבין פני חברו ברבים! זו משנה בפסכת אבות, והוא אמר: בפסכת סנהדרין, חי חי..."

"עם הארץ", הפטיר ראש הקהיל, והשפט לא ידע למי החפוץ.

פרק יג

במִשְׁעָול הַהֲרִים

הַדָּרֶךְ הַסְּלֻעִית הַלְּכָה וְהַשְּׁתְּבָשָׂה. הַמִּישָׂוֹר הַפּוֹרָה קְרָם גְּבוּזָה נְמוּכוֹת,
שַׁהְתַּחֲלִפוּ בְּהָרִים נְשָׁאִים. הַדָּרֶךְ הַתְּפִתְּלָה וְהַסְּתְּחָרָה בְּבִקְשָׁה לְהַ
מּוֹצָא בֵּין הַגִּיאִות, כַּשְׁהִיא מַעֲפִילָה לְאַטְהָ אֶל הַרְמָה הַגּוֹבָה וּנְכַנְּסָת
לְמִמְלְכָת הַגְּשָׁמִים וְהַרְפָּשָׂה. הַסּוֹסִים הַגִּיעִים מְשֻׁכוּ לְאַטְמָם בְּמַעַלָּה הַדָּרֶךְ,
וְגַלְגָּלי הַמְּרַכְּבָה בּוֹסְסָוּ בְּטִיט הַדָּרְכִּים שַׁהְקָשָׁה עַל הַהְתִּקְדּוּמָה. לְפָנוֹת
עַרְבָּה הַגִּיעֵוּ לְפִוְנִיקָד דָּרְכִּים קְטַנִּים וַיַּעֲשׂוּ בּוּ אֶת הַלִּילָה, וְעַם שַׁחַר הַמְשִׁיכָו
בְּדַרְכֵם חַרְפָּ עַרְפָּל הַבְּקָר הַכְּבָד. הַתְּנַגְּדוֹתָו הַעֲזָה שֶׁל הַעֲגָלוֹן לְהַמְשָׁךְ
הַמְּפָעָ בְּתַנְאִים אֶלָּו הַחַפּוֹגָה בְּלַחְצָו הַכְּבָד שֶׁל רַאשׁ הַקְּהָל, אֲשֶׁר יְדָע
כִּי הַיּוֹם הוּא יוֹם הַתְּשִׁלּוּם. גּוֹרֵל הַקְּהָלָה כָּלָה תָּלוּי בָּהֶם, וְעַלְיהֶם
לְהַגִּיעַ מִבָּעוֹד מָזָעַד.

הַמְּפָעָ יָצָא לְדָרֶךְ כְּשָׁהָוָא אֶפְוֹף בְּעַרְפָּלִים הַלְּבָנָבִנִים, וְהַסּוֹסִים גְּשָׁשָׂו
אֶת דָּרְכֵם כְּסֻומִים. שְׁלִשָּׁת הַנוֹּסְעִים יָשַׁבּוּ בַּתָּא הַמְּרַכְּבָה וְהַתְּנוֹדָו
מִצָּד אֶל צָד כְּשַׁשְׁפֹתּוֹתֵיכֶם לְזֹחֲשׁוֹת תִּפְלָה חֲרִישִׁית לְהַצְלָחָת מִסְעֵם.
וְלִפְתַּע נְחַלְשָׂו הַפְּנִידּוֹת, וְהַמְּרַכְּבָה קָפָאָה עַל עַמְּדָה. קוֹל הַדָּלַת נְשָׁעוֹ
בְּהַפְּתַחְתָּה וּבְפְתַח הַזְּפִיעָה דָמוֹתוֹ הַמְּטַשְׁטַשָּׁת שֶׁל הַעֲגָלוֹן. הוּא הַזְּדִיעָ
כִּי הַמְּרַכְּבָה שְׁקָעָה בְּבָצָן, וְאֵין בְּכָח הַסּוֹסִים לְחַלְצָה. בְּדַרְכֵיו נְשָׁמָעָה
ニִמְהָ שֶׁל שְׁמָחָה וּשְׁבִיעוֹת רְצֹן. רַאשׁ הַקְּהָל הַצִּיעَ אֶת עַזְרַת הַנוֹּסְעִים
בְּחַלוֹן הַמְּרַכְּבָה, אֲזַח הַעֲגָלוֹן סָרֵב לְהַעֲנוֹת לַהֲזָעָה וְהַצְהִיר כִּי לֹא
יִנְקַט בְּשָׁוָם פְּעַלָּה עַד אֲשֶׁר יִתְפֹּזֶר הַעַרְפָּל.

פָּעַבְרָ שְׁעָה אַרְכָּה נְצָחָה הַשְּׁמָשׁ אֶת הַעַרְפָּלִים, וְהֵם הַחֲנִשָּׁאוּ לְאַטְמָם
מַעַלָּה מַעַלָּה וְגַלְגָּלָה תְּחִתֵּיהֶם מִחְזָה נְפָלָא: מִדְרוֹנוֹת הָרִים נְשָׁאִים מִכְסִים

במרבד יערות ארן ואשוח, וגיאות תלולים שבתחתייהם שוטפים מי שטפונות עזים. שלשת הנוסעים השקיפו על המראה בהתרגשות, והזרו לה' על האלתם המפלאה: המרכבה שקעה ממש לפניו עקלת הדרך ומחמת השטרעה תהום נוראה, שבמעמקיה נראוי שפודי צמורות העצים בשתיח יرك –

אלו היו הפסים ממשיכים במשעם, היה סופם נחרץ! מן השמים הקשicho את לב העגלוון, שלא לחלץ את העגלת היישר את תוך התחום...

ראש הקהל לא ידע את נפשו מרוב פעס על האחור שנגרם בטעע, והבטיח לעגלוון מענק מיוחד אם יזרו את הפסים במשעם – אך העגלוון סרב להצעה בהחלטיות: "גם אני רוצה להגיע לכפרכם בהקדם האפשרי, ולשוב ממהירות על עקבותי אל דרכי המשור היבשות – אבל להריץ את הפסים בגביהם אלו, פאשר הדרכ חלקלה ובוצנית ובכל פנה אורבות מלפודות מות של גיאות פעורות, הרי זה מעשה התאבדות של כסילים..."

באדישות מפגנת לכuso ותשכוו של ראש הקהל רפה את מושכות הפסים, בהניחו להם לגשש את דרכם בעצם באין מפריע, ולהתקדם כפי יכלתם.

ראש הקהל ישב בקרון המרכבה פאריו הפלוא בסוגרו: העדרינות של טליתויל המרכבה העידה על קצב הנסעה האטי, והגשם שהצליף על חלונות התא בשיר על הפיכתה של הדרכ לעשך רפש טובענית. בנוסף לכך נוצר עליו לשכת מול הבוחר השלו והשאנן, אשר שוב אינו בטוח מהו – סוחר בגדים ובבדר המלך, או גאון אידיר המנג'ל לחוץ את מימרות הגمراה כשרשרת פנינים, כפי שעשה זאת אחותו? בעסו התעדים עשרה מונים פאשר נזף במטר העברות שנטה על ראשו מפני הבוחר החצוף.

וכאלו להכweis, עצרה לפטע המרכבה בשנית.

שוב פתח העגלוון את הדלת והרשה לזריזפי הגשם להחפרץ פנימה: "בעkol הדרכ עומדים שני יהודים – אם עלי להעלות אותם למרכבה?"

ובטרם הספיק اي מי לענות לו, הגיעו למקום שני האנשים כשהם נושמים ונושפים, שניהם נוקשות, ידיהם רועדות מקר ובעיניהם ספוגים מים. בלא לחשות להזמנה טפסו לתוך הקרון. אחד מהם התישב ליד ראנון והרטיב אותו לחלוין, בעוד השני הצטוף בין שני המושבים ותחתיו נקומה שלולית מים גדולה. העגלון משך בכתפיו בתהון וסגר אחריהם את הדלת.

המראבה המשיכה בדרך ואלו השנים פתחו בסفورם כשהם רועדים מקר, מבלבלים מהתרגשות, וכונסים האחד לדרכי חברו. בתחילת התקשו השומעים להבין אף שמאן דבר מכל הפלל הרב שהמטר עליהם, אך אט התבהרה לפניהם התמונה:

הבקיר עם שחר ירדה פלגת חילים אל העירה, וצופה על רבנו אליעזר להלות עמה אל הטירה. הוא הובא אל לשטו של מנהל האצהה, ושם מסר לו מרסיל את כתוב הגירוש והציו בדבר החרמת רכושם של יהודי העירה.

רבנו אליעזר נצטב מילו שלו ובויטה וסרב לקבל לידי את האזים. הוא הזפיר למנהל האצהה כי תאריך מסירת הפסק לידי חל היום, ועודין כל היום לפניו: במלמוד נאמר כי אין להקדים את הפרענות! אנו נקעה וניחל, והישועה בוא תבוא... בשער לעירה ספר, שבאותה שעה עלה בזיכרונו ספור המעשה בנקודה בין גורין שהבטיח להחזיר את חוב עולי הרגלים עד לשיקעת החפה – והחפה לא שקעה עד שהחזר את חובה...

marsil צחוק אכזרי ופטרו מעלה פניו בלבוג. הוא הצדיר בפיו כי אך תמיות היא לחשב שהישועה אכן תופיע ברגע האחרון: שעות מספר לא ישנו מואמה, וכי היהודים ורכושם חשובים מעתה **כללית השום!**

רבי אליעזר לא אבד מ奧מה משלות רוחו. הוא ביגס את כל היהודים לתפלה ולזקקה בבית המקדש שבעיר, ושלח את שני השליחים האלה לעמוד על אם הדרך ולחכחות לבואה של המראבה המיחלת. עליהם להורות לשלוחי הקהל לרהר היישר אל הטירה ולמסר את

הכף מיד בהגיים, לבל יהיה למנהל האחזקה פתוחון מה להעיל על בני הקהלה כי אחריו בתשלום הקנס – והשליחים עצם ירדו מן המרכבה במרפץ העירה, לבשר על בוא היישועה.

בעבר מספר דקוט עזרה המרכבה בלב העירה, והעגלון חכה להוראות נספנות. השליחים ירדו ממנה בחרוזן, והורו לעגלון להמשיך את דרכו במעלת ההר אל הטירה הנשאה החולשת על העירה. רואבן רצה אף הוא לרדת, אך הגיע למחוז חפצו. אבל השליחים קראו בקצר רוח: "אחרך, אחרך! כל רגע יקר!" וטרקו את הדלתות. בכבדות שב ושקע בספסל. יהא עליו לסבל את נוכחותו של ראש הקהל העזין עוד שעה קלה.

המרכבה טפסה בכבדות בדרכ התוליה והחלקלקה, ונעירה בהגייה אל הפסגה. בין הטירה חוץ חפיר עמוק ובתחתיו קצפו מי נחל גועש, שזרמו במוריאה וגלשו במורד ההר. המ עבור אל הטירה החאפשר רק بعد גשר מטלייל, שעיכשו היה מרים וצמוד אל חומת הטירה, ונתק אורה מן היישוב.

על חומת הטירה הופיע חיל וצעק בקול: "מה רצונכם?"
"הבאתי יהודים!" השיב לו העגלון בצעקה.

"הכף הגיע!" צהיל החיל, ומיד הופיעו על החומה חילים נספחים כשם מריעים וצוהלים.

הגשר המטלייל הورد תוך חריקות צורמות של שרשרת הברזל החלודה, והמרכבה עלה עלייו ועירה לפניה השער המוגף. מיד נפתח אף השער לרוחה, ועם רכבת המשיכה במיטה ונעירה במרכזה של חצר רחבה ידים. שלושת הנוסעים ירדו מתוכה וחלצו את עצמותיהם הדווקות כשהם מתעלמים לחילופין מן הגוף הטורד. העגלון ירד אף הוא מדוכנו והצתרף אליהם, ועוד מהרה הקפה חבורה באספסוף של חילים מצחקים ונרגשים. הם שלחו מבטים חומדים אל שמי שקיות הבד שבירי ראש הקהל, והדרפו אותם בהתמדת אל סוקה המבואה. ולפתע השמיע מישהו צוחת אזהרה, והם נעלמו מן המקום

ברגע קט כאלו בלוותם הארץ : בפתח הטירה הופיעה דמות מונחתת
שהלכה וקרבה אליהם בדורי אומר כבוד.

מרסיל, מנהל האחוזה, הופיע לפניהם במלא הצרתו : מפתפיו השתפלה
שכמיה ארעה מעטרת בפירות חיל, והסתירה מעיל תרג החופה מכנסים
כחולים. גרביו הלבנות המרקבות בז' היו נתונות בנعلي לפה מאברקים,
ועל שפעת שעורתיו שכנה כמתה יקרה מעטרת זהב : היה זה גוש
של יהרה סרת טעם, עבד כי מלך...

פרק יד

הרבות, בין ערבה

מנהל התקרוב אליהם בצעד מתנדנד ומגנוף מחשיבות. עיניו הביעו מושטמה עזה והוא חזר באזובה: "כבר חורף, משה? ותכסף ערף?"

ראש הקהיל קד עמקות והשיב בקול רועד: "כן, אדון רב חסיד. הבאתי במועד את הסוכום הנדרש!"

"ולא יכולת לאחר ביום אחד? כי אז חייבי זוכה ברכוש היהודים ובכיסך זה גם יחד, מה מה... צחק, יהודי!"

ורבו משה הנבעת העלה על פרצופו חיוך מעוז ומבהל, להשביע את רצון הרודן המתרברב חסר המעצורים.

مفפתה הטירה יצא שני ברנשימים והתקרבו לעברם: אחד גבוק וכהוש, הלכו גמיש ובלוריתו הדרמה והרטבה דבוקה למצוותו ומאפילה על עיניו, אך לא היה בכחלה להסתיר את היצוץ הערמוני והמרשע ששכנן בךן. היה זה זיאן ההולל, הפוחת חסר המצפן שהתחבר אל המנהל המגשם והמתנשא, ומהציא לו שורה של משחקי התעללות ודפני חדים לבקרים. עתה נלוה אליו בחור רזה וחור אשר נשא בידו תיק עור ארך: היה זה מזפיר האחזקה, שהביא עמו את המאזורים לשקלית הקבב הרב.

מזפיר התיר את שרוך תיק העור, הוציא מתוכו את מוטות המאזורים והרכיבם ב מהירות ובמימונתו. הכפות הושמו במקום,

והאפשרות גערכו בשורה לרגלו. וזה נטול זיאן את שתי השיקיות מיידי רבי משה והנichen בזו אחר זו על אף המאוזנים, כשההמופcir מניה כנגן את האפשרות. בשבירר שנייה של מתח התנדדו הנסיבות בנסיבות, ולאחר מכן מן הכריעו השיקיות את הפה במשהו, במושך העודף המועט של בד השקית.

חיק נצחון רחף על פנוי זיאן והוא פנה אל חברו בגיל: "רואה אתה – בעת יש באפשרותנו לשלם את שכרם של החילים השכירים, מלבד השלל שלהם חומשים ובזזים לעצם מעת... הנה אמרתי לך שאסור לגורש את היהודים – זהה תרגולת המטילה ביצי זבב, ועלינו לשמר עליה לבל פרוח!"

רבי משה החoir לשמע הדברים והשתבחה עמוקות בטרם פצה את פיו לדבר: "אדונים רבי חסד – לא תוכלו להטיל علينا קנסות כאלו לעתים תכופות: קhalbנו ענינה וдолה, וכבר רוששתם אותנו למורי... ב כדי להשיג את הסכום הנוכחי שתנתנו את רגלו בקרוב הקholes שבשביבתה, ונזכחנו לדעת כי גם מזבם קשה עד מאד, והם לא יוכלו לחתוך בנו בקביעות..."

"הקץ למלים, יהודי!" צוח מרסיל בשפניו מאדים: "אתה לא תאמר לנו כיצד לאין את תקציב האחזה! בכל עת נתנת לכם הברחה להציג את הכספי או לעקר מפאן..."

"לא כה, מרסיל", התעורר זיאן בופיח, "ויהלא זה עטה הסברתי לך כי אין לשלח את היהודים הנדרבים... אנו כבר נמצאים את הדרכם לאין אותם לשלם!" הוא חיך בקונדרות:

"הנה – אם נשים את רבם במאסר, ובכל שבוע של פגior בתשלום נקצץ לו אצבע אחת – הרי היהודים יזחולו על ארבע, ויוציאו את כל אוצרותיהם ממחבואם..."

"גפלא, זיאן – אין קמו! מה הייתה עיטה בלעדיך? מה חבל, שאין לרוב אלא עשר אצבעות! חי חי... חיך, יהודי!"

הפעם, לא עליה ביד רבי משה לחיק. הוא החoir לשמע הדברים,

וְקָמִיעוֹת עַלְוֹ בַּעֲנִינִיו. אֶבֶל זֵאן הַמְּרֻשָׁע לֹא הַבְּחִין בְּכֶךָ כֹּל עֲקָר, תִּשְׁוֹמֶת לְבּוֹ הִיְתָה מִפְנִית אֶל רַאוּבֵן, וַהֲוָא בְּחָנוֹן אֶת פָּנֵיו בַּקְּפִידָה. כַּאֲשֶׁר זֶה אָתוֹתָו לְבֶטֶף, פָּרֶץ בְּקָרִיאת הַפְּתָעָה: "שָׁוֹרוּ וַרְאוּ – הַרְוי זֶה בֶּן הַשׁוֹחֵט! גָּדֵל הַבָּחוֹר – כִּמְעַט שְׁלָא הַפְּרָתִיו!"

"גַּם אַתָּם הַשְׁתִּינִים לְבַלְיַהֲכָר", הַפְּטִיר רַאוּבֵן בַּעֲקִיצה גַּלְמִיה. "לֹא כֵּךְ הַפְּרָתִיכֶם לְאַחֲרֹונָה..."

רָאשׁ הַקְּהָל וְהַשְׁמֵשׁ הַבִּיטוּ בּוֹ בַּעֲנִינִים קָמוֹת מִפְחָד, וְאֶלְוֹ פָּנֵיו שֶׁל מִרְסִיל הַאֲדִימָה כֹּלְבָה: "אָסְרוּהוּ!" צְרָח בְּקוֹל נָחָר. "הָוָא מַעֲלִיב וַפּוֹגֵעַ בְּזָדוֹן בָּאָדוֹנִי הַמְּקוֹם!"

שְׁנִי חִילִים נִתְקַוּ מִמְּשִׁרְתָּם בַּשְׁעַר הַחַצֵּר וְהַתְּקַרְבוּ אֶל רַאוּבֵן מִשְׁנִי צְדִיוֹ, אֶךְ רַאוּבֵן אֶךְ לֹא טָרַח לְהַבִּיט לְעַכְרָם – הוּא נָשָׂא קָמָעָא אֶת יָדוֹ וַאֲמַר בְּקוֹל שְׁלוֹ: "מִרְסִיל – אַתָּה הַנְּקָה מִנְהָל הַאֲחֹזָה, וְלֹא אֲדוֹן הַמָּקוֹם. הַשְּׁמַר לְךָ מַלְפָגָע בְּלִדְרֵר הַמְּלָךְ בְּשַׁעַת מַלְוִי מִשִּׁמְתָּה!"

"אַתָּה – בְּלִדְרֵר הַמְּלָךְ? קָרָא זֵאן בַּהֲפָתָעָה. "שְׁלִיחִים נָאִים מֵצָא לֹו מַלְפָנָנוּ! מַאיִמְתִּי מִתְּמַנֵּה יְהוּדִי לִמְשָׁרָה מִלְכֹותִית? וּבָכֶן, הַבָּה וּנְרָאָה מָה הַבָּאת עַמְּךָ" –

רַאוּבֵן נִתְן בּוֹ מַבְטֵח קָר: "אַנְיִ מַצְיָן לִפְנֵי אֶת הַעֲלַבְתָּהוֹ שֶׁל פְּקִיד הַמְּלָךְ בְּעַת מַלְוִי פְּקִידוּ בִּפְנֵי שְׁלוֹשָׁה עֲדִים – וְאֶת הָאֲגָרוֹת נִצְטוּתִי לְמַסֵּר לִיְדֵי הַרְוֹן בְּעַצְמוֹ!"

"אֶל נָא נְרִיב", אָמַר מִרְסִיל בַּהֲתִרְפּוֹסּוֹת. "הַרְוֹן אֵינוֹ רֹאָה פָנִי אִישׁ, וְאֶנְיִ מִפְהָכָה כָּחָו! הַבָּה נִפְנִיס אֶל לְשַׁבְתָּהוֹ וְנִסְים אֶת הַעֲנִינִין – בְּלֹא הַכִּי יִרְטְּבּוּ הָאֲגָרוֹת בְּגַשְׂם הַיּוֹרֵד כְּאֵן בְּחַצֵּר..."

"אִין כֵּל צְרָח בְּזֶבֶר". אָמַר רַאוּבֵן בְּקוֹל אֲדִישׁ. "אַנְיִ מַצְוִים כְּאֵן מִתְּחַת לְסֹכֶךָ וּמִוְגַּנִּים מִפְנֵי הַגְּשָׁם, וְנוֹכֵל לְבָצָע אֶת הַשְׁלִיחוֹת מִיד" –

וְהַוָּא הַוּשִׁיט לִמְרֻסִּיל אֶת שְׁתִּי הָאֲגָרוֹת הַמִּלְכֹותִיות.

מִרְסִיל הַסִּיר בְּזָהִירָה אֶת חֹותָם הַעוֹפֶרֶת הַמְּטַבָּע בְּסֶמֶל הַמְּלָכוֹת וּפְרַשֵּׁת לִפְנֵיו אֶת הָאֲגָרוֹת. הוּא סָקָר בְּהֻרְכָּה אֶת עֲטוֹרִי הַחֲבָצָלֹת

הלבנות, סמל בית המלוכה, שהתנו סטו בראשן ואת סلسולי הכתב המפואר, שהו לא הגיעו ממקום מכין שלא ידע לקרה. בתנוחה סמכותית העביר את האגרות לידי מזכיר האחזה, והלה הזקיף בחשיבות וקרא בקול רם, כשהוא עורך הפסקה רבת רשם בין פסקה לפסקה:

לכבוד מעלה הרוזן וליא
אבי וליראן ואדון טוק
מאת מנהל המלוכה – ארמון המלך. פריז.

תשומת לבני נתונה לעבדה, כי זו השנה השניה שאינכם מעלים למלכנו את מס הרוֹזֶנֶה, כאן לנאמנותכם לבתר. הרים לנו לעיר את אוניכם כי אם לא ישלם לאוצר המלוכה הסכום החנוך של חמש מאות דינרי זהב עד לסוף חישב זה, יתפרק הדבר על ידינו בהכרזת מרד במלפנינו המושל בחסד עליון – ויגורר אחורי עצדים המתחביבים מכך, שאחריותם תחול על ראשם – –

המזכיר גמר לקרוא את האגרות והבית סביבו במכוונה. בחצר עמדה דממה מתוחה וכולם תלו מבט סקרן במנהל האחזה, שהחויר פסיד ופלבל בעיניו.

"מרד בחצר המלוכה..." מלמל מרסיל. "רק זה חסר לנו בעת... פלאת חילים שתת Schulch לכאנ, טטאטה אונטו לכל הרוחות!"

ואז נשמע לפטע קולו של זיאן, שצרים את האין בעליותו המשנה. הוא סלק תילול אדמוני שהסתיר את עיניו וקרא בקול חסר דאגה: "התעדד, מרסיל! עליינו לגיס סכום פעוט של חמש מאות דינרים – אין זה נורא. היהודים הטובים יעוזו לנו בכח, הלא כן? הלא זה עתה תרמו לנו ארבע מאות דינרים!"

עכשו החויר רבי משה ושפטיו רטטו בטרם פאה את פיו לענotta, אבל זיאן הקדיימו: "לא, משה, חבל על המלכים... הנה, המרכבה עודה מהכה לך פאן! סע עפה לערי היהודים ותחזר אלינו עם הסכום האמור... תוכל לספר לכל בני עמך כי רבקם כלוא במרתפי הטירה,

וביוםו האחרון של כל שבוע נקבעת לו אצבע נוספת – בטוחני כי לא יחלף שבוע, ואותה תופיע לנו עם הסכום הנקיוב במלואו!" מרסיל הודה ונשא ידו, כדי לחפות לזמן על שכמו: "ומה אמרתי, חבל שאין לו אלא עשר, הוא?!"

עיניו של רבי משה התרחבו מפחד והוא גמגם בתשובה: "לא... כלומר, בן... אני יוצא מיד לדרך – אך בקשה לי אליכם... תנו לי ארפה של שלושה שבועות, ואל תעגו ברפנוי לרעה... ואני, אל נא פאסרוהו – אל תכלאו אותו כפושע... הפיקוד משמר על מעונו לבלי יברח, ואל תעשו לו מאומה עד אשר אחור..."

זאן צחק צחוק חד ומחרה: "רואה אתה, מרסיל – השיטה אבן פועלות! בסדר, משה, ברבריך בן יהה! משמר יפקד על בית רבכם, וארכיה תנתן לכם שלושה שבועות!"

ראש הקהל נשם עמוקות בהקללה נפרת, ורקנה את הזעה שבחבציה במצוותו חרב הארץ השולט. הוא נפנה אל ראוון ונען בו מבט מ Kapoorיא ומלא תוכחה: לא היה כל ספק כי הוא מאישים את ראוון בגורלה החדרה שנחתה עליו – ועל רב העירה הנערץ... וכל זאת, משומ שראון החלטת להיות בלבד הפלך!

פרק טו

הגורה הגיעה לטוק

מן זפיר האצה הרים שוב את ידו בבקש את תשומת לב הנוכחים לדברי האגרת השניה. רבי משה, שהיה בדרכו למרебה, עצר לשמעה.

המזפיר החל בקריאתו:

אנו, לראי התשיעי, מלך צרפת בחסד עליון
ואדון נבראה, פרובנס, בורגונדי, גסكونיה וקטלוניה
מודיעים לכל הנගדים למרותנו, כי נעתנו לדרישת האפיפיור,
אבינו הקדוש, ומכוונים בזה על החרמת כל ספרי ה תלמוד היהודים
ומפרשו מכל רחבי ממלכתנו, לשם העלתם על המזק – –

הפעם נפנו כל המבטים אל רואבן.

ושוב היה זה זיאן שהפר את הדממה, והביע בקול את מחשבותם:
כלם: "ראנו נא ראו, אלו בשורות מביא לנו הבהיר היהודי! מי פלל
שבן השוחט יביא עמו מפרי הרחוקה את ההוראה לשוף את ספרי
היהודים!"

إرسיל חוף ידיו בהנאה וצעה על חיליו בשאגות שמחה לרדת
מיד אל העירה ולהחרים את כל ספרי היהודים, להטען על שמי
עגלות ולהביאם אל הטירה תחת משמר!

ראובן עמד במקומו, זקור ותור, ומהחסבות התרכזו במוחו כסערת
ברקים.

ולפתח נתק רבי משה ממקומו והקרב אל רואבן. לרגע נדמה היה כי הוא עומד לסתור לו על לחיו, אולם הוא רק הושיט את ידיו ולפתע את דשי בגדו של רואבן. במשך רגע ארוך טלטל אותו בעז, כשבינו זולגות דמעות חמורות. וזו שמט את ידו ברפין ופרץ בבכי קורע לב:

"מה עשינו לך, רואבן – בפה חטאנו לך? מודיע באח מפרי להפר את שלותינו?"

ראבן הרים והנכו עמד בגשם, מבלי לומר דבר. בוכרונו צפה ועלתה דמותו של הכרוז בלבשת ההודעות המלכותית, כשהוא מוסר לו את האגרות וביענו נצנוץ של לעג מרשע. ואכן, פח נאה נטמן לו כאן... רואבן חשב לנצל את הבדורות לשליהותו, ואלו לבסוף הם אלו שנצלוوهו!

שחרי לולי החנדיבותו, לא היה מגיע דבר הגורה הנוראה של שרפת ספרי הקודש למחדן נדח וזנוח זה...

ואינו יכול להאשים, אלא את עצמו: איך לא עלה בדעתו, שהוא יהיה האן המלכותי! מודיע היה עליו למסרו...

ובעוד רואבן שקוע במחשבתו המדוככה, הגעה אל איזנו שאלתו של מרסיל במתוך חלום: "זובן, יהודי – האם אלו הן כל בשורתיך?"

"לא", ענה לפתח העגלון, "הוא נושא עמו גם מזודה!"

ראבן הרגיש מיד בסבנה והתגער בבת אחת מהריהו, אולם דוקא ערנות פתאומית זו היא שמשכה את תשימת לבו של מרסיל: "מזודה, אמרת?"

"כן" – ענה העגלון התמים: "בגדיו מכנסים בארגוז עצ גדול, אולם מלבד זאת הוא נושא עמו גם מזודה, שטכנה חסוי במעטן בלבד!"

ראבן נמצא במצרים: הוא ראה שפרקנותו של המנהל החזור, ומאותה לא ימנע בידו מלבדק את תכנ המזודה. הוא נשם עמימות

וְהַנֵּן בָּרָאשׁוֹ: "אָכֵן – גַּשׁ נָא וְהָבָא לְכָאן אֶת הַמִּזְוֹנָה הַשְׁחָרָה... הִיא תִּפְקֹד בִּינְכֶם לִמְשֻׁמְרָת עַד לְבָצֹוע הַפְּקָדָה!"

העגלוֹן התיר את המזונה והנicha לרגלי רואבן.

"מה בתוכה?" שאל זיאן בסקרנות.

ראובן פתח את מנעוללה בפתחה הנחשת הצעיר, ולאור בין הערבים החור נצנצו בתוכה שערות כרכיות העור המבריקות, ואותיות הזהב הזוהרות שעיל גבן.

חיו אלו הרכבים הנדרים והיקרים מפו של קבצי התוספות שהפקדו בידיו למשמרת, ואשר בגינם ספן את חייו בדרך הארץ והמספנה מפץ לננסי ולטוק...

إرسיל הביט בו בטהון ושאל: "וְאֵת כֵּל זוֹת נְשָׂאת עַמְךָ מִפְרִז – החסרים ספרים אנחנו?"

ראובן משך בכתפיו באידישות: "רצונו של הפלך הוא, שהמזונה תושם בראש המדרשה בעירה זו – בטוק. אני רק בלאר פשות..."

"נהדר!" צהיל זיאן. "מסירות לモפת של בלדר יהודי!"...

רבי משה חרך בשנייו ועיניו ירו זקים: "בוגד בעמו!" סגן בשאט נפש לעברו של רואובן. "עוכר ישראל..."

הוא נפנה אלإرسיל זיאן וקיד לפניהם עמקות: "אדונים רבי חסד – אין לי יותר מה לעשות כאן, ואני רוצה להמשיך ולשוחות במחאתו של נחש ארסי זה אפילו רגע אחד!"

הוא נטל את השמש בזרועו ורמז לעגלוֹן להלות עם, אך בטרם טפס אל המריכבה, נחש לתא הפטען והשליך מפנו ארצה את אריגו של רואובן וצورو. הארגן התפרק לשבבים, והבגדים שבתוכו נשרו אל תוך הר飞翔.

ובעוד רואובן מתבונן לגרף את הבגדים ואת הארץ אל מתחת

האורה הגיעה לטויה

לטוקה המבואה, בצעה המרכבה פנית רחבה ופנתה לצאת את חצר הטריה –

אך דרך נחשמה בשתי עגלוות שנכנסו פנימה, כשהן גדורשות ספרי קדש מגבבים בערמלה, ומלוות בידי משמר חילים עלייז...

פרק טז

הפגישה

רְבָכְתוֹ שֶׁל רַאשׁ הַקָּהֵל נִסְעָה לְאַתָּה בְּמִשְׁעוֹל הַחֲלֻקָּק הַיּוֹדֵד מִן
הַטִּירָה, כְּאֹלוֹ פִּسְעָה בְּמִסְעָ אָבָל. הַסּוֹסִים גַּשְׁשׁוּ בְּזַהֲרוֹת אֶת דָּרְכֵם
בַּמִּדְרָן הַבּוֹצֶנִי הַמִּסְכָּן, כַּשְׁהַמְּרֵבֶבֶה עַלְולָה לְהַחְלִיק בְּכָל רְגָעָ אֶל
שְׁפּוֹלִי הַהָּר הַמִּיעָרִים. הַעֲגָלוֹן עַקְבָּ אֶתְר תִּמְרוֹנִי הַסּוֹסִים בְּלִבְנָה
וְלֹא נִרְגַּע עד אֲשֶׁר הָגִיעוּ לִמְבוֹאוֹת הַעִירָה, שֶׁמֶں עַצְר אֶת הַסּוֹסִים
וְחַכָּה לְהַזְרָאות הַנוֹּסִעים שִׁינְחוּהוּ אֶל בֵּיתָם.

רַבִּי מְשָׁה יָצָא מִקְרָון הַמְּרֵבֶבֶה וַטֵּפֵס אֶל דּוֹקֵן הַעֲגָלוֹן כִּי לְהַזְרָות
לו אֶת דָּרְכוֹ. הַמְּרֵבֶבֶה הַמִּשְׁיכָה בְּמִסְעָה וְגַעֲצָרָה לִפְנֵי בֵּית קָטָן וְדָל.

רַאשׁ הַקָּהֵל קָפָץ מִן הַדּוֹקֵן בְּדָלוֹג זָרִיז, כְּאֹלוֹ הִיה נָעַר צָעִיר.
בְּחִנּוּעָות חִפּוּזָות הַחֲלִיק עַל זָקָנוֹ וְסָלַל אֶת פָּאוֹתָיו, שָׁלֵב קָרְסָ מִתְּמָמָם
בְּלִילָה סָוֶרֶת וְזָקָרֶת אֶת גּוֹן. כָּלֹו אָמַר הַתְּרִגְשָׁוֹת עַצְוָמָה, כְּאֶרֶם הַנִּצְבָּא
בָּאוּלָם הַהַמְּתָנָה הַמְּלִכּוֹתִי וְמַתְּפּוֹנֵן לְרָאֵין עִם שְׁלִיטָוֹ וְאֲדוֹנוֹ.

בְּצָעֵד מִהִיר פִּסְעָ בְּשִׁבְיָל הַאֲבָנִים הַחֲלֻקָּק וְעַלָּה אֶל אֲסֶדֶת
הַמִּבּוֹא – וְשָׁם נִחְסָמָה דָּרְכוֹ בִּידֵי חִיל עֲנָק וְחַתּוּם סָבָר.

רַבִּי מְשָׁה הַמְּרֵגֶן וְהַעֲצָבָנִי נִסְהָה לְהַתְּפִירָן פְּנִימָה, אֶחָד בְּאֶדְיוֹת
לְאַחֲרָוֹ.

הוּא הַפְּצִיר וְהַתְּחִנּוֹן לִפְנֵי הַחִיל שִׁיאָפֵשֶׂר לוֹ לְהַפְּנֵס אֶל הַבַּיִת –
אֶחָד לְשָׁוֹא: הַחִיל הִיה אָטוֹם לְחַלּוֹטִין. הוּא גָּלָה רְגָשׁ אָנוֹשִׁי רק כִּאֲשֶׁר
רַבִּי מְשָׁה נִפְנֵי בְּמִטְבָּע כֶּסֶף לְנִגְדָּע עֵינָיו. אוֹ נִצְנָצָר עֵינָיו בְּחַמְדָה עָזָה,

אך הוא המשיך לחסם את הפתח בגופו העצום. רבי משה לא אמר נואש. הוא הושיט לחיל את המטבע הנכסף וזו נבלעה מיד בגוף הענקית. אז קרע לו רבי משה בעינו – אך בפנוי הקפואות של החיל לא זו אף שער.

רבי משה חור כלעתת שבא, והורה לעגלון להמתין לו. בנהחת ובשלוחה פסע לאטו במעלה הסמטה עד אשר נעלם מעיני החיל, ואז הגביר את קצב הליכתו. הוא נכנס לתוך מגרש ריק, חצה שדה בור ורגע על גדרות. בעקבשות וללא לאות רמס מכשולים ובוסס בשלוליות, הפריח בדרךיו יונקים שלווות והבריח פרנגולות מנוקרות, וכעבר דקות מעות הצעיר הגיע לשנית לאותו בית מצדו האחורי. אך בעת שוב לא היה זכר להדר שלוה אותו בחללה. הפעם היה זקנו פרוע ופאותיו סתוות, ובגדיו מרובבים ברפש ובבוץ.

רבי משה ראה את החלון הגדל הקבוע בקיר הבית, שהשקייף אל החצר הריקה וממעבר לה אל שדות העירה וההרים הנשאים שבאפק. פנים הבית טבל באפלולית, ואך בקש נתן זהות בו דמות אדם מטשטשת, היושבת אל השלחן.

רבי משה נרעד והתרכשוונו גאותה בו בשנית. שוב היטיב את הופעתו כיכלתו הדלה, ותחקרב אל החלון בצדדים אטיים.

הוא חסם בגופו את האור המועט שהסתנן אל החדר בשעה בין ערבים זו, והבית-domם בלבד מלא רגש ברבו הנערץ היושב שפוף אל השלחן הגדל כשראשו נתון בכפות ידיו. והשלחן ריק – בלבד ספרים... גם דלתות הארון היו פתוחות לרוחה וגליו מאחוריהם את המדףים הריקים – כאלו היה ארון הספרים פה פעור לרוחה, הוזעך להסביר לו את גזלהו...

רבי אליעזר הבחן בחשכה שהשתררה פתאום ונשא את ראשו. הוא ראה את הדים הנאבקת בחילון אך לא יכול היה לנזהותה, מכיוון שהאור המועט הגיע מגבה, ואלי פניה היה לותות בעלה.

"רבי..." אמר רבי משה בקול רוזע.

"אתה הוא זה – רבי משה!" קרא רבי אליעזר בשםחה כשבזהה את הקול, וקם ממקומו: "ברוך שוכך! שלום עליכם"

והוא פסע לעבר החלון ללחץ את ידו של ראש הכהן.

"לא, רבי – לא ברוך הוא שובנו..." פרץ רבי משה בבכי חסר מעיצורים. "ראה, רבי – אף חזרנו, ובכבוד נגזר על ספרי קודשנו לשרבנה, ורabenנו נתון במאסר וחיו בסכנה, ועלינו לשוב ולגיטס סכום פבול מהראשון – והככל בגל אותו בחור חיוף ועוכר ישראל, ראובן זה..."

"ראובן?" קמט הרב את מצחו. "ראובן?!"

"כן – ראובן, בן השוחט!..."

"בודאי!" אוֹרוֹ פַנִי הרב, "עלם חמודות – בחור כשרוני וشكדנו מפלא! הוא נועד לגודלות..."

"כן, לגודלות נועד!" פלט ראש הכהן בסילדה. "לשרכ את תורתנו הקדושה, ולסכך את כל הכהלה! ואם מעט הוא בעיניו, הרי נשא עמו מזורה גדיישת ספרים כדי להניחה במזו ידיו בראש המזker. כאן – בטוק!"

שפתיו של הרב נחשקו בלח. הוא לפת את אדן החלון ואמר לאטו: "רבי משה – אני חוץ לשמע מפיק אחד השפלשות המआרעות כלם, מהחל ועל כליה, אף בתנאי אחד – ברור ומפרש: אתה תגביל את עצמך אף ורק לתאזר העבדות בלבד, מבליך להשמיע כל מלת גנאי או בקרת, וכל דעתה או סברה שהיא!"

"אבל – " אמר ראש הכהן, והרבות מהר לקטע את דבריו: "רבי משה, אסור לי לשון הרע ורכילותם הם בגדים ורביהם לכשענם, וחלים על המפשיע והשומע כאחד – ובפרקה של פנינו, יש לייסוד להניח כי עליול להשתרבב לךן גם בזיוון תלמיד חכם. מה עוד, שעליינו נצטווינו במייחד לדונו לך זכות! הבנת?"

רבי משה הנקן בראשו דום.

"ועכleshו, רבי משה, אָנָּא – התחל בְּסַפּוֹרֶךְ" – –

ראש הקהל ספר את ספורו בשטף וברצף כשהוא נזחר שלא להזכיר את פי רבו – הוא אינו צריך להגיד את דעתו על ראובן ומעלליו: מעשי מדבריםبعد עצם! רק חבל על הוריו היקרים, שבנם הפוחת יוריד עתה את שיבתם ביגון שאולה...

בשיטים רבים משה את ספורו השתרעה כבר חשבה מחלוקת. בחררו של הרבה לא העלה אור, ורק עיניו נצחו בעיטה כשני יהלומים. הוא הניח יד רפה על זרועו של ראש הקהיל, ואמר לו בקול חרישי: "ונעטה אמר נא לי – אם ראובן ספר להם מיזמתו אודות המזרחה שהוא נושא עמו?"

רבי משה הפס מעת בטרם ענה: "ובכן... לא. לאחר שמסר את שתי האגרות האnymות, ספר העגלון על מזוזת הבלדרות – לפני שרואבן הספיק לדוח עליה... הוא בקש מהעגלון להביאה ופתח אותה לרוחה לפניו הנקחים, כשהיא מספר על השליחות המזועצת שהטלה עליו – לדאג לך שתושם בראש המזרחה! נורא ואים, עד היכן יכול יהודי להדרדר..."

"כן... בדיק כי שערתי לעצמי!" אמר רבי אליהו, והnid בראשו. "בואה וראה כמה גודלים דברי חכמינו זכרונים לברכה, שאמרו: هوין דין את כל האדם לכה זכות! אלו היוותם שומע למצוות היה נמנע מסורי לשון הרע ורכילות, הלבנת פנים והזאת שם רע" –

"איןני מבין, רבי..." הוא היה מטרד: לשמע يوم אחרيوم אותה תוכחה, ומפני שני אנשי שוניים...

"habba נניח כי ראובן אכן מלא את כל התקנות וצפיותינו באשר נסע מכאן אל היישבה שבפריז, וכי בעזות החתקתו הפללה וכשרונותיו המעלים פلس את דרכו אל הפסגה ונמנה על בחורי ה תלמידים. – ונגייח עוד, כי בשגחתה הגורה האימה של שرفת ה תלמיד על יהודי פריז והזאה אל הפעל במלא הkapdeha וחומר הדין, חרד רבנו ייחיאל לגועל בתבי היד של רבותינו הקדושים. והואיל ישער כי דבר הגורה

לא הגיע אל טוק הרחוצה והמבדרת, הטיל על תלמידו המציגן להבריח את מזונת הכתבים לעיר מולדתו" –

פיו של רבי משה נפער בתקופה, ורבנו אליעזר המשיך ברכירו: "אם נניח עוד, שראובן פחד ממושבות האורבים ליהודים בדרך הפלגה והתנדב לשמש כבלדר מלך כדי להשיג חסינות למטען, מבלתי שישער מה מכילות האגרות הנוראות שנמסרו לו... אינני יודע אם אלו היו אמנים דברי הדאר שייעדו לכך מלכתחלה, או שמשהו טמן לרואבן פח זדוני ומרשע..."

ואם אכן אלו הם פניו הדברים, הרי שגרמת לבחוור היקר עול בלישער! ובטעני כי אם פקרא לו לכאן, יאמת את כל השפלשות הפלגיות כפי שהציגים, בשינויים קלים בלבד. אנה, עשה זאת – ובקש את סלחתו..."

כל תשובה לא בא מפי ראש הקהלה.

מעבר רגע ארוך שאל רבנו אליעזר: "מדוע איןך קורא לכאן את הבחוור?"

רבי משה השח את ראשו ו אמר בלחש: "הוא אינו במרקבה, רבי... אני נטשתי אותו בחצר הטירה..."

מעבר רגע של תקופה עמוקה לחש רבנו אליעזר: "ה' ישמר! נעדר יקר ומספן... אי אפשר לעשות כעת מאומה. הדרך לטירה חילקלקה ומסבנת באפליה הפלגית. הגשר אל הטירה מורם, והשערים מוגפים. מי יודע איזה? האם השליך באכזריות אל מרתף שלא טהור במעמקי הטירה, בפקחת שני אדוניה החולמים, או שפה נזרק אל מחוץ לחומות והוא מגשש את דרכו בעיטה ואפי בכל רגע להחלקה במדרון הבוכני, או למעידה אל התחום שבצד הדרק? –

איך עושים לדבר זהה, רבי משה –

איזה מפקדים יהודי?"

המקרה מעיקה עצמה בין הימים, והוא אמר רבי משה בקול שבור:

"חַטָּאתִי, רְבִי, אֲךָ כְּדֵרֶיךְ בֶּן הָוֹא: מַאֲחָר עֲתָה מִפְּדֵי לְמַקְוֹן אֶת הָעָרָל.
מִידָּא לְאַךְ אֶל בֵּית הַגְּבָאי, וְאוֹרָה כִּי כָל בְּנֵי הַקָּהָלָה יַתְגִּיסּוּ מַחְרָעָם
שְׁחָר לְהַתְחֻקּוֹת אַחֲרָ עַקְבּוֹתָיו שֶׁל הַגָּעָר: אֲכָל אָנִי, דָּרְפִּי אָצָחָ לֵי.
הַעֲגָלוֹן יַלְוֹן הַלִּילָה בְּבֵיתִי, וּבְהָאֵיר הַיּוֹם נַחֲזֵר עַל עַקְבּוֹתַינוּ לְסֶבֶּב
בְּקָהָלוֹת יִשְׂרָאֵל וְלָגַנִּיס אֶת הַסְּכוּם הַעֲצָזָם שֶׁל חַמְשׁ מֵאוֹת דִּינְגָּרִי הַזָּהָב
שַׁהֲוָשָׁתוֹ עַלְנוּ. מַי יַדְעַ אָם יַעַלְהָ בִּרְדִּי לְאַסְף הַזָּהָב שְׁכָזָה בָּזָמָן
כֵּה קָצָר... אֲבָקֵשׁ אֶת בְּרִכְתָּה רַבְנָנוּ כִּי אֲצָלִיחַ בְּשַׁלְיָחוֹתִי!"

"לֹא, רְבִי מְשָׁה – אַינְךָ נוֹסֶעֶת! הַשִּׁיבָה רְבִי אַלְיעָזֶר בְּקוֹל חֲרִישִׁי
אֲךָ פָּקִיףָ: "שְׁלַח אֶת הַמְּרַכְּבָה לְדַרְכָה, וְאַתָּה תִּצְטַרְףָ אֶל בְּנֵי הַקָּהָלָה
וַתַּעֲמֹד בַּרְאֵשׁ צוֹת הַמְּחַפְּשִׁים!"

"חֲכִיצָד, רְבִי! נַזְדַּיק رָאשׁ הַקָּהָל, "זָמָן דָּוחַק וְחַפְמוֹן רָב, וַרְבָּנוּ
נַתּוֹן בְּיַדְמָ כְּבָן עֲרָבָה – אִיךְ נְרָאָה בְּמַאֲסָרוֹ שֶׁל רַבְנָנוּ וּבְעֲנוֹנוֹ? כָּלִום
נְתַנוּ כִּי יִבְצָאוּ בּוֹ אֶת זָמָם הַמְּרַשְׁעָ?"

"מְשׁוּם כֵּה, רְבִי מְשָׁה – דָּוקָא מְשׁוּם כֵּה! אָם נְכַנַּע לְאִוּמִיכָם,
לֹא יְהִי לְדַבָּר גִּבּוֹל וְקַצְזָבָן. בְּחִדְשׁ הַבָּא יַדְרְשׁוּ אֱלֹף דִּינְרִים וּבְחִדְשׁ
שְׁאַחֲרֵיכֶם אֲלָפִים – וְאַצְבָּעָותִי יְהִי עָשָׂר בְּנֵי עֲרָבָה... וְלֹא הֵם בְּלִבְדִּים –
הַלָּא אַתָּה תִּסְתּוּכֵב בְּעָרִים לְקַבֵּץ אֶת הַכְּסָפִים, וְהַסְּפָורִים יַעֲשֵׂה לוֹ כְּנָפִים.
וּשְׁוֹרוֹת רַבְנָנוּ יִשְׂרָאֵל, גָּאוֹנִים וְצָדִיקִים, כָּלִם יִחְבְּשׁוּ וַיִּשְׁבּוּ בְּבָתִּים כֵּלָא!

לֹא, רְבִי מְשָׁה! מְשָׁנָה מְפֻרְשָׁת הִיא זוֹ: 'אַין פּוֹדֵין אֶת הַשְׁבוּיִם
יִתְרַ מִפְּדֵי דִּמְיהָן – מִפְּנֵי תָּקוֹן הָעוֹלָם!' לְךָ וְאַמְדֵד לְצַמֵּד הַשְׁפּוּרוּם
הַשׁוֹלֵט בְּטִירָה כִּי אַנְיַי לְזַעַג לָהּ וְלְאִוּמִיכָם! אָם אַינְם יוֹדָעִים אֶת
הַגְּבִיל לְסִחִיתָה כְּסָפִים מִן הַקָּהָלָה הַעֲנִיה – אֲצִיב אָתוֹ בְּעַצְמָי:

עד פָּאן!"

"רְבִי – הֵם יִשְׁתּוֹלֵלוּ מְזֻעָם כְּשִׁישָׁמָעוּ זֹאת! הֵם יִשְׁלַחְוּ אֶת חִילִי
הַטִּירָה לְפָרָעָה פָּרָעָה, וְלִבְזֹז אֶת רְכוּשֵׁנוּ..."

אֲךָ חַרְבָּה הִיא נַחֲרֵץ בְּדַעַתּוֹ: "הַחֲלַטְתִּי סּוֹפִית וּמְחַלְתָּת: אַינְךָ נוֹסֶעֶת!
אֲךָ אַינְךָ חַיֵּב לְהַזְדִּיעַם דָּבָר, עד כָּלָות שֶׁלְשָׁת הַשְׁבּוּעוֹת שַׁהְקַצְבִּיו
לְךָ..."

ראש הקהל נשק את ידי קרב לפרדה והתקונן לשוב על עקבותיו, אך דבר אחד הטרידו והוא לא יכול היה להתaffle מלשאלו: "רבינו – אם אמנים רואבן הוא שליח מצוה של רבינו יחיאל, וכל פונוטיו טהורות – כיצד זה קרה שדוקא על ידו התגללה ובאה הגורה הנוראה של שרפת הספרים בטוק, ומקנס העצום שהטל עליינו, והכריזו של רבנו בבן ערבה לפרעונו – ולבסוף hari נכשל אף בשליחות עצמה: ספריו היקרים החרמו אף הם וגורלו שלו לוט בערפל –

ונרי שלוחי מצוה אינם נזקים?!"

"שאלה קשה שאלת" – נשמע קולו של הרב מתוך החשך – "אך השאלה זו כבר פתובה בתורה, ותשובה בצדה..."

שליח המצוה הראשון היה משה ובניו, שניצטויה להתייצב לפני פרעה ולדרוש את שחרורם של בני ישראל. והנה, בהופיעו לפני פרעה לעג לו המלך והכבד את על העבודה על היהודים! בני ישראל בעשוי על משה, והוא חתרמר לפני ה': לפקה זה שלחתני – ומאו באתי אל פרעה לדבר בשמה הארץ לעם זהה, והצל לא האלט את עמי'... אך למעשה היה זה ההפך לנואלה – בחשך הכאב שלפני זרימת המטה: 'וייאמר ה', עתה תראה אשר עשית לפרט – כי ביד חזקה ישלחם, ובידי חזקה יגרשם מארצו'!

מי יודע, רבוי משה –نبي אומר לי, כי אף גאלתנו תבוא ביד רואבן"...

בבקיר יצא בני קהלה לחפש את רואבן, אך בשעריו הטריה נאמר להם כי אחרו את המועד –

הנער היה שקייע בצרה רצינית, וחייו נתינים בספינה חמורה...

פרק י'

במחלות הטירה

ראובן התבונן במרקبهתו של ראש הקהיל העוזבת את חצר הטירה, ומפקירה אותה עוזב לנفسו ומקף שונאים.

שתי העגלוות גדרשות הספרים התקרכבי אל מרכזו החרב כשהן מלויות בפלגת חילים עלייזם, ואימיו לרמס בדרכן את בגדיו של רואובן שהועפו מן הארץ המנפץ והתפלשו בשלוליות הרים שנקרו שם. רואובן גן במחירות ואסף בחפזה את הבגדים כשהוא עורם אותם למלולית מגבהת למרגלות קיר הטירה. אחר החל למים ולסדרם. לא הדאגה לבגדים הביאה אותו לטפל בהם, אלא הרצון להרוויח זמן כדי להשליט סדר במחשיותו, לעמוד על השטשלות המאירועות ולחכנן את צעדיו הבאים.

ומחשובי היה סטורות ועגימות הרבה יותר מפרק הבגדים שקבע: תוך מספר דקotas נחהפק עלייו עולמו!

אך לפניו שעיה קלה שמה ועל עלה על שחצלים להערם על הכרז ופלגת חיליו ועל העגלוון הפרסאי וחילו נאנסי, בנצלו את תעודה הפלדרות ובהעבירו את הספרים מהארגו למזרחה ולהפוך – אך לפניו זמן קצר היה בטוח כי שליחותו מכתרת בהצלחה, ומזרחה יקנתה הערך תגיאו לידיו של רבנו אליעזר העמל בתורה בין מפרי עיטה המבדדת, ושהגורה האימה לא תגיא אליה כלל...

והנה תוך מספר דקotas התרחש מהhapק המזען, מבלי שתהיה לו שליטה כלשהי על השוואה המתרגשת:

הקהלת נדונה למשלום קנס עתק ורבנו אליעזר נקבע כבן ערבה, הנוראה הנטורה של שרפת הטלמוד הקרה ונתקבלה בשמחה וכבר נאספו הספרים הקדושים לשם שרפתם. ולבסוף הczטיפה אליהם גם המזודה נשאת האוצר, ובה כתבי ידיהם של חמשה דורות גודלי ישראל, בעלי התוספות זכרונם לברכה – תמצית יגיים והשגת העצומה בתרתנו הקדושה... בניינים נדרים ומגדלים נשיים של סוגיות ופלפולים, עם כל של חיים בתורת האמת – אוצר בלום של תורה וחכמה הפקד בידיו כדי להעבירו לידי, לתחמץו ולהנחילו לדורות – אף הוא נפל של בידי זדים וייה טרף למאכלת אש והשמד ...

ראובן ידע דבר אחד – בסיסי ועמוק, ידיעה שמלאה את פל ישותו: אסור לו למעל בשילוחתו! רבנו יצחק הבהיר לו, כי להצלחה של התורה חיב היהודי להשליך את נפשו מנגד –

הוא הוזקף מכרייתו ליד ערמות הבגדים המרפסים והתייצב לפני מריםיל: "אדוני – ארցו העז שהכיל את בגדי התנפץ לריסים. אם תוכל לספק לי אחר במקומו?"

מנהל האזנה הבית עליו בתדרמה מערכת בתועוב, כאלו ראה זהה נתעב המגיח מטופח רקוב: "אייזו חצפה, יהודין! לא רצנו אתה ציריך? עשה מבגידיך אrror ושותה על כתפיך, כדרך היהודים הנודדים מאז ומעולם!"

ראובן הוזקף בחשיבות ואמר: "אינני היהודי נזדר המחפש לעצמו מפלט – הנסי בלדר המלה, ועלי לחזור לפרייז ולמלא שליחיות נספות! אני זוקק לארցו נאה עברו חפצוי, וכן למקום לינה בטירה עד אשר יצא לדרך!"

"למקום לינה בטירה?! הרי משפחתי מתגוררת בעירה למגלותינו!"

"לא יוכל להראות לפני משפחתי לאחר האסון הכבד שהמתמי על ראש היהודים באגרות שהבאתי עמי... עלי ללוון כאן!"

אם אמְנוּם חשב רואבן כי תקיפותו ונצחול הפטמות של "בלדר המלך" יאפשרו לו להשאר ברכבי הטירה בצדוד לספרים היקרים – הרי שטעה טעות מרה... פניו של מרסיל האידיוס והוא צרע בחמה: "חצפה יהודית כזו טרם נשמעה! שום יהודי לא לן עדין ברכבי הטירה זו! אם אחיך היהודים החרימיו אותך, זה עניינם בלבד – ואם הם יסקלו אותך זה רק עניינך שלך! אסף את סמרטווטיך והסתלק מכאן מיד – אין לי פנאי עבר קבצנים יהודים, אפלו הם לבושים במדרי המלך... ועכשו, התנדף ועופ!"

"אתם שם", פנה אל החילים שביבבו את עגלות הספרים, "הורידו את המטען אל מרתף הטירה וצרפוו אל המזווהה השחורה: מחר נערך מזרחה כהלה בכפר העיירה!"

ומיד פנה ערף ונבלע בתוככי הטירה בצעדת ברווז, כשגlimתו מתנופה כזנב טוס.

ראובן הנבוך חזר אל ערמת הבגדים שלו. הוא גמן לפניהם בהשלמה חסרת אונים וגבעב אותם לצורו אחד כאשר נצטו, אך מעיניו היו נתונים למצווד החילים שעשה את דרכו מן העגלות אל תוך הטירה. כשפים לקשר את קצוות הזרור התקדקף ופנה בשוליה אל אחת העגלות, נשא בידיו ערמת ספרים ופסע בעקבות החיל שלפניהם. החילים שראהו לא התיחסו כלל למעשיו, ואפשר ששא שמחו על העזורה המושטת להם. הוא נשם עזקות, ונכנס לתוך אפלולית המבואה.

הם חזו את אולם המבואה ועיניו התרגלו לאור הקלווש. בקצתה האולם פנה החיל ימינה אל מסדרון מקרר ואפל עוד יותר, וכעבור צעדים מספר עשה עוד תפנית והתחילה לרדת במדרגות.

ראובן לא יכול היה להזהר בצדדיו ולראות את דרכו, כיון שאין שידייו היו עמוסות בספרים שהסתירו מעיניו את מדרך כף רגלו. בסומא באפלה ירד במדרגות המתקלות, וכל אחת מהן הותה לנביו חידה מסכנת: הן היו גבוהות וצרות, תלולות וחלקלקות – כליל המגנעות... לא הייתה לו אפלו שהות לבחור מעמד בטוח לכף רגלו, שכן מאחוריו

הדרדו צעדיו הכהדים של חמיל הבא בתוור. באין ברה המשיך רואבן בירידתו המסכנת כשהוא חרד פן ימуд ויתדרדר במונד האבן המסכו והמעקל, ובכך יבוא הקץ על חייו ועל שליחותו כאחת...

ככל שהמשיכו לרדת הלכה החשכה וההעבה, עד שהתקשה להזות את צללית החיל שלפניהם. לפעת התבירה האפלה מעט והחלפה באור עmom, ובאזור נשא ריח קלוש של עשן. הם הגיעו למשורת קטנה, מפנהה התפצלו מספר מחלות. כלן אפלות ומאמות, מלבד קטע צר של המנהרה השמאלית, שהואר בשלושה לפידים המסתרים בגומחות שמירה.

ראבן לא בקר מעודו במרוף טירה, אבל הוא שמע עליהם רבota. סיפורו זוועות מסמרי שער הלכו על מרתפי האימים החשוכים והחשובים, על המסדרונות והאבלוקים המתפתלים ומתקעלים כתמן נורא וሞבלים לפא פלא אימהים וצינוקות, חרדי ענויים וקברים חיים...

זו לו הפעם הראשונה שהוא פועל בעצמו במסדרון אימים שפהזה. הוא התגנב לכאן מתוך ספון עצמי כביר ובלא לחשב מה יהיה צעדו הבא. והואם לאחר שידעו היכן מקום הספרים, יוכל להצליח? אף דבר אחד ידע בבטחה: יהיה עליו להחלץ מכאן, ולצא את בשלום מלוע הארי – ולכן פקח את עיניו, וחרט במוחו כל פרט ופרט שראה.

המנהרה הייתה גבוהה מעט יותר מקומה אדם ורחבה כשתים אמות. קירותיה החשופים היו בנויים מאבני גזית גדולות ווחובות המסתפות בgenesiot, ויביניהן עליה אוזב מערות בהה. בקיר הימני של המחלה היו קבאות דלתות מתקת במרקםם שווים אלו мало, וכנגד כל דלת הייתה פעורה גומחה בקיור השמאלי. רואבן הבין כי אלו הן גומחות שמירה הצופות על הדלתות שמולן. החלל המסתתר בהן אינו מפיעץ למעבר החפשי, ועם זאת הרינו מוגן מפני תוקף אפשרי המסתער במעלה המנהרה. בשלשות הגומחות הראשונות נקבעו לפידים שהעליהם תמרות עשן דليلות והטיילו צללי ארגמן בהם על הקירות שמולם. לאורם נראה שלשות הדלתות שכונגן – השתיים

הראשונות נעולות, ואלו השלישית היתה פתוחה, ונלמה מתחילה חלל שחדר ואפל.

החיל שצעד לפני רואבן נבלע בחרך הפתוח, והטייל ארצה את הספרים שנשא בידיו. רואבן פסע בעקבותיו ונעצר לרגע קט לפני הפתח, לאפשר יציאת החיל.

פרק יח המִלְכָדָת

ה חיל יצא מן החדר, וראובן נכנס פנימה. מיד בכניסתו נתקלו רגליו בספרים משליכים. לבו נצפת בקרבו ועיניו מלאו דמעות עצר וחrown. הוא גשש את דרכו בזיהירות בשגעלו מיטות לצדים את הספרים שבדרכו, וזו גמן ארצתה והגימ בעדינות את ערמת הספרים שבזרועותיו.

ראובן השtopic ב כדי לנשך לسفرים שהניח, וזו שמע את צעריו הנוקשים של החליל שמאחוריו, ואלילתו מלאה את הפתח.

ראובן הוזקף בכת אחת. לבו אמר לו להסתתר לאן, באפלת החדר, ביחד עם הספרים הקדושים היקרים והאהובים, ועם מזונת העץ שהחזקה שהכילה בתוכה את אוצר שליחותו, את תמציתת תורתם של גדולי האמה בחמשת הדורות האחרוניים...

הפתוי שברענון קיה רב, אבל הרגעון גבר עליו: החליל יתמה כשראה שהיהודי הבלתי קרווא אינו יוצא מן החדר, וכך יתפס מיד בcpf... ואפלו אם לא ישגיחו בהעלמו, הרי כאמור תשטים העברת הספרים לכאן תגעל הדלת על בריח בשאר הדלתות, וזו בכלל בפנים מבלי שיוכל לחוץ את עצמו ואת הספרים גם יחד, ואיש אף לא ידע כי הוא נלפדי במלכדת זו...

כל ההתלבבות הזה עברה במחו ביעף, והוא מהר ופסע החוצה עוד בטרם השליך החליל את המשא שבירין. בצד זריון חלי על פניו

החיל וחרז אל המסדרון. לאור הלפידים העשנים הביט בחפזה ימינה ושמאליה, ונוכח כי המנהרה ריקה מאדם: מימין שרה אפלת אטומה, ומושםאל טרם הופיע החיל הבא!!!

לבו של רואבן פעם בפראות, והוא פסע ב מהירות ימינה, לעבר הջשוך של המחללה. עבר מס' פסיעות מצא את עצמו שרווי באפלת מחלטה, ואז נרגע מעט. באנחת רוחה חירשת נשען אל הקיר הטחוב והתבונן בקטע המנהרה המואר.

ממישורת המדרגות הופיע חיל נוסף ובידו ערמת ספרים. הוא פנה שמאליה והתקדם לכיוון רואבן. מתוך החדר החשוך הגיח החיל שלפניו ופסע לעברו, והצטד קמעא כדי לאפשר לחיל נושא הספרים לעבר על פניו, ואז צחק הלה צחוק מרושע ואמר בקול לעג רם, שנשמע לאזני רואבן: "הבחור היהודי עודנו בואה על ספּרו, שם בפנים?"

ומוביל לחפות לחשובה נכנס אל החדר האפל.

החיל השני עמד לרגע כשהוא נבוך, כמנפה לזכר דבר מה, ולאחר מכן משך בכתפיו בתמהון, עקר את הלפיד העשן מתוך תושבתו שבגומחה ופסע עמו אל החדר בעקבות חברו.

מיד יצאו השניים בשנית כשהם מושוחחים ביניהם בהתרgeschות. החיל החיזיר את הלפיד למקומו, והצמד נחפו לעבר המדרגות בצד מהיר ותכליתני. רואבן הבין כי החיל חדש הבהיר לחברו שהגען לא חלף על פניו בדרכו – והם ממהרים לאמת את עבדת העמלו – ולהזעיק את כל אנשי המשמר לחופושים קפוניים אחרים...

לבו של רואבן החיש את פעימותיו: אם המצדד אחורי אכן התחיל הרי שנותר לו זמן מועט ביותר כדי למצא עצמו מחבוא בטרם יתדרקי סביבתו את המלכדרת. לא היה בלבו ספק בדבר העינויים והענשיהם שייגנוו עליו בשל התגנבותו האסורה וחתאו הנadol: הרצון קען וההחלטה הנחוצה להצליח את אוצרות הנצח של קדרשי עמו.

ראבן הפך את פניו, ולא מחשכה נוספת העמיק לחדר לתוך

המנήרה המחשוכה, הרחק מכל האפשר מאור הלהפדים ומאזור החופשים – פנימה, לתוכה העטטה, אל החשך, אל הבלבוי נודע...

מה ממחפה לו בהמשך הדרכו – האם יחסם את דרכו קיר אטום, מבלי יכולת להתקדם? ואולי פעריה שם מלבדה של תחום עמקה? ואולי תוליך אותו דרכו סחור, בחרורה אל רוזדייו האורבים לו?

בלב חרד המשיך את דרכו הלאה, כסומה בלילה אפל, כשהידייו מושתו לפניו ופוחחות את האoir, ורגלו מגשחת בהסוס מדרך כף רגל. אולי תתקל במדרגה, אולי במכשול. ולפתע נתקלו ידיו בקירות אבן לח וקר –

הדרך לפניו הייתה חסומה!

ראובן הציז לאחוריו בפחד. שם, הרחק מהחדר, הוארה כבורת דרך קטנה באור חור של לפידים, והיא הייתה עדין ריקה – הרוזדים עוד לא פרצו לתוכה... ראובן זכר, כי ממישור התמדרגות פוננות עוד שתי מחלות לכובנים אחרים. האם עליו לחזור על עקבותיו, ולנוס אליהם? ואולי גם הם מסתומים בקייר אטום?

והחשש הנורא והאימים מכל, שלאחר שייעשה את כל הדרכו חזרה – יפל היישר לידיהם של רוזדייו, שיגיחו לקראתו מモרך המדרגות!

ראובן גשש בידו סכיב, והקלה רבה אפפה אותו: מלפניו ומשמאלו אכן היה קיר אטום, אבל מימינו הייתה פרצה בחומרה האבן. המנהרה פנתה ימינה!

ראובן פנה לשם בצעד מהנטס. בלב הומה גשש לפניו את דרכו ולפתח קפא במקומו ההלום רעם:

מיישחו דבר אליו – היה זה קולו של מרסיל!

"שמע נא", אמר מרסיל בקול לעג בוטה, "אתה אכן פקח גדול – אבל אני עדין חכם מכך!"

פרק יט

המצוד

אובן פער את פיו באימה, ומרב פחד לא יכול להוציאו הגה מפיו. מרסיל נאל את השתקה והמשיך לדבר, ואו בין רואבן לתקה מהתו כי מרסיל אינו מדובר כלל אליו... מישחו נמצא שם עמו, והם מנהלים בינויהם וכוח מר! מרסיל אמר בבטחון רב: "אתה פוחד – תמיד פחדת! אתה פוחד שהאקרים יתמודדו, שישלו משלחת לפְרִיז ויביאו שם צבא לחקר את מעליינו... אתה שוכח כי אני אינני מושל בזכות עצמו, ולא גוזלי מאיש את המשרה! נתמנתי לך על ידי הנזיר הקדוש, והרוזן בעצמו הסמיך אותה אליה. האקרים יראים מפני הנזיר היודע כל – הם חרדים מפני זעמו וקצפו, פן יהפוך את טוק לעיני חרבות וכל קניינם יכללה בעשן, כפי שאכן קרה לבית הנפה... הם לא יעוזו להרים בראש בוגרנו של הנזיר!" וכעכבר רגע של שתיקה, הוסיף: "וזאת בצל זאת פעלה מתחשבה צו בלב פוחח מתחמד, הרי מרה תהיה אחראית – כלום שכחה שהנזיר הבטיח להופיע שנית בימים אלו מפש..."

"אכן", אמר השני, "הוא יופיע בראוק למועד המתאים: הרי זו מצאה בשירה לנזיר, לפקד על שרפת ספרי היהודים... זמן נאה מזה לא ימצא לו להופיע בפנינו!"

ואובן זהה לתקה מהתו את קולו הקليل של זיאן! זו הייתה איפונה פנת הסתרים שבה ערכו את התיעצותם, רחוק מפל אונ סקרנית...

"אבל, מרסיל", המשיך זיאן, "גם אם אתה הוא הצדוק, והאקרים

לא ישלחו לפְּרִיז כל משלחת שהיא, אני עדין פותח... הנה במו יידינו שלחנו את שני האנשים העלולים לסקיל ולשים לאל את כל כבוננו ומעמְדָנו!"

מרסיל השםיע חַרְחוֹר בְּלִתִי נָהֵר, זֶה אָן הַסְּבִיר אֲתָּה דָבְרָיו: "לִפְנֵי שָׁעָה קָלָה קָבְלָנוּ לַיְדֵינוּ אֶת אֲגָרָת הַמֶּלֶךְ וּבָהּ הַזְּהָרָנוּ כִּי אֵי תְּשִׁלְוִים הַמְּסִבְטָה חֲדֵש יָמִים יַחֲשֵׁב כְּמַרְד וַיַּטְפֵּל בְּהַתָּאָם – וְאָנוּ הַטָּלָנוּ כְּשׁׁוֹטִים אֶת תְּשִׁלְוָם הַמְּס עַל רָאֵש הַיְהוּדִים, וְהַזְרִינוּ לָהֶם לְסֻכָּב בְּקָהָלוֹת אֲחֵיכֶם וְלַגְבוֹתֶם!"

"וְזֹה! צָהָל מְרָסִיל, "זֶה הִיה אָמֵן הַרְעִיוֹן שָׁלָךְ, אֲבָל הוּא גָּאוֹנִי וְנָהָרָה! אֵין מַתְּחִרְטִים עַל מַעֲשָׂה טוֹב..."

"לא", עֲנָה זֶה אָן בְּקוֹל נְכָאים, "הַרְעִיוֹן לֹא הִיה גָּאוֹנִי, וְדָאי שֶׁלֹּא נָהָרָה! הַסְּכוּם הוּא אָכֵן עַצּוּם! יַקְשֵׁה עַלְיָהּ לְגִיסּוֹ! וְמָה יִמְנַעַ מה יהודים המפסכנים לְחֹזֵר אֶל אַרְמֹנוֹן הַמֶּלֶךְ וְלַהֲעֵיד, כִּי הַבָּלָד קָרָא בְּפָנֵינוּ אֶת הַצּוֹ – וְאָנוּ צָחֲקָנוּ לוֹ בְּכָל פָּה? הַבָּלָד יַעֲזִיב כֵּן, וּמָשָׁה יַאֲמִת אֶת דָבָרָיו – וּפְלָגַת חִילִי הַמֶּלֶכהּ תִּטְאַטֵּא אָוֹתָנוּ מִפְּאָן פְּמַץ בָּרוּךְ!"

"אָכֵן", נזכר מְרָסִיל, "הַבָּחוֹר הַיְהוּדִי אָמֵן בְּקַש מִמְּנִי רִשׁוֹת לְלִין בְּטִירָה עַד אֲשֶׁר יַחֲזֵר לְפְרִיז, אָךְ אָנִי לְעֵגָתִי לוֹ וְשִׁלְחוֹתִיו לְכָל הַרוֹחוֹת..."

"עָלֵינוּ לְעַצֵּר אָוֹתָם!" פְּסָק זֶה. "נְשַׁלֵּח פָּלָגַת חִילִים לְצֹוד אֶת הַגּוֹר בְּדֶרֶפֶוּ, וְעַם שַׁחַר אֲשַׁלֵּח לְקָרָא לְכָאן אֶת מָשָׁה וְאַעֲצֵר אָוֹתוֹ!"

"אי אִפְּשָׁר לְעַצֵּר אָדָם סִתְמָכָה, אָדָם הַעוֹמֵד לְצֹאת לְדָרֶךְ כִּדי לְמִלְאָה אֶת שְׁלִיחוֹתָךְ" –

"נִמְצָא כָּבֵר אַיְזָוּ שַׁהְיָא עַצָּה..."

וְלִפְּתַח נִשְׁמָע בְּמִנְהָרָה הַד קָלוֹש שֶׁל נִקְיָשׁוֹת גּוֹג חֹזְרוֹת וְנִשְׁנוֹת.

"אַזְעָקָה!" קָרָא מְרָסִיל בְּבָהָלה.

"מִשָּׁהוּ נֹרֵא קָרָה", מַלְמָל זֶה.

"הטירה עולה בלהבות!" זעק מרסיל, והשנים החלו לרווץ כיישר אל עבר רואבן.

ראובן נרפה מבעוד מועד ונלחץ אל הקיר בשוהוא רועד בכל גופו, והשנים חלפו על פניו בזיה אחר זה מבלי לגעת בו כלל, ומבלי לשער את עצם נוכחותו במקומו.

צעדייהם של השנים הלבכו והתרחקו, וראובן נותר לבדו בעלתה החלטת מוביל לדעת דבר על הפתיחה. נורא הדבר, שמשמעותים לאסון אים מוביל לדעת מהיקן ומתי יתרגש ויבוא.

ראובן פנה לאחוריו עד לתחלת קטע המנהרה, ממש יכול לאפות בפתח המחללה הרחוקה המוארת. היא היתה עדין ריקה, אך עד מהרה הגיעו לתוכה ארבעה חיללים נושא לפידים, שנראו מרחוק כחרקים שחורים ופעולניים. עבר רגע נוסף נכנסו גם מרסיל וויאן אל השטח המואר מצדו השני, והקיפו בידיו ארבעת החיללים. במקום נערכה התיציות קצחה, שבוסף התפלגה החבורה: שני חיללים פנו אל המנהרה הימנית, ושניים נבלעו בהנהרה שמנגד למשורת המדרגות. מרסיל וויאן, שני העריצים, תלשו שני לפידים מבין השלושה שהארו את קטע המנהרה והתחילה לחוד לאטם על עקבותיהם, כשהם סוקרים בקפדנות את הגומחות ומגנולי הדלתות שבדרךם.

ראובן הסתהר בגומחת שמייה רוחקה והציג החוצה באימה, כשהוא עוקב אחר צמד האדונים האכזרי ההולך וקרב בצעד בטוח.

ראובן הצטנק בגומחתו, וידע כי נפלתו בפח היא בלתי נמנעת... העורקים מתקדים בזרם בעקבות ובשיתויות, ורקבנם הנרדף חסר הגנה ויישע. הוא נלחץ אל הקיר בכל יכולתו, עצם בכך את עיניו, והגעה בלבו תפללה נרגשת: "רבונו של עולם! הרי גלי וידיע לפניך, כי לא למען הסתפנתי והתגנבתי לךן, אלא למען תורחת הקדושה, לבל תהיה למאלת אש ביד זדים ארוים. ומן הן לא יפלא דבר: ברצותך אנצל, וברצותך אליך בcpf. חכמינו הורינו, שאפלח חרב חדה מנהת על צוארו של אדם אל יתיאש מן הרחמים, יבכנ, מפיל אני מהנתה לפניך, כי יכמרו עלי רחמייך הרבהים..."

ונַהֲרִי אֵינוֹ מְבַקֵּשׁ דָּבָר גָּדוֹל וְכֹבֵר. רַק נִסְּפָעָת, כְּמוֹ זֶה שֶׁל
הַמְּלָאכִים בָּסְדוּם: שֶׁה' יַפְּחֵה אֶת הַרְשָׁעִים הַאֲלֹו בְּסֻנוּרִים, וְלֹא יוּכְלוּ
לְמַצְאוֹ. אוֹ אֲפָלוּ דָּבָר פָּעָוָת מִזָּה – כִּי ה' יַתְּנֵן בְּלֹבֶם לְהַתִּיאַשׁ מִהְחִפוֹשׁ
וְלִשְׂוֵב עַל עַקְבּוֹתֵיכֶם, פְּנַאֲמָר: "לְבָבָ מֶלֶכִים וּשְׁרִים בַּיָּד ה'"...

ראובן שב ופקח עיניו ונבעת לראות שהמקום בו הסתתר כבר
מיואר באור קולוש. אות הוא שהמחפשים קרובים מאד, ומיד יגיעו
לכאן. הם היו כה קרוביים, עד שיכל לשמע את שיחתם: "ז'אן, אני
מציע שנחזור על עקבותינו. אין להגיהם שהבחור חדר רחוק כל כך...
בונדי מצא לעצמו מסתור באחת המנהרות האחרות, והוא ילכד בידי
החילים שנשלחו לשם!"

"לא ולא!" השיב ז'אן נחרצות. "אין לדעת עד היכן הרחיק
להפלט. יתכן כי העמיק לחדר – ואולי אף עמד בסמוך אלינו, ושמע
את שיחתנו... אנו נמשיך הלאה! זהו ציד, ממש כמו מצד עלי
ארנבות – ואני נגלה אותו!"

וְהַם הַמְשִׁיכוּ בַהֲתִקְרָםָתֶם...

פרק כ ההצלה

ל פידיהם של השנים הטילו כבר צללים אדמים על קיר הגומחה - בה הסתר רואבן, והוא החבוץ ונלחץ בכל פחו אל האבנים הקרות והחות, וכך היה בכחו להעשות שטית, ולהתמאג עם הקיר.

אין לדעת מה הניע אותו לחשב, שם ילחץ אל הקיר לא יהגלה. לא היה זה אלא אין אנטיניקט טבעי של היה נרדפה. הוא נשען אל האבנים בגבו, ראשו מטה אחורה וידיו משפטלות לצדי גופו וצמודות אל הקיר. אצבעותיו נפשמי ולפתו בחזקה את ב戾ות האבנים המסתסות, וכך יכולו לספק לו הגנה. אף לא ידע ממה נובעת הרטיבות שחש. מזעת כפות ידיו, או מלחולחת האבנים.

וכالו להכuis, חשו אצבעותיו בפסת אבן רופפת. כל מעיניו הופנו אל אותה אבן קטנה - רק זה חסר לו עתה. שהאבן תפל בעת ארזה, וחסב אליו את תשומת לב העוקבים !

ראובן לחץ פנימה את האבן בחזקה, וראה זה פלא - האבן נענתה למגע אצבעותיו, וכך החלקה אל תוך תושבתה. אך ארע כאן דבר מפתיע נוספת: יחד עם כניסה חלקה האבן למקוםו, הרגע שראובן כי הוא נחרף לאחר... הקיר נפער מאחוריו, והוא נפל פנימה ונחבט באחוריו.

טרם הספיק רואבן להבין את המתרחש, ידע דבר אחד: עליו להנצל ולחסם בפני רודפיו את דרכו האלתו המפלאה! הוא הושיט את רגלו, והשיב את פקير בחרזה למקוםו.

זיאן ומרסיל התקדמו בדרכם, ולפתע נעצר מרסיל במדמה:

"הgeomחה היה שם... נפתחה!"

"חברים!" צחק זיאן בלעג, "גומחה אבן – נפתחת? האלים התעו את דמיונך!..."

"לא!" צעק מרסיל בפחד, "הגה היא נסגרת!"

זיאן לא ראה מואה, אך הגיisha הרפה נשמעה בהירות במנרה העטיקה, והרעידה אחראית הדרין ורפה.

השנים רצו אל הגומחה ובדקו אותה בדקונות לאור הלפידים, אך לא מצאו כל אות להתרחשות המונית...

גומחה בכל הגומחות!

במשיכת כתפים פנו השנים וಹמשיכו לחפש אחר המתוון האמץ.

ראובן רץ על הרצפה הקרה כשהוא שרוי בעלה סמיכה.

ראשית כל התחיל למשש את סביבתו. הרצפה פרחתו היהה

עשיה אבן קרה, והוא שהכאיב לו כל כך בונפלו.

במושיטה את רגלו קדיימה, או את ידיו לאחוריו – נתקל בקייד

אבן, דבר שהעיד מה צר החיל שהוא שרוי בו.

ראובן פרש את ידיו לאזדים, והן פלחו את האoir קרייק.

בחיל עמד ריח חמוץ וכבד של עבש וטחב, וקר מצרר ולח

אפסו.

ראובן שלה מכיסו בدل ניר ומצת חלמייש קטן, ולאורו המבליח של הנר סקר את סביבתו.

הוא נוכח לדעת שנקלע למערה צרה וארכאה שמשני עבריה קביעות ברוחים שווים דלותות מתכת, שהלכו וננטשו בכל שהתרחקו מפקור האור.

ראובן הבין שהוא נמצא באחת ממנזרות הספרדים שעלייהן ספרו האגדות. המנזרות שקשרו בין כל חדרי הטירה בסודיות גמורה, ואשר הובילו בסופן אל מחוץ לחומות הטירה בפתח הפלות בעת צרה, או לגיתת קרב בערפו של האויב.

אם כן, הרי שאוthon גומחות שמירה הקבועות בכתל המנזר לא היו גומחות שמירה בלבד... למעשה היו צפוי אבן דק על דלת מתקפת שנפתחה אל המנזרה הסודית!

ראובן הודה לה' על נס האלתו הפליא – על שברגע האחרון מצא בדרך נס את האבן הרופפת, שהיתה למעשה הפתור הנסתור שגורם לפתחת הדלת הסודית, ובכך נצלו חייו.

ומה עתה? עכשו, כשהוא מצוי במנזרה הספרדים – מה יהיה צעדו הבא?

אך בטרם יתפנה לחשב על כך, כפה רואובן את בדיל הנגר לביליכלה, והתפלל תפלה ערבית בפזורה נפש. ככל שנפה לכון בתפלתו לא האצילה. ההתרגשות היהת רבה מדי. רגשות הדימה שחויה, מבוכת ההוניה ופחד העתיד. וכשתשकט המת רגשותיו, כשהתשכח סערת נפשו, יתפלל תפלה נדבה.

זיאן ומרסיל המשיכו בחופשם, והעמייקו לחדר לנכני המנזרה. הם בלשו בכל פתוליה ובדקו בה כל גומחה וסדק – אך לשוא! הנער היהודי לא נמצא! פניו של זיאן נתפרקמו בצער על שטרפו נשמט מיד, אך מרסיל הרגעעו כי רואובן נתפס לבטה באחת המנזרות האחרות.

הצמד חזר ב מהירות על עקבותיו, ומצא את ארבעת החילים האחרים עומדים ומתחת להם מתחת לפיד היחיד שבקום. באזבנה ראי שהנער היהודי לא בידם.

"בלשעם היטב?" שאל זיאן, "בדקתם בכל פנה ומחבו?"

"כין!" השיבו הארבעה בבטחון רב.

לרגע השתקה שטיקה מוחהה, וזו אמר מרסיל בארכיות: "יש לי רעיון בביר! הרי מטרתו של הנער היהודי בחרידתו המסכנת אל הヅקיה, היתה לבטח להצליח את ספריו מפלין – הלא כן? ובכן, אطمץ לו מלכדת נאה! אני אסתה בגומחת השמירה עד אשר יופיע וינסה להתגניב אל חדר הספרים – וזו אתחפש אותו! גורל נאה מצפה לו מייד – גםול הוגן על ההטרדה שגורם לנו, ועל החשפה הנוראה שמליה את מעשו!"

"רעיון נחמד! התלבב זיאן, "אני אהבה כאן יחד אוף!"

"לא ולא – זהו רעיון שלי, ואני אוציאו לבי אל הפעל! פון לי את התענגן לראות את פרצונו באשר ילכד בפפ... אתם עלו כלכם למעלה. השעה כבר מאוחרת, ומשמרתכם נסתיימה!"

זיאן ואביבה החליטו עלו במדרגות העקלקלות, וmarsil נותר לבדו בדומיה המחליטה שהפרעה רק על ידי פצופצי הזפת בלפידים העשנים. הוא הסתתר בגומחת השמירה, והמתין שם לבואו של רובן.

הוא עמד שם בתנוחה קופואה, נצמד אל הקיר לבלי תגלחה.

את את השתקתה עליו עיפות נוראה, והוא נלחם בעצמו לבב ירדם. הכל חבר נגדו לטעית את מהו: העשן שעלה מן הלפידים, האור המעםם שהפיקו סבבים, השקט המחלט, והקרירות סביב...

צללי הארגמן שהטילו הלפידיים התערבלים בעשן השחור ויצרו לנגד עיניו משחק צללים מוזר, כערפלי שדים העולים מן השואל לפקד עליו את כל עוננותיו –

את העשך של הפיראים הגבריים וההתקעלויות בקהלת היהודים חסרת היישע...

ועתה עומדת הוא כגולם בגומחת השמירה המבדדת ואורב לנער היהודי המוסור שככל חפכו להצליח את ספרי קרוש משלפה...

מבהל וمبעת ממחשובתו, שמע לפצח נקייה רפה מאחריו, ורים קברים אף של טחוב ועבש אףו אותן. בחזרה נוראה חש שהקיר

האָטום שמאחורי גבו זו ונבקע ! הסתובב בבעמה לאחוריו, וראה שבמקום הקייר המזק נפער חלל אפל, ובמרכזו נצב לו הבוחר היהודי כשהוא נושא בידו נר דולק –

עיניו של מרסיל התגללו בחוריין ופיו נפער בזעקה אלמת – הנה קם היהודי ועה מן האפל לנעם את נקמת עמו ותורתו ! כל פחריו ובעותיו נעורו בקרבו, והוא קרס תחתיו בעלפון.

פרק כא'

חלויין הספרים

לְאַבְכָּדִי הַבָּעֵית רַאוּבֶן אֶת מְרֻסִּיל: הוּא עַצְמֹו הִיה מִפְּהַלֵּם, פָּנָיו חֲוֹרִים וַעֲינָיו קָמוֹת. הוּא לֹא צִפָּה לְמַצֵּא אֶת שׁוֹנָאוֹ הַגָּדוֹל אֲוֹרֶב לוֹ בְּשַׁגְבָּוּ מִפְּנָה אֲלִיוֹ. חֲנוּרָנוֹ וְשַׁטְוּקוֹ שֶׁל רַאוּבֶן, הַמְּזֻקְשִׁים בָּאוּרוֹ הַחוּר שֶׁל בְּדַל הַנְּפָר שְׁגַשָּׂא בַּיְדָוֹ, שַׁוְּלוֹ לֹא בָּאַמְתָּה אַרְשָׁת מִפְחִידָה וּמִבְעִיתָה, כְּאֵלֹו הִיה דָּמוֹת בְּלָהוֹת שְׁקָמָה מִקְבָּרָה...

עד מחרה התגער רַאוּבֶן מַקְפָּאָנוֹ וְהַחְלֵל לְפָעֵל בְּזָרִיזוֹת. עַתָּה, לאחר שְׁאֲוֹרֶב מִטָּל לִפְנֵיו אֶרְצָה בְּחִסְרָה הַפְּרָה, הִיְתָה תְּדַרְךָ פָּתּוֹחָה לִפְנֵיו לְהַצִּיל אֶת הַסּוֹפְרִים הַקָּדוֹשִׁים! הוּא חִזָּה אֶת הַמְּסִדּוֹן בְּצַעַד מַהְרָה, גַּרְף בַּיָּדָיו עַרְמָת סִפְרִים מִן הַרְצָפה, חָזָר בְּזָרִיזוֹת עַל עַקְבּוֹתָיו וְהַנִּיחַם בְּעַדְיוֹת עַל רַצְפת מַנְהָרָת הַסּוֹפְרִים. בְּדַרְכֵו שׁוּב אֶל הַחֶדר, נִטְלָה עָמוֹ לְפִיאֵד מַהְגּוֹמָחָה וְהַשְׁעִינוֹ בְּזָרִיזָה קִיר חַדְרַת הַסּוֹפְרִים. לָאוּרוֹ הַוּקָל עַלְיוֹ לְאַבְדֵר אֶת הַסּוֹפְרִים לְעַרְמוֹת, וְלַהֲעַבְרֵן בָּזוֹ אַחֲרֵי זֹה אֶל הַמַּנְהָרָה: זָמָנוּ דַּקָּק וְתַנְעוֹתָיו הִיוֹ בְּהַילּוֹת וּעֲצָבָנוֹת, מְשׁוּום שִׁידְעָה כִּי בְּכָל רָגָע יָכוֹל לְהַופִּיעַ אֵי מֵי בְּפֶרְזּוֹדָר – וּמְרֻסִּיל עַלְולָה לְהַתְעֹדר מַעֲלָפוֹנוֹ הַמְּבָרָךְ... לְאַחֲרֵ שְׁפָנָה אֶת הַסּוֹפְרִים כָּלִם, מִצָּא בְּתַחְתֵּיהם אֶת מִזְוְדָת הַעַת הַשְׁחָרָה – אָוֹתָה מִזְוְדָת שְׁחִיכָּה בְּתוֹכָה אֶת נוֹשָׂא שְׁלִיחָתוֹ הַיקָּר, תּוֹרַת רְבוּתֵינוּ בְּדַרְוֹת הַאָחָרֹנוֹם! בַּיָּדִים רַוְּטוֹת נִשְׁאָה בַּיָּדָיו אֶת הָאָזֶר הַגְּכָסֶף וַיֵּצֵא מִן הַחֶדר. בְּדַלְגָּה זָרִין חָלָף עַל פָּנֵי מְרֻסִּיל הַשְׁרוּעָרֶצָה, וְצִרְפָּה אֶת הַמִּזְוְדָה הַיקָּרָה אֶל הַסּוֹפְרִים הַרְבִּים.

עתה, באשר הספרים הקדושים הובאו למקום מבטחים ונצלו לשרפה אכזרית, נפנה ראובן לחשב את דרכו.

לא היה לו כל סיכוי לצאת את הטירה بعد השער הראשי כשבידיו החisel היקר העצום כל כך, משא שתי עגלות... הלוואי ויכול להתגניב החוצה בגפו!

ובכל זאת, פתיחה לפניו אפשרות אחת, שעלה ידה מציל את עצמו ואת האוצר היקר כאחד: הנה ידוע כי מנהרות הספרים מוליכות אל מחוץ לחומות הטירה, הרחק לתוך העיר או ל██ב צמיחה עתפה, כדי שדרבן יוכל אドוני הטירה להפלט ביום צרה. אם יוכל למצאה פתח זה – יהיה חפשי לנفسו, והוא ביכולתו גם לחוץ את ספרי הקודש מכלם!

אך לשם כך עליו להשיג לפיד! בלבד הנער הצעיר שברשותו לא יוכל להספיק לחפשי דרך סבוכים.

ראובן נכנס שוב אל המסדרון, דרג על גופו של מרסיל ונכנס אל חדר הספרים ה裏ק. נטל ממש את הלפיד השעון אל הקיר, וחזר על עקבותיו. באשר הגיע למקום ובצוו של מרסיל נציג במחוז רזין. הוא גחן, והתיר את צורו המפתחות הענק שהיה חגור למתחנו. מי יודע – אם לא ימציא את דרכו החוצה بعد המלחמה הסודית, יצטרך להסתתר ברכבי הטירה, ויזדקק למפתחות אלו!

ראובן סימ להתיר את צורו המפתחות – ובאותו רגע הופיע זיאן במישורת המדרגות, כדי לראות האם היהודי נלכד כבר בידי חברו. לתרהמתו הרבה, ראה זיאן את מרסיל שרוע על רצפת האבנים, ואת הבחוור היהודי רוכן מעליו – ומידבקף לאטו, כשבידו האחת לפיד ובידו השניה צורו מתכתית כבד...

לא היה לו כל ספק, כי הנידוף גבר על האיד – ובהחוור הרג את מרסיל, חברו הטוב! זיאן שלף את פגונו ובעגגה רמה הסתער על ראובן. ראובן נקט בדרך היחידה שהיתה בידו כדי לעזר את ההתקפה הרצינית: הוא ידה את הלפיד הבוער לעבר זיאן.

הלוּפִיד נזירק בקשות רחבה ותהיין סביבבו שבבים של זפת רותחת. הטפות הבוערות כפו את ידיו של המסתער, ובגדיו עלו באש. ואן המבهل התגלגל ב מהירות על הרצפה הקרה כדי להחניק את האש ואחר בקול מר. מן המדרגות נשמע קול מגפים ממספרות המהירות לקול הזעקות וראובן לא התעכבר עוד: בקפיצה זריזה נבלע במנהרת הספרים, והגיף אחריו בחפה את הדלת.

שלושה חילים הופיעו במנהרת, ועד מהרה הצטרכו אליהם שנים נוספים. הם הגיעו במקויה את אדוניהם השרוועים על הרצפה, ולא הבינו כלל את המתרחש.

ויאן קם בכבדות מן הרצפה הקרה, וمراשו נורא ואים: חרוץ אין אונים נשקר בפניו, מערכ בכאב נורא ובתסכול עמוק. מעילו היה חרוך ועשן, והוא נפנף בידיו בלהיותו ונשף בהן כדי לצנן ולהקל על יסוריו: "היהודי הזה... בן העולה", רtan בכאב ובשנהה, "אך אתחפס אותו – ומרא תהיה אחיתתו!"

המלחלים הנדרמים הביטו סביבם באי הבנה, וחפשו במבטיהם את הבחור הנמלט שגרם לחרפה זו.

"גדרך אחראי ונשיגו!" קרא אחד המלחלים, "היכן הוא?"

"להיכן נמלט?" שאל אחר, "האם העמיק לתוככי המנהרת זו או ברוח לאחת מן השיטים האחרונות?"

"לא, לא..." נאנק זיאן ברוב יסוריו, "הוא נעלם בתוך הגומחה"

המלחלים הביטו בבעיטה אל הגומחה היריקה ותהיינו את מבטיהם שניית אל זיאן הפסל. הם נdro לו בראשם ברוב חמלה, בהיותם בטוחים שדעתו נטרפה עלייו מרב בהלה וכאב.

נאקה עמו נשמעה למרגולםיהם, וככלם נפנו להחboneן במרסיל השרוע על הרצפה. מרסיל החעור עטה לאטו, כשהוא משמע נהימות בלתי נהירות, מתחפל על הרצפה ומפלבל בעיניו. לבסוף התישב בתוך המעלג ובהה בנוכחים בעיניהם מהות:

"ה... היכן אני?" הביט סביבו, והבנה חרדה לחודעתו: "ה... היכן הוא?!"

"מי?" שאלו כל הנוכחים כאחד.

"השד היהודי!" ענה מרסיל בביטחון, והצטמר בעזימות עיניהם כשנופר במוחזה האים, כיצד הגיחה רוחו של הבהיר מאצל הקיר האטום!

"השד היהודי!" חור אחריו זיאן כהה. "אמר לי – מנין הגיח אוטו שיד אים?"

ומרסיל פער את פיו בפחד, שפטיו רוטטות ושבינו נוקשות, והצבעו דוםם לעבר הגומחה האטומה שמאחוריו. קריית פרדמה פרצה מפי החללים, והם הצטלבו באימה ונמלטו על נפשם במעלה המדרגות, בהשאיהם מאחריהם את שני אדוני הטירה המומיים ודואבים, ונובאים עד מأد.

רק עתה הבחין מרסיל בגדיו החורכים של חברו, ובידיו שהתנו פפו ב מהירות בנסใจ לצננים.

"מה קרה, זיאן? מי פגע לך?" שאל.

"מי שפגע לך?", ענה זיאן בחריקת שניים, "היהודים האים זהה!"

"ולא האלהת לחתפס אותו?"

"הוא ירה بي לפיד בוער – ונעלם בתוך הגומחה" –

"בתוך הגומחה!" קרא מרסיל בביטחון, "שם גם הופיע! אני אומר לך, זיאן: זהו שיד או רוח רפואי – הוא הגיח מתוך האfel כדי לנוקם בנו את נקמת בני עמו המعنינים!"

"שיטות!" אמר זיאן בלעג מר, כשהוא משפיל מבטו לחלציו של חברו. "רוח רפואי שボיקעת מן הקיר ונעלמת לתוכו בשנית, אינה זוקה למפתחותיך..."

marsil הנבוך השפיל את עיניו, והבחין רק עתה בחסרו נס של מפתחותיו! ברוב מובכה חכה בידיו את שכמו הדואב.

לעומתו היה אין מעשי ותכליתי. ראשית נחש אל קיר הגומחה ונסה להרפו בידיו. לאחר מאמצים רבים נואש מנסינו – הקיר אכן היה מצא ועמיד, קיר בכל הקירות!

לאחר מכן נטל לפיד מקיר המנהרה ונכנס אל חדר הספרים. רגע ארך הביט בחדר היריק, ולאחר הניד בראשו: "לא היהודי בלבד התנדף – יחד עמו געלמו מפאן גם כל ספרי קדרשו..."

בשפטים חזוקות ובউינימ בזערות מפתאות נקם הנימה את הלפיד במקומו והתייאב לפני מרסיל: "סבורני, כי השפלשות המארעות נהירה לי! תגער היהודי גלה את מנהרת הסתורים הפלאית, שפלונו יודעים על קיומה אך איש מאתנו עדין לא הצליח לחדר לתוכה... איינני יודע כיצד גלה הבוחר את סודה, אבל עבדה היא – וגומחה זו ממששת כפתח לאנזהה..."

marsil האזין לדברים ממוקם רבעו, והnid את ראשו בפקוף רב: "אדربה – אדוני החכם... נראה אם תוכל להעלותبعد הקיר האטום – נסה נא! לא, שמע לדברי: אלקי אבותיו עומד לצדנו ונלחם בוננו, כדי להציל מידינו את הגער ואת ספרי קדרשו... אם לא נחדר מהפרקף, תהיה מפלתנו נחרצת!"

"עשה כרצונך – ואני אמשיך בדרךי! ציד אמת? אין מתייאש באמצע דרכו! דומני כי ידוע לי גם לאן מועדות עתה פני הבוחר – ואני עומד לטעמן לו מלכחת! אנקם בו בכפל כפלים על כל מה שעוליל לי..."

והוא פנה לאחור בצעד החלטי, ועלה בזריזות במדרגות הFULLOUT.

פרק כג

הלבידה

ראוון עמד במנהרה הסודית וסבירו עלטה מחלוקת. היו אמורים נאלו ברגע האחרון כאשר דרג אל מקום מקומו וטרק אחריו בנסיבות את דלת הגומחה – אבל לא עלה בידו לגיס לעזרתו את הלפיד הנכסף שלוורו יוכל למצאה דרכו אל החפש ולהציל עמו את הספרים הקדושים שהצליכ להחביא...

הוא איננו יכול לסייע על בצל הנר שבידו, ולהחפש לאורו כדי את הדקה אל המוצא הנכסף, המוליך אל מחוץ לטירה. הנר לא יספיק לדרכ הארץ, הנפתחת והבלתי נודעת. ותו זמן קצה, כאשר השלהבת הפעוטה פכבה, ימצא את עצמו שרווי בעלתה במסתרי מחלה זהה ועונת.

נותרה לפניו רק דרך קצורה – אך המסתנה והഫחדה. לדרכ קצורה זו, יספיק הנר.

בלב חרד הדליק אותה בצל הנר ועשה בנסיבות את דרכו שמאלה, **כלפי מישורת המדרגות**.

כפי ששער, מצא עצמו בעבר מספר פסיעות לפני צמת מחולות. מימינו ראה מדרגות צרות ותולות, המקבילות בעילם למדרגות העולות אל אולם המבואה. רואון לא הסס אף לרוגע ועלה בנסיבות החקלקות, כל עוד מאיר לו אור הנר שבידו.

עד מנהרה עמודו רגליו במנהרה חדשה שהתחמשה למרתקים בקדמתה, ולאור הנר הפעוט נראתה כמו סופית. דלתות רבות נראו

בֶּה בָּצָדָה הַיְמָנִי, אֲךָ רָאוּבֵן יָדֻעַ שֶׁזְהוּ מִדּוֹר הַחֲדָרִים, וְחַלִילָה לוֹ לְהַקְלָעַ לְתוֹכוֹ! בָּצָדָה הַשְׂמָאָלִי נָרְאָתָה רַק דֶּלֶת אֶחָת מְרַחְקָת, וּרְאוּבֵן רַץ אֶלָּיהּ וַכְבָּה אֶת הַגָּרֶר שְׁבִידָוּ.

רָאוּבֵן מִשְׁךְ בִּידִית הַמְּפַתֵּח וְלֹבֶוּ פָּרְפָּר מִפְּחָד: לְאֵין מִוּבִילָה דֶּלֶת זוֹ? מַי אָוָרֶב לוֹ בָּצָדָה הַשְׁנִי?

הַדֶּלֶת נִפְתָּחָה כְּדִי סְדָק צָר בְּקוֹל חַרְיקָה חֲרִישִׁי, שַׁהְחַרְידָוּ בְּאַלוֹ הִיה זֶה קְוֹל הַלְמֹות תְּפִיפִים. בְּחַשֵּׁש הַצִּיז בְּעֵד הַמְּרָך אֲךָ לֹא רָאָה מְאוֹמָה. לְמוֹל עַיִּנוֹ שְׁרָרָה עַלְתָּה. חַשְׁכָה סְתִמָּית שֶׁלָּא גָּלָתָה מַאֲחָרָה מְאוֹמָה.

הַיְכָן הוּא מַצּוִּי? כָּלּוּם אֵינוֹ נוֹפֵל מַרְצָנוֹ לְחוֹזֶק מִלְכָדָת אִימָה? רָאוּבֵן הַמְשִׁיךְ לִפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת לְאָט לְאָט, כְּדִי לְהַשְׁתִּיק אֶת הַחַרְיקָה הַמְּפַחִידָה – וְעַם זֹאת נָכֹן הִיה בְּכָל רַגֵּעַ לְטַרְק אֶת הַדֶּלֶת בְּפִנֵּי כָּל אֹוִיב וְאוֹרֶב.

הַדֶּלֶת נִפְתָּחָה בְּבָר כְּדִי מְחַצִּיתָה – וּמְאוּם לֹא קָרָה. הַוָּא הַקְשִׁיב בְּשִׁים לְבָב, לְאַתָּר קְולֹת חִשּׁוֹדִים – אֲךָ הַדָּמָה מִסְבִּיב הַיְתָה מְחֻלְּטָה.

הַוָּא הָעַז וַיֵּצֵא מִמְּקוֹם מְחַבּוֹא, וַיַּמַּצֵּא אֶת עַצְמוֹ בְּגֻומָחָה חִשּׁוֹכָה הַפְּשִׁקְפָּה עַל פְּנֵי אַוְלָם הַמְּבֹאָה.

רָאוּבֵן מִשְׁךְ אֶלְיוֹ אֶת הַדֶּלֶת בְּחִזְקָה וְהִיא נִסְגָּרָה אַחֲרָיו בְּקוֹל נִקְיָשָׁה רֶפֶה. בְּכָךְ חִסְמָה לְעַצְמוֹ אֶת לְרָךְ הַגְּסִינָה, אֲךָ הַבְּטִיחָה אֶת הַסְּפָרִים הַקְדוֹשִׁים מִכֶּל מַתְנָפֵל –

אִישׁ אֵינוֹ יָדַע מַה יִתְגָּלוּ סְפִירִי הַקָּדוֹשׁ הַיקָּרִים בְּמִנְהָרָה הַגְּסִתרָה וְהַעֲלוֹמָה – בִּידִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַדָּבָר! אֲךָ בְּבוֹא הַיּוֹם יִתְגָּלוּ שְׁם שְׁלָמִים וְתְקִינִים, וְאֵז יָצַר אֵי מֵי לְטוּבָה גַּם אֶת הַגָּעַר הַיְהוּדִי הָאַלְמָנוֹן שָׁסְכִּין עַצְמוֹ כְּדִי לְהַצִּילָם...

רָאוּבֵן פָּסַע בְּשַׁקְטָה לְאַרְךָ הַקִּירּוֹת וּפְנֵיו מוֹעַדּוֹת לְעֶבר פַּתְח הַטִּירָה שְׁגַעַר כְּנֶגֶדו בְּמַלְבֵּן עַנְק וְחוּורָה. אַפְלָל מַעַט פְּחוֹת מִן הַעַלְתָּה שְׁשָׁרָה

באולם. דקות ארכות של מתח וחרדה עקרו עליו עד שהגיע אל הפתח, וזו נחבה בצלו וסקר את חצר הטירה.

החצר נראתה שוממת ועזובה והשלוליות הרדיות הבוהיקו באור הכוכבים החור. החומה הגבואה שסבבה את הטירה נראתה אפלה ומיאמת, ובמראכה נפערת קשת ענקית: שער הטירה.

שער זה היה משאט נפשו של רואבן. בעודו יוכל להפלט מן הטירה הנוראה, ומן העריצים האימים השולטים בה.

ראובן התבונן ימינה ושמאלה – דבר לא צע במרקם החצר. ושם קול לא נשמע, מלבד המית הרים המציגו.

ראובן השתופף ורץ ב מהירות לעבר השער.

השער הענק היה נועל במנעל נחשת גדול וכבד.

ראובן שלה מכיסו את צורו מפתחותיו של מרסיל, ובחר את הגדל שbehם. המפתח התאים לחור המנעל, וכעבור שני סבוקים נפתח המנעל לרווחה. רואובן משך לעברו בכם רב את דלת הפרזל היפה, עד אשר הצלחת להשתחל בעדרה החוצה.

בלב קל ומלא רון הזקה לה, על האלתו –

הוא חפשי !

בפסיעות רחבות רץ קדימה – ונתקל במלא ארכו בקיר אטום ומצק, שחסם את דרכו.

ראובן קפא על עמדו מבלי להבין את המתרחש: מה עlol לחסם את דרכו, לאחר פתיחת השער ?

וזו נזכר בקשר המתוומים, המקשר בין הטירה אל הדרך המשטפלה ממנה, ומתרנשא מעל לחפיר העמק שבאפיקו זורם נהר טוק בדרכו מן הרים אל המדרונות.

ובלילה – נזכר רואובן – הקשר תמיד מוקם, כדי להمنع מפני הפתעות...

רגע קצר עמד ראובן וشكל את המשך דבריו. בתחילה חשב להזכיר את היחס ולזרת במדרונות החפיר, לחוץ את הנחל השופץ ולעלות בגדרה שמאג'ד. אך דורך זו הייתה מלאה ספוגים עד כדי כך, שלא היה לה כל סיכוי להצלחה אפילו לאור היום – ומכל שגן בחשכת הליל!

אולם עדין עמדה בפניהם האפשרות האחרית: לשוב על עקבותיו ולהודיע את היחס המטולט! הרי מפתחותיו של מרסיל בידו, ואין ספק שגם מפתח היחס בינויהם!

הוא חזר אל החצר بعد השער הפתוח, והבחן מיד בסכנת השמירה מימין השער. דלת הסכה הייתה פתוחה, ושם זקיף לא שמר עלייה. ראובן לא התעכב כדי לתרמה על סדרי השמירה הלקויים שבטירה: הוא הפיכת שהחtilים אשר הגיעו ביום את משכוותיהם, חגגו את המארע בהלוות שכורות שלא השאירו בהם אף פפח אחד.

הוא נכנס אל הסכה החשוכה והדרlik שוב את בدل הנגר. לאורו הבין במנופים האדריכלים השולטים על מגנון היחס, והרטוקים למקוםם במנועולי ענק.

הפעם היה על ראובן לנפות מס' מפתחות עד שמצא את המפתח המתאים למנועולים, אך לאחר שנפתחו המנועולים השחרר המנגנון – עצמה הרבה ושקשוק השרשרות המדדרגות החיריד את ראובן – חרקה שהסכה לבלה בשמעו את קול חבטת היחס בגדרה שמאג'ד. אך נראה שהיתה זו חרדה שוא, שגן לא נשמע כל אלצ'ול אונזקה, ושם קריית הפעעה לא הרהה באוויר.

ראובן נרגע ונגב בהקללה את מצחו שנטפה באגלי זעה. באנחת רוחה פנה לאחוריו כדי לצאת מן הסכה – וראה לחדרתו כי הפתח חסום. נצבות בו דומם שלוש צלליות. אחד מן השלושה התקרב אל ראובן ונכנס אל מעגלו הקטן של אור הנגר שבידיו: היה זה זיאן האים!

"אני מתחה לך פאן בכליוון עיניים", אמר בלוغ אכזר, "זעלי להודות לך על שלא נתת לי לחפות פאן זמן רב..."

ראובן חוויר כסיד, אך התensusת במרתה: "דע לך, זיאן, כי אם ברצונך לענותני ולנקם بي את נקמתך הנוראה – عليك להנהר לנפשך, משומ שחדבר עלול להתרשם ממעצר בלבד הפלך, שהזהיר אתכם מפני מרד!"

"נמאס כבר לשמע את הפזמון החוזר. מצא משו מה צלח יותר מהחסין זה של בלבד הפלך!"

אבל רואובן שמע את שיחתם של מרסיל וזיאן, וידע שתאר זה מטייל עליהם פחד רב. הוא הזדקף, וכשה שקולו לא ירע: "אני מציה עלייכם בשם הפלך, הבניחוני לצאת מן הטריה!"

זיאן הטעים מדבריו ופנה לקומות שפתוח: "עוצרהו!"

שני חילים נכנסו למעגל האור. "משכני ידיכם!" פקד רואובן. ומה מהין שואב הוא כחות. "אתם נותנים יד למיריה במלכות!" הם עצרו, נבוכים. העבירו מבטם מזיאן אל הנער, המציג עצמו כבלדר הפלך.

זיאן פנה לרואובן, ודבריו הגיעו אל החילים: "הפעם זה לא יצילך. איש לא ידע שהשלכת אל המרתפים, שם תשכח מלך עד שפותחות ברכב!"

"בני הקלה יבואו לחפשני". רואובן פנה לזיאן, אבל דבריו הגיעו אל החילים.

"בעצמך אמרת שהם רואים בך בוגר", לעג זיאן.

הוא צודק, חשב רואובן בכאב. אך אין זו העת להתאבל. עכשו עליו להטיל מruk בלבד זיאן ומלחין. "מחכים בארמון לשובי!" אמר. "הבלים", הפטיר זיאן. "געלםת בדרך, נפלת בידי שודדי דרכים, חלית באקסניה שכוחה. ערךת מן השירות, נטמעת באיזו ישיבה – אסורהו!"

"זיאן!" רואובן היישר אליו מבט. "איןך מכיר את ארמן הפלוכה!" וזה נכון, אלא שגם רואובן לא הכירו. "איןך מכיר את מערכ הבדרים,

שָׁאַנֵּי נֶמֶנָה עַלְיוֹ. אֵין הוּא מַתְנָה לְפָאַחַזָת טוֹהָה – וּרְאוּבֵן הַחֲנוּה בְּזָרוּעוֹ סְבִיב. נֶמֶשְׂיוֹ שֶׁל זֵיאָן הַפְּכָוֹ אַרְגָּמָנִים. "כְּשַׁבְלַדְרָ נְעָדר, מְשָׁגָרִים מְשָׁלָחָת לְאַתָּרוֹ. אִם הוּא בָּצָרָה, מְחַלְצִים אָתוֹתָו. אִם עַרְקָה, מְעַנְיָשִׁים אָתוֹתָו. אִם נִפְלֵל בְּשָׁבֵי, אוֵי לְשׁוּבֵי! וְהַמָּקוֹם הַרְאָשׁוֹן אֶלְיוֹ יַגְעִיעַ – לְכָאן! וְתַעֲרֵף חַקִּירָה. גַּם אָתוֹתָם יַחֲקָרָוּ. כָּל אֶחָד לְחוֹדָה. הַבְּטוּחָה אַתָּה שֶׁלָּא יַסְגִּירְוֹק?"

הַחְיוֹק שְׁבָעִינִי זֵיאָן הַפְּכָה לְמַבְטָה מְהֻרְהָר.

"אוֹ שָׁאַתָּה חֹשֵׁב לְהַפְּטָר מֵהֶם לְאַחֲר שְׁיאָסְרוֹנִי?"
בְּפִנֵּיהֶם הַופִּיעָה אַרְשָׁת בָּחָלה. הַחֲלִיט לְנַצֵּל אֶת הַרְגָּעָה: "סָוּרוּ!"
פָּקָד בְּקוֹל סְמָכוֹתִי. "הַנִּיחְוּנִי לְעַבָּר!"
הַחִילִים צָעָדוּ צָעֵד לְאַחֲרָוּ. זֵיאָן חָסָם אֶת דַּרְכֵו וְחָפַךְ בְּמֶרְץ אֶת סְנָטוֹרָוּ. "חַפּוּ", מְלָמֵל, "תָּנוּ לִי לְחַשֵּׁב!"
לְאַחֲר דָקּוֹת דּוֹמִיה אָרוּזִינוּ: "אִם תָּבוֹא מְשָׁלָחָת, נִקְבְּלָת תְּעוּדָת הַזָּקָרָה! עַזְרָנוּ לְבָעֵר אֶת הַרְעָה מִשְׂחוֹרָה הַבְּלָדִים. חַשְּׁפָנוּ בָּהֶם אֶת שְׁלוֹחוֹ שֶׁל הַשְּׂטָן!"

שְׁנִי הַחִילִים הַצְּטָלְבּוּ בָּאִימָה. רְאוּבֵן תִּפְמָה אֵם דַעַתְוֹ שֶׁל זֵיאָן לֹא הַתְּבִלָּעָה. הוּא נְرָאָה כְּמַטְרָף: עִינִים בּוֹרְקָות, חִיּוֹק קָרָ, קַדְחָת הַתְּרִגְשָׁוֹת.

– מִבֵּין אַתָּה, נְעָר חִצּוֹן –

לֹא אָנָחָנוּ נָעַמֵּד אַתְּךָ לְדִין! אָנוּ נְחַכָּה עַד אֲשֶׁר יַשּׁוּב וַיּוֹפִיעַ בְּעִירָתָנוּ הַנִּזְרָר הַקָּדוֹשׁ, שְׁבוֹאוֹצְפִּי בְּכָל יוֹם, וְאֹז נָעַמֵּד אַתְּךָ לְמַשְּׁפָט בְּפָנָיו בְּתֹורְמָכָשָׁף –

מְרַסִּיל יְעִיד כִּי הַגְּחַתָּת מַתְוֹךְ קִיר אַטוּם, וְאַנְיָ אַעִיד כִּי נְבָלָעָת בְּתוּכוֹ בְּחַזְרָה... נְסִפָּר כִּיצְדָּקָנָעַלְמוֹ סְפָרִי קְרִישָׁךְ כְּבָמְתָה קְסָם, וְכִי שְׁלֹוֹשָׁה צְוָתִי חִפּוּשׁ חִפּוּשׁ לְשֹׁוֹא אֶת עַקְבּוֹתִיךְ –

מִימִי לֹא נַתְקָלְתִי בְּמַכְשָׁף מִזְלָה מְפַךְ...

וְהִרְיִי יַדְעֵעַ לְהָ, כִּי דִינָו שֶׁל מַכְשָׁף –

בְּשִׁרְפָּה עַל הַמְזָקָד!"

"תְּלִילִים!" פנה זיאן אל שתי הצלליות שעמדו דמومות מאחוריו: "הוֹלִידו את היהודי אל בלא המרתף, והציבו משמר כבד על התא..." שני החילים לפתו את רואבן בחזקה וגררו אותו אל נבכי הטירה האפלה.

שוב ירד רואבן במדרונות האבן הפלולות והחלקלקות – אך הפעם כאסיר שגורלו נחרץ...

בהגיים למשורת המדרגות פנו ימינה. מולם נפערת מנהרה חשוכה שמצדיה הימני פعروות גומחות שמייה אפלות ומאמות, וכינגדן דלתות מתכת ענקיות, כבדות וצופנות סוד.

החיל נגש אל אחת הדלתות ונסה לפתחה בעורת מפתח ענק. המנעול העתיק חרק וגנחה, לבסוף נכנס בנקישה מהגדת. החיל פתח את הדלת, שהشمיע חrichtת מחה צורמת. הוא הרים את רואבן לתוך התא וחרים את הלפיד כדי להאיר את סביבתו.

עכברים מבלים נסוו לחוירם מפני האוור הפתאומי, וzychלים מבעתם קפאו במקומם ללא ניע על קירות השחם הטעובים. מחריצי האבן העתיק נטפו ללא הרף טפות מים גדולות, אגלי דמעות הזולגות ללא הפוגה, ונקרו על הרצפה לשלוויות כהות.

בפני התא נערמה תלולה קשה שהשחירה מרבים ימים ונרכבה מן הרטיבות האימה, והעלתה צחנה מחרידה. זה היה המוזן שהקצת לאסירים לשנה. בחלל התא עמד ריח מחלילא של טחוב ורקבון, שגבר על זעם האויר הדليل שחרר פנימה מאנשבן הצעיר שברומי הדלת.

החיל השמיע חרוחור בלתי נהייר – של חמלה או של بو – ויוצא מן התא. הדלת הפעילה נטרקה אחריו, והמפתח הסתווב פעומים במנעול העתיק. רואבן שקע בביטחון אחד באפלה גמורה וברקמה מחלשת.

הוא צעד נכהו עד אשר נתקל בקיר הטעוב, ואז הסתווב ונשען אליו בגבו. הרטיבות הנוראה חדרה بعد בגידיו והרעיצה את כל גופו.

ובכן – הכל היה לשונא!

הדרך הארוכה, הסכנות המרבות... הטעינה והתמרונים, התחזקויות לטירה ומגנרט הפטרים... השליחות הגורלית שהטלה עליו, להצלת כתבי רבותינו ומורשת הדורות –

כל ירד לטמיון – –

ובחשכה הנוראה ובבדירות הטעיקה, בלב השקט המחולט וקר האימים, עליה בזכרונו תפלו הנרגשת של יונה הנביא במעי הדגה:

קָרָאתִי מֵאָה לִי אֶלְ�הָי,
וְעַנְנָנִי.

מִבְטָן שָׂ奥ָל שְׁוּעָתִי,
שְׁמֻעָתִ קּוֹלִי –

נזכר בתפילה העברית פוזרת הנפש שהתפלל לפניו שעה. לבו נקפו, הלוך יקרה 'תפלה'. אמת, מבטל היה, מתחם וחרד. אבל אם היה הטעקה אחרת, יתכן שלא היה מוצא עצמו במצב זה. פלאו, ואולי לגבור דין מות. עתה, מכל מקום, אין עוד סבה למתח. הכל הסתיים. הכל אבוד. עכשו אין עוד תרין. ביכלתו לבנון דעתו, ולהתפלל כרביעי. תפלה נרכבה. אמץ מהו לחשב, היכן כאן ה'מורחה'.

פרק כד העלילה

ה שחר הפצע, וז'אן העיר את מרסיל משנתו העמיקה כדי לספר לו על מלכות הליל שהעללה בראשו.

"הבהיר היהודי בידינו, ואם הבזיר ירשינו בעוזן כسوف, לא יוכל איש לטען כי אנו התגכלנו אליו..."

עתה נותר לנו רק לעצר את משה בדרכו אל מחוץ לטוּה. ודאיلن הלילה בביתה. אם נצליח לעכב אותו, לא יוכל איש להעיד כי האגרות הגיעו לידינו. איש לא יאמר שהזיהרנו מפני מרידה במלכות, ולהעליל כי לעגנו לאזהרה זו!"

marsil האזין לדברים והנהן בראשו: "תכניות, תכניות... אולם איך מבאים זאת? והרי אתה עצמן שליחת את היהודי לקבץ עבורנו כספים!"

שוב נאנץ חיוך מרושׁע וזרוני בעיניו האפלות של ז'אן, והוא ענה: "אל תדאג לזאת – אני הוא בעל התכניות! אני הבאת לך את הבהיר – ואני אלפְּך עבורך גם את המברג..."
והוא פרש לפניו מרסיל את תכניותיו האימה.

בביתו הקטן של רבי משה, ראש הקהיל של טוק, הרגשה תוכנה קדחתנית מבעודليل. בני הבית התעוררו משניהם, ולפקים הגיעו ר' זורה המשמש האמור ללוות את רבי משה גם במשמעות החדש. הוא לא

ידע שהרב הורה לרבי משה לבטל את הגנשיטה, ורבי משה לא ספר לו. בכלליון עיגנים ישבו וחופו לאור הקלווש שבו יוכלו להבחין בין תכלה ללבן – אותן הוא כי אפשר להתחטף בטלית, להנימת תפליין ולהתחילה בתפלת השתר.

רבי משה חישש מפני הגורל האים המזפה לרבים הנערץ, באם יונע לאדוני הטירה שהוא אינו יוצא בדרך. בכל לבו קרה כי יעלה בידו להשפייע על הרוב מתחת את הסכתמו למשך ההתרמה הנוסף.

העגלון יצא אל החצר כדי להש��ות ולהאכיל את הסופים ולזפת את גלגלי העגלה, והפרע ממלא כתו. פרש קרב לפיקום ושאל למגוריו של ראש הקהלה.

העגלון מהר והזעיק את ראש הקהלה, שיצא אל החצר כשהוא עטוור בטלית ובתפלין. בשם אדוני הטירה הורה חיל להתייצב בחצר הטירה לפניו צאתו בדרך.

לדרישה המזורה לא נתן כל הסבר, והפרש סובב את סוסו ושבט חזרה במעלה הדרכו, בטעותו מתייז ניצוצות בז בפרשות סוטו.

"אני מרים את ריחת של צרה חרצה הנركמת בטירה, ומתרגשת לבוא על ראש היהודים", אמר רבי משה למשפחתו הנבוכה. "敖לה אל הטירה הנוראה, ואשתדל להתחקות שם גם אחר עקבותיו של ראיון..."

הוא פקד על העגלון לאסרו את המרכבה, ונכנס לחדרו כדי ללבש את תכרייכיו מתחת לבגדיו: לעולם אין לדעת אליו גורה תנחת שם על ראש מיידי שני ערייצי הטירה המתהוללים, ואם תזכה לצאת משם בשלום. נפרד מבני ביתו, עלה אל המרכבה, ונסע אל הטירה.

המרכבה נכנסה בשער הטירה ועצרה במרפו החצר. רבי משה ירד ממנה וזכה לבאות. לבו נבא לו רעות: מעולם לא נקרא מישחו אל הטירה בכדי להתאזרח בבשורות טובות...

בפתח הטירה הופיע מרסיל כשהוא עוטה את לבשו הצעקי,

וְהתקרב לְעַבְרוֹ בְּחִזּוֹק רָחֵב. רַبִּי מֹשֶׁה הָזֶה רַדְךָ לְהַשְׁתּוֹחַ בְּקִדְהָ עַמְקָה,
אֲךָ מִרְסִיל טַפְחָ לֹא עַל כַּתְפוֹ בְּחִבָּה וּבָה.

רַבִּי מֹשֶׁה הָיָה נְדוּחָם וְנוּבוֹךְ. מַעֲדוֹד לֹא נִתְקַל בְּקִבְּלַת פְּנִים כִּי חַפְתָּ
וּגְלַבְבָתָה! אֲךָ מִרְסִיל הַתְּعִלָּם מִפְלִיאתוֹ וְהַרְעִים אֲלֵיו בְּקוֹל חָגִיגִי: "מַה
נִשְׁמַע, מֹשֶׁה? סְפָרוֹ לִי שְׁעַמְדָת לְצֹאת לְמַסְעָ גָדוֹל, לְאַסְף אֶת הַכְּסָף
הָרַב שְׂזִיאָן הַטִּיל עֲלֵיכֶם לְהַבִּיאָ!"

"אָכְן, אָדוֹן רַב חָסְדָ!" קַד רַבִּי מֹשֶׁה קִדְהָ נוֹסְפָת. "אֲךָ סְפָק רַב
אִם אִמְנָנָם נִצְלִיחָ לְגַיִס סְכוּם כִּי רַב... נְאַלְזָ לְהַרְחִיק נְדוֹד אֶל קְהִלּוֹת
שְׁלָא פְּקַדְנוּ בְּמַסְעָנוּ הַרְאָשׁוֹן, וּנְתַאֲחֵר בְּדַרְכֵנוּ חָזָרָה..."

מִרְסִיל הַנִּיד בַּיָּדוֹ בְּבִטּוֹל: "שׁוֹטָה הָוָא זְיאָן! טֻוִית מָרָה בַּיָּדוֹ אֶם
חַשְׁבָ שְׁנַתְנוֹ לְסַחַט אֶת הַיְהוּדִים שַׁוְבָ וְשַׁוְבָ, לֹא הַפְּסָק וְלֹא גְּבוֹל...
הָן רָק אַתְמָול הַבָּאָתָם לְנוּ הָן עַתָּק שֶׁל אַרְבָּעָ מְאוֹת דִּינְרִים! לֹא נַכְלָל
לְהַטִּיל עֲלֵיכֶם לְגַיִס מִיד סְכוּם פְּפּוֹל מִזָּה – אַיִן זֶה אָנוֹשִׁי כָּלָל וְכָלָל!"

רַבִּי מֹשֶׁה מָאן לְהַאמִּין לְמִשְׁמָעָ אָזְנָיו: הָאָם הַעֲרִיזָ מְבָטֵל לְפָתָע
אֶת חָזָרָה הַקְּשָׁה? הָאָם נִכְנָה הַמְלָה 'אָנוֹשִׁי' לְאוֹצֵר מִשְׁגָּנוֹ?

"מִפְלִיאָ אָזְתָךְ הַדָּבָר?" שָׁאָג מִרְסִיל בְּשִׁמְמָה: "כֵּן – אַתָּם פְּטוּרִים
מִן הַחֹכֶה לְגַיִס הַכְּסָף! זֹוִיהִי הַחְלַטְתִּי הַבְּלָעָדִית! אַיִן יָדַע מָה
יָאָמֵר עַל כֵּךְ זְיאָן – הָוָא יֵצֵא עִם שַׁחַר לְמַסְעָ צִיד מְסִכָּן בִּיעֲרוֹת
הַסְּבִיבָה, וַיַּפְּכָן" – קָרֵץ מִרְסִיל בְּעֵינוֹ – "יַפְּכָן כִּי לֹא יִחְזֹר מִפְנֵי
חַי"...

רַבִּי מֹשֶׁה לֹא יָדַע אֶת נְפָשׁוֹ מְרֹב שְׁמָחָה. פָּעָם נוֹסְפָת קַד לִפְנֵי
הַעֲרִיזָ קִדְהָ עַמְקָה, וְהַזָּה בְּמַלִּים נִרְגְּשׁוֹת עַל הַהַבָּנָה הַרְבָּה שְׁגָלָה
לְמִצְוֹקָתָה שֶׁל הַקָּהָלָה הַיְהוּדִית הַמְּדִפְאָת וְהַמִּסְרָתָה.

"הָוָ, אַיִן זֶה כָּלּוּם", מַחָה מִרְסִיל בְּאֶבְירָות מִזְיפָת: "הָרַי אָנוֹ
אַחֲרָאִים לְרוֹחָתֶם שֶׁל נִתְיַגְנֵנוּ"...

רָאשָׁה הַקָּהָל נְדוֹחָם מִחְדָּשׁ לְשֹׁמֶעֶן הַחֲצִירָה הַנְּחַרְצָת, שְׁעַמְדָה בְּסִתְיָרָה
כִּי מִשְׁווּת לְהַתְּנַהֲגוּתָם הַבּוֹטָה וְהַרְודָה שֶׁל אַמְדָה הַעֲרִיצִים, וַיַּחַל בְּלַבּוֹ
כִּי אָכְן הָגִיעַ עַדְן חֶדֶשׁ וְהַעֲרָה תְּזֵבָה מְעַתָּה לְשָׁלוֹה וְלְבָטָהָן.

"אגב", אמר רבי משה בהסוס, "אולי ידוע לבעלך להיכן פנה הנער שהביא עמו אתמול את אגרות המלך?"

"הבהיר מהיודע?!" אמר מרסיל בחרדנות. "בנדי! הוא החגיג אמש לתוך הטירה ונסה לבצע בה מספר להטוטים... הוא נכלא במצותו של זיאן בעוז כשוב – אך אל דאגה, ממתינים אנו בכל יום לבואו של הנזיר – אשתקד הן הבטיח לשוב בתוקפה זו. נקריב את משפטו לפני הזריר! והרוי מסכם על הכל כי משפטו של הנזיר הקדוש משפט צדק הוא!" הנמייך קולו לכלל לחישה, ורשרף: "מי כמו יהוה יזהה מכשף, השואב בחותמו מן השטן!"

עיניו של רבי משה התרחבו באימה. הוא הבין כי ראיון נסה להציל את הספרים היקרים מרירה, ונתפס – ולא היה בטוח כלל במשפט האדק" של הנזיר המתהוני, אשר צוה בהפרדו לדרכ' את היהודים עד חרמלה...

"אולי אפשר לפדותו... אולי ניתן להזכיר את המאסר בכסף?!" התענגן.

"זוכי מה אתה שח – הרי רק עתה הבהיר לי כי חלוfo ללא שוב הימים בהם נתנו עינינו בכיסם של היהודים! למנ היומ הזה זה לא, רודפי צדק אנחנו – והצדק אכן יעשה!"

ועתה, משה – הנה חזר אל העיירה, הלא כן? לבטח תרשה לי להלומות אליך עם שלושה מחיל. ברצוני לסייר בה מעט!"

בטרם סים רבי משה להביע בפניו העריז את התרגשותו הרבה מן הזכות האגדולה שהזדמנה לידי להסיע את השליט במרכבותו, עליה מרסיל בכבידות אל דוכן העגלות הרחוב, התישב ליד העגלון וקרא לרבי משה לשפט לצד. רבי משה נדחק אל הדפן, הצטנף בכל שיכל, כדי שלא לדחק את מרסיל הרחוב. להנימח לו מקום, שיטע בנווחות. שלא ימצא מקום להתגוליל... שלושה חילים נכנסו עם נשקם אל קרון המרכבה, והיא סבה על עקבותיה אל העיירה.

שם בקר נאה שיטה בין עננים לבנים וצבעה בירק עז את העירות

הנשאים שהשתרעו ממשמאלים ואות עשב העמק בתחום של לימיינם. לבו של מרסיל היה טוב עליו והוא הרעיף על שכניו בדוחות ואמרות שפר, שזכה לזכוק רוזם מיפוי של העגלון ולעווית של חיוך פפי מצד רבי משה: הוא לא הבין כיצד אפשר להזין למול כה נבוב, החושף עולם ריקני ורקב... היהודים חיים בעולם שווה, מעדן ומוסרי לאין שירזה. לא לחנם הסמכו שני חלקים בהברכה זה זהה: "אשר בחר בנו מכל העמים – ונמנן לנו את תורה..."

ראש הקהל הפסיק דעתו משפט הפלל של מרסיל, ומתחזאת נסה לרכנו את מחשבותיו: האם נתן באמת להאמין כי מרסיל המגשם חזר בתשובה? מה גרם ומהפך זה ב涅שטו אל היהודים, ואולי גם אל כל נתיננו? האם נתן לומר כי זיאן הוא שששית אותו נגends היהודים – כפי שאכן ארע אטמולו לנגends עינינו – ועתה מבקש מרסיל להשתחרר מתקותיו בחברו? מודיע קראן באפנ פה נלאג, בשאמר שיתקנן זיאן לא ייחזר?

שאלות, שאלות, שאלות.

התמיהות המה במוחו בכוורת דבורים, פענן יבוחשים. זכר ששמע פעם מפי הרבה שפתוערות בסוגיה עשרות קשיות, ותרוץ אחד מישב את הפל. יגע את מהו למצאו, ולשווא. כמו תמיד, החלטת להביא את העניין לפניו רבי אליעזר, רבו הנערץ, ולקבל את הכרעה. ההחלטה מלאה אותו רגע. פניו התבחרו, והוא נפנה לסקר את יפי הנוף.

לפתע פרצה קריית פרהמה מיפוי, ומפי שכניו –

מבין העצים העכתיים שלשMAIL הדורך הגיחה דמות אדם מעוררת חמללה, וקרבה אליהם כשהיא כושלת וקורסת חליפות. האלמוני נשוא אליהם עיניהם מתחננות לעזורה, ופרש לעברם את ידיו במחנה.

"הרי זה זיאן!" קרא מרסיל בבעטה.

רבי משה דלאג בזירות ממושב העגלון ורץ לעבר הדמות, אך זיאן סב על עקבותיו, וכשל לתוך מעבה העיר. רבי משה התמה לא הסס, ומהר בעקבותיו אל תוך הסב.

מרסיל קפוץ אף הוא ממרומי המושב והזעיק את החרילים שבקרון - המרפכה. החרילים רצו בעקבות רבי משה ונכנסו אל העיר הסבוק - ונעצרו במקומם בתדהמה:

בקורתה העיר הקטנה הייתה שרוועה גופתו של זיאן כשרם נוטף מכםתו המעוכה ומציף את רקתו, ולידיו עמד רבי משה כשבידו אלה פבדה, וראשה מארם מדם...

עמדו מאבנים, ומרסיל הגיע מתרשם ומתרנשף, מהדרס בהלווכו הכבד. סקר את המצחזה, ופניו אדמג. לאטו, הסתובב לעבר רבי משה.

"מה עשית?" סנן מרסיל מבין שני החרילות, כשהוא מביט בלבוי משה בתמייה כבושא.

"אני יודע..." מלמל רבי משה בחתיבה, ובחן בעיניו את האלה שבידו בפליאה, כאלו אין מ בין מה תפקידה במעמד זה. "זיאן... הוא נתן בידי את האלה - וצנחה נמת..."

"וברצונך שנאמין לך!..." נתן עליו מרסיל בקולו. "אני אמר לך מה התרחש כאן! לאחר ששטעט מפי כי זיאן היה האחראי להתעללות באנשי קהילתך, החלטת לרצחו נפש, הלא כן? אך טעות היא ביך! אתה תשפט למיתה - ואחיך יסבלו שבעטים! מעטה תדע את נחת זרועי..." צודג גופו הכבד לעבר החרילים: "אסרויה!"

שני חילים אחזו ברבי משה הקmom. השלישי גחן, ונשא את זיאן. מרסיל דרש וקיבל ליזדי את האלה, מכשיר הרצח, ודקה אחר החברה אל המרפכה.

ובחרון אף צוה על המרפכה לחזור על עקבותיה. הוא נכנס אל הקרון ובידייו גופתו של חברו.

פרק כה

הנזיר חזר

עגלון הוא שהביא עמו את החדשות העצובות אל העירה הנבוכה.

ספר כי רבי משה נעצר באשם רצח, רואבן נכלא בעוז כושוף, ונסכנה חמורה של גוזרות ופראות עומדת לנחת על ראש כל היהודים כתוצאה מלחמת השליט ומזעם התושבים המוסתים.

קדורות ועצב ירדו על היהודי העירה ובני הכהלה קבעו משמרות לתפה רצופה בבית המקדש, לבקש רחמים מלפני הבורא וליחסיד את רוע הגורה משני העצורים ומעל ראש כל בני העירה.

כפררי טוק אומרים, כי האירות מתרחשות בשלשות. הפעם, היה האיך עם.

לאחר לכידתו של רואבן ומאסרו של ראש הכהל, באה האירה הגדולה מכלן –

הנזיר שב והופיע !

עם דמדומי חממה הבקייע את סבח העיר המקיף את העירה, ובצדדים נMRIים וממששים עשה את דרכו אל מרפaza כשהוא נוקש לפניו במטחו המסكس, ופרותו מדיפה סביבה צחנה מחליאה.

הרועים שהחיזרו אותה שעה את עדריהם מן האפרים נבעתו מפניו והיעזו את הפקנה מעל דרכו, אבל הנזיר הסומא לא שת את לבו למכשולים הפעוטים שבדרכו: הוא עקר אותם כאלו נתן בחושים

מייחדים, והישיר את דרכו אל בית הפעם. מישחו כבר רץ והודיע שם על בואו, והכمر עמד בפתח ביתו בגלימתו החגיגית כשהוא נכוון לקבל את פניו האורח החשוב – אף הנזיר היה הרף אותו באדרישות מעל דרכו ופנה אליו הישר אל האח הכהנה, מקום רבצ'ו הקבוע. ואכן, נפר היה כי יחולו לבואו והכינו את כל צרכיו: רצפת האח נגרפה מן האפר ופחם הגחלים, ורפה בעשב רך ונוח.

הנזיר השמיע גרגור שביעות רצון, והתפרק לרצחה במעונו החדש. הנזיר היה בהליך רוח שוצף וקוצף, וכיו שפע קלות נמטרות על טוק ועל יושביה: שנה שלמה לא הספיקה לפְּרִירָם ההולמים לשפר את דרכם ולהיטיב את מעליהם!

בזה אחר זה נקרו אל חדרו כל תושבי העירה, ויצאו בברפאים פקוות: שוב הטיח בפניהם את כל מעלייהם ותיכיהם, מרמתם וצוביהם הגולאים והנסתרים – פאלו קרא אותם מעל לווח פתוח...

בלב מרתח מפעס ומחמה נבא את אבדנה של העירה בענש על כל חטאיה הפרטיאים, הקטנים והגדולים – ובפרט על חטאיה הכללי והבלתי נשלח: הם לא שמרו את מצתו, והנחיו ליהודים לנחל את חייהם בשובה ובונחת...

רק אדם אחד מלא אחר מצות הנזיר ברוחה וכלהוניה והאייק ליוחדים מכל יכולתו, וזה היתה רבה למד. היה זה מרסיל, השליט בחסד הנזיר, ובשכר זאת זכה מידיו לתקופת כהגה נוספת...

תושבי טוק הנבוכים שחרו את פני הנזיר במתנות צאן ותבואה כיכלתם הדלה, התחננו לפניו על נפשם ונפש בנים, ובקששו כי יעתר בעדם ויסיר מעלייהם את רוע הגוזה. אך הוא לעג להם, וגרשם מעל פניו בחרפה ובו: אין לו חפץ במתנות ובדורנות – גם אשתקד הנימ אחורי הכל כדי אכסניה ביד כמר הכהן! כל מאכלו גרגרי יער, ולבושו – פרות הבים, ולחות מטבח אינו זוק! הוא נשלה אל טוק למרק את עונתה, ונכשל בשליחותו –

והפרענות, בוא תבוא מלאיה!

אך אולי – אולי יוכל לכפר על פשעם ומריטם, אם יגלו חירציות ונחישות בקריפת היהודים שנאוי הנוצרים –

"אם אכן נכשלתם בחטאיכם הקטנים – עשי לפחות מצוה אחת גדולה וככירה, בנכונות וברצץ", נbam, ורקע במקלו המסקס להdagשת דבריו.

הכפריים הגבערים היו נוכנים לכל מעשה, כדי למלחות את פני איש העיר הקדוש ולהציל את נפשם ורכושם מרדת שחת.

הם התהנו לפני הנזיר כי יורה להם כיצד לרדף את הקלה היהודית השקטה ורודפת השלום. ברוב טובו הבטיח הנזיר להנחותם בכח ולמלוא את מבקשם –

מיד לאחר שיסים לשכת בראש שני המשפטים שזקפו ליום זה: משפטם של ראוון ורבי משה –

המשפטים היו אמורים להערכ באולם המסתאה הגדול שבפתח העירה, המקומ בו היו הכפריים מתאספים בלילות החוף הארפיים והמשלגים ומטיבעים את שמונם ועצבונם בסביבאת יין ובגלימת שכר.

בשעה הייעודה היה האולם מלא מפה לפה במאות כפריים הומים וסקרים.

רבי משה וראוון הובאו למקומות שבהם כבילים בשלשלאות, ונתקבלו בקריאות בוז ונאצה מפני הכפריים המוסתים.

מרסיל הופיע במרכבת הנסיך ותפס את מקומו במלא הדרו וססגוניות לבשו מעבר לדוכן השופטים הרם.

לפתע רגש הקהיל ועם על רגליו: הנזיר העור הופיע בפתח בכל תפארתו! קומתו הרמה הייתה עטiosa בפינה המרכזית שעטתה את גוףו, מן הפרדס שפה את פניו ועל לרגליו הימפות. היא הפה במקלו אננה ונאה באוויר בפנותו לפניו את הדרכ, ועשה את דרכו אל הוכן השופטים.

וְאֵז עַלְהָה עַל הַהוֹכֵן – וְהַשְׁתִּקְעַע עַלְיוֹ לְכָל אַרְפּוֹ...

אם המִחְזָה המוֹזֵר בדָרֶךְ אֶת דָעַתּוֹ שֶׁל מִן הַהֹּא, נִאָלֵץ לְכַבֵּשׁ
בְּכָל אֶת צְחוֹקָו, פָּנִים יָקְרָעַ לְגִזְרִים בִּידֵי מִעֲרִיצִי הַנִּזְרָר הַפְּמַהּוֹנִי.
הלִילָה נִתְן אֹתָהּ בִּידָוֹ, וּמְשִׁפְטוֹ שֶׁל רְאוּבֵן הַחֵל.

פרק כו

מבחן המים

رسיל קם בחשיבות ממקום מושבו הרם, והחל להרצות את קורוטיו של ליל הבלhot. הויא ספר כיצד חחרים את כל ספרי היהודים, וכייך דוח להם שרואבן התגנב אל המנהרה כשבידו ערמת ספרים. החפושים אחריו התנהלו בקפדרנות רבה, כשהבונים נחלקים לשולשה צמדים ונאים פוסחים על שם מבוקש וסדק – אך המתגנב הנוצע לא נמצא, והוא פשוט נעלם ונגוז!

מרסיל המשיך ומתאר כיצד עלה במוחו הרעיון לטמן פח לרואבן ולאירב לו בגומחה מול חדר הספרים – ואז החל להזות, ומול עיניו צצו ועלו רוחות רפואיים ושדי שאול... ולפתע זע הקיר מאחוריו ומתחה האבנים הופעה דמותו של רואבן! חור היה כמת, ומתנויד בריח רפואי ערפלית, והلت אוור סביבו –

אנקת פחד נשמעה באולם, והיתה כשמן לאبوكית דמיונו. ערב הפסקה מרשיימה, וסקר את המטבחים הלאטושים לעמתו.

הפתח באולם הרקיע לשיא, ומרסיל הוסיף וספר כיצד דמיונו הטובה עליו כיצד רואבן שט באוויר המסדרון אל החדר ממול ונניפה את ידו השקופה לעבר הספרים – והם נעלמו ונגוזו... את מרסיל בעצמו רתק רואבן למקום בהבל פיו, וככאשר זיאן המנוח פרץ לפיקום – הניף רואבן ידו שנית ובגדיו של זיאן – המנוח – החלו לעלות באש... לאחר מכן יצא רואבן במחול עליון במסדרון הצר ונבלע שנית בקייד האטום...

מרטיל סים את ספרו, ובקהיל דם במשך רגע ארוך כשהוא נתון בשבי קסמו של הספר היפה. ואז נפרץ הפסкар ובקהיל פרעז בשטר אדייר של צרחות וצעקות:

"מָות ! "

"מָות לְקוֹסִים ! "

"מָות לְמַכְשִׁיף ! " –

קולות הארכות, השריקות וركיעות הרגלים החרישו את האוזן, ומספר חמיימי מכך אף התפרצו קידמה לעשות שפטים בבחור הטעיר שנשב על רגליו זקור ותור. חחילים מהרו קידמה, לחץ ביניהם ולהדים. עמדה לפוץ התכתשות נוראה.

הנזר הרים את ידו – וכבמטה קסם שכבה המהומה, והמתפרצים שבו למקומם ברייצה שפופה.

"אנו עורכים כאן משפט", נهم, "ולמורות שהתמונה ברורה לנו כמשמעותם, עליינו לשמוע את דבר הנאשם. ובכן, הבה ונשמע – מה בפייה, יהוקי?"

ראובן השיר את מבטו בפני הנזר המכפים בברקס, ואמר בבוחן רב: "אני מכחיש את ההאשמה מפל וכל, ותוון כי אסיר ליהודים על פי דתם לעסוק בכשפים ובמעשי קסמים, ואפלו לא באחיזת עינים! דבר זה כתוב בתורה ומבהיר בתלמוד ונפסק בידי כל מוני המצוות – למען שאלות הגאון ועד למימוני!" אין לדעת האמן חשב שמיישחו בקהיל מבין מה שאמר.

"אני טוענן עוד, כי אסור לכם לשפטני על סמך עדותו של עד יחיד, יהא עד זה נקבע כאשר יהיה. כפי האמור בתורה: על פי שנים עדים יומת הפט – לא יומת על פי עד אחד!"

רחש של מבוכה עלה בקהל. הנזר נשא את ידו בשנית, וחרחש גוע מיד: "אני אני סתם שופט, הזקוק לעדים ולהוכחות על פשעים

ועוננות... איש קדוש אני, והכל גלי וידוע לפני – אינני זוקק לשום הוכחה להיוות מכם מאמין של השטן..."

אם כך, דיינו נחרץ. לשנו בקש משפט הוגן. בנסיבות אחרון, אמר בבהילות: "בענין חיזונו של האדון, אני יכול להסביר" – בקש בספר על המחלוקת הסודית. אבל הנזיר קטע דבריו בgenesות: "אינו מענינים לשם כיצד מתחייבים כשבים! שמר את הספריך לעצם! גוזר דיןך ברור לפל –

אך כדי שלא ילעיזו כי לא נעשה פאן משפט צדק מסכם ונראתה לעין, יש בידיו להביע את העניין לבורר מהימן, למשפט伸手ים –

אננו בטיל עלייך את מבחן הימים!"

דבריו של הנזיר נתקבלו בתרועות שמחה וצהלה, ופניו של רואבן חורו.

מבחן הימים היה המצאה שטנית של הקרים החשוכים והקנאים בנגד החשודים במעשי כshawf, הנסחים שפכו נשמהם לשטן –

חחשוד נכבל בידו והושם בתוך חבית ריקה, שהשלכה למימי נهر סואן: אם ינצח משבח הימים הנורא ולא יטבע – אותן הוא כי הוא אכן מכם, והוא יעללה על המוקד. אך אם אמן יטבע – אפשר באמת להנימ כי אכן חיה מכל פשע...

הנזיר התמהוני אסף את שלו גלימתו המצחינה ויצא מן האולם בנקישה מטהו, כשהפל הכהרים נוחרים בעקבותיו במאובטם, מתחוננים לארע המרגש והمبرחת... רואבן פסע בינויהם בלוי נאמן של ארבעה חילים, אך איש לא נסה בעת לפגעה בו לרעה: הוא היה נחוץ להם בריא ושלם, כדי שיכל לשמש מטרה לשעוע ולבדור ממשם.

במאסף צעד רבי משה בראש מרכן, כשהוא נושא בשפטיו תפלה להצלתו של הבוחר האמלל. רבי משה לווה בידי שני חילים, ושנים נוספים נושאו עמו חבית ריקה מן המסתאה.

כש הגיעו אל הנהר עמלה השם במרומי הרקיע. ידיו של ראובן נקשרו לאחוריו וחליל רב כח נשאο במתניו והנחיתו לתוך החבית הארץ. שני חילים פסעו במגפיהם לתוך המים השוואים כשהם נושאים בידיהם את החבית הכבודה, וככאשר הגיעו המים עד למתניהם השליכו את החבית מהם והלאה, לעבר העמקים החופזים במרוצתם. לרוגע נתנה החנית קדימה בהטילה את הנער אל המים הצוננים, אך משנתה מלאה במים כדי שלישה, התיצבה והתחילה לשיט במו רוד הנהל כשהיא מתנדנדת ומטוללת ומרתחתה במהירות.

הקהל הרב שהתגודד על שפת הנהר פרע בצללות שמחה לראה תרונינו הזוריזים של הנער היהודי – כיצד הצליח לייצב את החנית במים, וכיadc מתחזק הוא עדין מעמד על פניהם... הטעזה היה מותח עד מאד – וככלות הפל, אם אמן יצילת היה לחהלץ מפלצת המים, הרי שצפו להם מארע מרוגש נוסף: העלאתו על המוקד, במכשף שאש灭ו הוכחה !

פרק כז ההצלה

הםים שצפו וזרמו בעז ואימנו בכל רגע להפוך את הוגитаו המוזרה.

ראובן עמד תקוע בחביכת כשיידיו כבоловות, והשפל בזוריונות להטottaה בגופו הפה והגנה, ב כדי לשמר על שווי משקלה תוך כדי מריםה. הדבר הצריך ערנות וזריות, ולאו כחוינו הלוואו ואלו ב מהירות. הוא ידע כי החביכת מתקדמת בתאורה רבה לעקוול מספן – ואחריו אורב מדרון זרוע סלעים, שהמים מתרעלבים בו בסחרור אים לעבר מפל מים הנופל מן המדרון אל תהום פוערה ואפללה, השוכנת עמוק מתחתיו.

מה טעם בעמל רב זה שהוא משקייע בשמירה לוילנית על שני משקליה של החביכת, מאשר כל מאמציו יעלו בתהו בעודם כברת דרכ שתחחת מפנו את שאירית כח? רק האו ההחלטי של חכמנו כי אסוד להתייאש מן הרחמים הוא שחזק את ידיו, ומגע בערו מלגה לחביכת לטות על צדה, לקרוא "שמע ישראל" ולהנימ למים לעבר על ראשו....

החביכת נתקלה בشرطן והסתחררה, ויחד עמה הסתחרר גם ראשו. אבד את שווי משקלו, החביכת נטתה, והתملאה מים עד ח齊ה. עכשו היתה כבירה יותר, ואימה לשקע. גם מהירותה הואטה. אבל זרם המים הואץ בהתקרכבו למפל, וסטף עמו את החביכת ביטר מהירות.

החביכת הגיעה לעקוול המספן. ראויבן הת�픷ל בתוכה כלולין והצליח להטottaה אל המסלול החדש.

עתה נסחפה החביכת במהירות במדרונות, כשכול שאגת מפל המים רועם באזנייו.

ואז נתקלה החביה בסלע, והתנפזה לשטפים.
ראובן חשלף אל המים, ונסחף כבנית דרעה. ראשו נחבט בסלע
נוסף, והכרתו אבדה.

חסר הכרה, המשיך להגרף בזרם העוז.

מן העיר הגיחה דמותו של החלק נודד, מקל נדרדים בידו וצרור
בד מכתף על שכמו.

החלק הוריד את צורו מעל שכמו ופנה אל הנחל כדי לירות את
צמאונו – והנה דמות אדם מעלפת נגרפת במים לעברו. בלי להחשב
על הסכון שהוא נוטל על עצמו, קפץ החלק לתוך המים הטוערים
ונלחם כנגד הזרם. הגיע אל הצעיר ומישך אותו אליו בכל כוחיו,
עד אשר העלהו אל הגדה. שם הפכו על בטנו, ובטעיות עוזות על
גבו הכריחו לפelt את המים שמלאו את ראותיו. בפליאה הבחן
בקבילים שרטקו את ידיו לאחורי גבו, ונתקו אותם. לאחר מכן הפכו
על גבו, לעוררו מעלפונו.

"רבענו של עולם", מלמל החלק בתמיהון, "הרי זה ראובן מפריז!"
ראובן פקח את עיניו ופלבל בהן רגע ארוך: "אני לבטח הוזה...
האם אני כבר בעולם האמת? אני רואה לנויד עיני את יוסף מנאנטי –
איך הגעת אתה לךן?!"

"לא – איןך הוזה!" קרע יוסף ברגש, "אני אכן יוסף מנאנטי –
החלתי לעלות רגלי לטוף כדי למד את תורה בצוואת, מפי רבנו
אליעזר! כך הגעת לךן. אך אתה, כיצד הגעת לךן?!"

ראובן התישב, וחבק בכאב את ראשו הדואב. רגע ארוך בהה סביבו
כשהוא מנסה למקד את מחשבותיו.

באמת, כיצד הגיע לךן?

ואז התעורר לפתע, ונסה לעמוד בכבודות על רגליו: "אבא! אנו
נתונים בסכנה אימה – אוילנו אם יתפסונו באן! את שנינו יעלו על
המועד – הם יאמרו שאתה הוא המכשיף השני שבאה להצילני!..."

יוסף הביט ברואבן ברוחמים גלוים, מבין שהמأzuות המזענzuות שעbero עליו לאחרונה בלעו את דעתו, אף כדי שלא להרגיו פנה והתקדם לעבר העיר.

"לא, לא לעיר!" זעק לעברו רואבן בבהלה: "שם יחפשו אותנו!
עלינו לחצות את הנהר, ולהסתתר בסבך האצהיה שממול!"

יוסף הביט בו בສפקנות גלויה. מימי הנהר הגועשים זרמו בשטף עד ונסתימו באשד רועם של מפל מים עצום. היה זה מבצע מסכן גם עברו אנשים חזקים, במלא אונם – ובلتאי אפשרי בעליל עברו רואבן החולש והגיגע.

אולם רואבן לא שעה לפkapיקיו של חברו. הוא קרטע לתוך הנהר החזק, ונלחם בו בכל כחו כשהוא נסחף לאטו, צעד אחר צעד, לעבר המפל האים.

יוסף קפץ אחורי כדי לחלزو מצפוני הנהר העז. במשך רגע ארוך של מלחמה נואשת בזרם השוטף היו הפתוח שוקלים, ולאחר כך כבר יוסף על שטף המים. את את משך את רואבן הרפה אחורי כשהוא נאחז בשרטונים שבךך, עד שהגיעה לגדה שמנגד וכשלו בחסר אונים על הדראה הגבוהה, מתנשפים בכבדות.

מעקול הךך הופיעה חבירה צוחקת ועליזה של כפריים צוחלים, שיצאה לחפש את שרידי גופתו של המכשף היהודי. ב孔יות אחזק וצהלה בחנו את המים השוואפים ואת השרטונים המבצבים מתוכם, התבוננו בעניין בגדה שמנגד והתפרסו על פניה שטח נרחב תוך קריאות חוריה וגיל.

אייה בלוי מסעיר לתושבי עירה משממת!

ראבן הבחן בהם ראשון, ונרעוד. הוא ידע כי עשב הגירה הנז קלוש אין יכול לשמש מסטור לשני אנשים מבקשיים. בעקבות נפקחת נשא את מבטו למעליה, אל אצתית הנהר העבה שהשתרגה מעלייהם במעליה הנהר, ומעליה, בפסגת הנהר המאים, רצתה לה טירת טוק בחיה אכזרית הקופאת על שמירה.

"מהר", לחש בבהילות: "הבה נזהל למטה, לתוך הצמחיה שמעלינו – נמהר, בטרם יבוחינו בנו"...

שנתיים זחלו על גחונים כשם מספרים בעשב הגבוה ונכנסו לסקה הצמחיה העבותה שהשקייה על הנהר מלמטה.

חברות המחפשים המשיכה בדרכה והתקרכה למקום הצלתו של ראיון.

לפתע השמיע אחד המחפשים קריאה רמה, והצבע על עקבות הרגלים המטבעות בערבותה על שפת הנהל, נוכנות לתוכו ויוצאות ממנה. החבורה עמדה נדחתת לנכח התרבות המרעישה, והביצה את דעתה כי כאן הגיהם הנערמן הפימים כשהוא בריא ושלם, כדי להמשיך ולהשליט את בשפיו, לדבר הנזיר הידען!

מיד התפרסה החבורה לתוך העיר הסמוכה, וכעבור מספר דקות הגיעו מתוכו קולות נזחון והפתעה.

"הם מצאו את אורי..." אמר יוסף בבהלה, "ובו תפל..."

"הס!" השתקו ראיון בחמרה והשיקף על העיר מבין חרכי הulled ומשרדים. ואכן, מיד הופיעה החבורה הנרגשת ואחד מהם מנפנרי בצוותו של יוסף.

"חברים!" קרא אחד האקרים בקול רם שגבר על קנית הפמים. "ראי נא, האעדים מוביילים גם אל תוך הפימים – יתכן כי המכשף מסתתר בגדה שממול! הבה בלבד אותו" –

והוא קפץ לתוך שטף הפימים העזים.

ראיון התבונן בביטחון באכזר האמיץ הגלוח בורות הפימים וצולח בעקשות את הנהר.

הוא אחז בזרועו של יוסף ומשך אותו אחוריית, אל לב הצמחיה. לפעת חש כי ענפי השיח הדקים נפערו מאחוריו, ובאין תמייקה של וונפל לתוך כוק אפל ומוצק. יוסף נגרר אחורי ונפל לצד בכבודת, כשיניו בוטשות באוויר.

רגע לאחר מכן הודיעו הענפים הסובכים כאשר האבר החסן הפרידם במרץ ושלח לתוכם ידיים מגששות ובוחשות, כדי לגלות האם מסתתר מישחו מאחורייהם.

פרק כח

החרדה אל הטריה

ר' אובן ו יוסף התבוננו בךמה בידים המגיחות ונטוגות, פולחות את הצמיחה ומבראות ענפים. לאחר רגע ארוך של חרדה אלמת שבמסך הענפים לכטאת את פי הפוך כבראשונה. האבר החליט להמשיך בחפשיו במקום אחר, או שהתייאש ושב על עקבותיו.

"נצלנו!" לחש יוסף בהתרגשות. "ברוך הוא – נצלנו..."

"הס!" הסחו ראוון. "אין לך אם לא ישבו הנה... עליינו לנוטות ולהעניק אל פנים הפוך, כדי שלא נחשף בחפשך מടדק יותר!"

והוא נפנה לאחוריו והחל לתקדם בזוחילה זהירה לתוך המחללה החשוכה, כשהוא מגש קדימה בידו שלא לפל לתוך נקעה עמוקה או תחום פוערה.

המחללה התקדמה ימינה והתחזנה שוכ לשמאלה. ראוון הלך והשתכנע כי זהה מנגרה מעשה ידי אדם, שבן קרקעית היה ישירה ונוחה לzychילה באופן מפתיע, אבלו התקדם על פניו משטח חצוב ומהלק... לשם מה נחצתה מנגרה באזורכה שומם ומספין – מעל מדרון הנهر, לפניו מפל המים לתחום העמקה?

המשיך בהתקדמותו, ורכזו נחסמה במכשול אבן נמזה, שהשתרע לכל ארכה של המחללה.

הוא משש את המכשול بيדו ונוכח לידעתו, כי זהו נרבך שרחבו

כטפח – ומיד אחריו מתרוםם נדבך נוסף, זהה לראשונה... גם רחבו של זה היה כטפח, ואחריו נדבך נוסף. גישש, ונתקל בנדבך רביעי.

דרפו נחסמה בקיר מדרגו!

לשם מה טרח מישחו לבנות קיר משנה כזו?

"אולי היה אפשרות להעלות אור..." אמר רואבן בעגמיה: "בדל הנגר שברשותי קטן ודל, והגערת שבסמץתי גרטבה במים..."

"בכלisi מצוי נר גדול", אמר יוסף, "זה מצית שלי נתון בברתיך!" ואכן, בעבר בענ אחוז בידו נר דולק והשנים הישירו מבט משתומים. לפניהם התנסה שורה ארפה של מדרגות תלולות, שהלכו ונבלעו בעלה פכל שהתרחקו מארה הנגר הצעיר.

"הבה נחזור על עקבותינו", האיע יוסף. "כבר שבעת הרפקאות דין ליום אחד!"

"זוכי מה עולה על דעתך?" ענה רואבן בהתרגשות בבועה: "לבי אומר לי כי זהו פתח היציאה של המנהרה הסודית מן הטיירה – ואם נעפיל בה נגיעה אל ספרי קדשנו! בזא יוסף – אלו שנים עתה, ובcheinות משפטים נחלץ את האוצר הקדוש משבי! מסור ליidi את הנגר, ובזא אחרי!"

בזוריוזת עלה רואבן במדרגות כשהוא מדריג אותן בזוגות, אך העליה הקשה והתוליה החטמוכה לאין קץ, רגליו כבדו ונשיכתו הפתירה שועה לאoir שהלך והדיל פכל שהמשיכו לעלות. באין ברירה האט את קצב עליתו, ואפשר ליוסף להרביקו. עתה המשיכו בעליותם בקצב אטי בשם נאבקים למלאות את ראותיהם אויר. הם נשמו בפיות פעורים וגופם התמלא זעה. כל צעד עלה להם בקצבים.

"הנה... גנח רואבן, "הנה מסתימות המדרגות!"

"בן", אמר יוסף, וגעץ במקומו כשהוא מתנשף בקשי רב, ובעיניו נבט יאוש תהומי:

המדרגות הסתיימו בקיר אטום!

אך רואבן לא התרד מכך כל עקר. הוא בקש מוסיף כי יTEL לירדו את הנגר היקר שהבליח בכספי מהסר חמוץ, עליה אל המדרגה העליונה, ונכנס לקיר האטום.

כשהגיע אל הקיר, הפק פניו אל חבו.

מה הוא עושה, חשב יוסף ביאוש. האם החלטת להמתין שיפתחו לו חלון בקיר? ואם החלטת לפנות ולשוב על עקבותיו – מדוע עליה עד למדרגה העליונה?

אך רואבן היה שוכן במעשי: עמד כשבבו אל הקיר וידיו שמוטות לצד, מפש כשם שהצטנף בגמבה בעת החפות אחורי, ובlesh באצבעותיו אחורי האבן הרופפת, קזו שנקרתת לו או בחסדי ה' והאייה את חייו...

במשך רגע ארוך של חרדה גשש ומשש את משטח האבן המסתת ללא כל תוצאה – וזו נתקלו אצבעותיו בפתח אבן קטנה, שנענתה למגע אצבעותיו ונעה פנימה – ויתח עמה נעל הקיר כלו ונפתח לפניהם, וורם חזק של איר קר וצוגן פרץ بعد הפתחה והאייה את נפשם.

השנים נכנסו פנימה וסגרו את הדלת בערים. הם עמדו בצמת מחלות שהשתרגו לכל הכוונים.

"היכן אנחנו?" שאל יוסף. "לאן נפנה?"

"אני יודע" השיב רואבן בഗלי לב, "אך חוץ להרו לנו כי כל פנוותיו של אדם יהיה לימין – נפנה אם כן ימינה!"

הם פנו לيمין, ושוב לימין. עלו במדרגות מתקלות והסתובבו ימינה, ושוב עקום, ושוב מדרגות... המבוך נראה כסבך ללא מוצא והנגר הלה וחתקן. בדרכם עברו על פni המוני דלתות מתקת שנפתחו למסדרונות או אולמות נעלמים, מבלי شيיה להם כל מושג היכן הם מצויים ועל פni מה חלפו...

"ראובן" ... אמר יוסף בהטוטס. "הנֶּגֶר הַוְלֵךְ וְדוֹעֵךְ וְאָנוּ נְשָׁאָר בַּעֲלַתָּה,
מִבְּלִי יִכְלַת לְהַחְלִץ!"

"ובכן – פֶּבַח אֶת חַנְרָ וְהַחֲקָרָב אֶלְיָה. אַנְיָ אַפְתַּח אֶת הַדְּלַת הַקְּרוּבָה,
וְאַנְפַּתְּה לְהַשְּׁגָה לְפִיד!"

"כַּיְצֵד עֹזֶלה מְחַשְּׁבָה כֹּזוֹ בְּדַעַתְךָ? הָרִי אִם יַחֲפֹסֵךְ יַעֲלוּךְ עַל
הַמּוֹקֵד – זֹו תְּהִיה הַפָּעָם הַשְׁנִיה שֶׁאַתָּה מוֹפִיעַ מִתּוֹךְ קִיר אַטּוֹם,
וְהַפָּעָם לְאַחֲר שֶׁכְּבָר הַשְּׁלָכָת לְתוֹךְ הַנֶּגֶר בְּשָׁאָתָה כְּבּוֹל!"

"בְּדִיקָה לְהַפְּךָ!" צָחַק רַאוּבֵן: "מַי שִׁיטָּקָל בֵּי בְּעֵת – יִבְרָח מִן
הַמָּקוֹם בְּצָרָחָת בְּעוֹתִים" ...

וְהַוָּא פָתַח אֶת הַדְּלַת שְׁלַצְהָו –

פרק כט בחזרה לחיים

ראובן ויוסף מצאו את עצם בפתח אולם ענק, טרקלין מלכותי. הקיירות היו מכסים בטפטמים ענקיים שתארו מtheses ציד באכבעים מריהיבים. מפריishi הפקלה השתלשלו המוני קרני צבאים וחתמי חיזורי יער, שלל ציד של הורות ובאים, ואלו על רצפת העץ הדוחה הימה אסופה של המוני רהיטים שונים וממשנים, שהחליכדו לערבוביה תמהונית ומדכאת: ארוןות ספרים ומזוני זכוכית, שלוחנות עדינים ונמכרים בצלו של שולחן ענק וכבד. בסאות קטיפה בצד ספת ברוקאד, וספסלי עץ מגשימים ליד שדות מגלאות...

האולם נראה כאלו בקשׂו לדחוס לתוכו את תכולת השטירה כלְהָ, על כל אגפיה ושלוחותיה !

ראובן סקר בתהווון את האולם המשנה ומבטיו דילג בתמיה מריהית לרהייט, וזו ראה את הרמות השופחה המכונסת בכרסית הקטיפה הדוחה, ולוטשת אליו עיניים בעחות !

ראובן הכיר את האיש. היה זה הרוזן ולוא –

אף הוא השתגנה לבלי הכר מאז ראה אותו לאחרונה ! זקנה קפואה עליו. עיניו היו כבויות, וירדיו רעדו בעז. הוא הצטנף בכרסתו בחיה במלכיה, והבט אליהם בפחד בלתי מסתור.

ראובן הצבע עברה ביחס, כדי להפנות אליו את תשומת לבו של יוסף.

וְאֵז קָם הָרוֹן מִפְרַסְתּוֹ, גַּמֵּן שְׁפֻוף וּפֶרֶשׁ זְרוּעָתוֹ לְאַדְדִים: "כֵּן – אָתַי אַתָּם מִחְפְּשִׁים..." קָרָא בְּקוֹל חֹורָק וּמִבְּהֵיל: "קְחוּנִי עַמְּכֶם, מְלָאֵיכִי עַלְיוֹן... טֹוב לִי מוֹתִי מִחְיִים פְּאָלָג, חִיִּי אֲסִיר בַּחֲדָר פְּלָא – אָסֹור בְּטִירְתּוֹ שְׁלָו..."

רִאוּבֵן לֹא הָבֵין מָלֵה מִפְּלָגָה הַנְּאָמֵר, אֲךָ לְבָוֹ נִתְחַמֵּץ בְּקָרְבוֹ לִמְرָאָה הָאָדָם הָאָמָלָל, הָאָדָם שְׁהָיָה לְכֹאָרָה אֲדוֹן הַטִּירָה – וְלִמְעָשָׂה הָיָה שְׁבָר כְּלִי...

הָוֹא קָד עַמְּקוֹת, וְאָמָר: "לֹא, הָוֹד מִעְלַת הָרוֹן... לֹא מְלָאִים אָנוּ! אַנְּיִ הָנְנִי נִתְינָה, תּוֹשֵׁב הַעִירָה טָוָק..."

"אָכֵן, פְּמַהְתִּי. לֹא כֵּךְ דִּמְיתִי לְעַצְמֵי מְלָאִים."

בְּכָבְדִּות שָׁב וְהִתִּשְׁבַּבְךְ בְּכֶרֶת הָאָרֶגֶן. יָדַיו עַדְיָן רַעֲדוֹ. "וּכְיִצְדְּ זֶה הַוּפָעָת בְּעֵד הַקִּיר הָאָטוֹם? – הַבְּנָתִי! אַתָּם תְּעִיטָם אֵיפה בְּמִנְהָרָה הַסּוֹדִית, וְזֶהוּ פַּתְחָה, הַלָּא כֵּן?"

"כִּדְבָּרִיךְ כֵּן הָוֹא, אֲדוֹנִי רַב הַחֶסֶד, וְאֵנוֹ מַבְקָשִׁים אֵת סְלִיחָה עַל כֵּי פְּלָשָׁנוּ לְרִשׁוֹתָךְ לֹא כּוֹנָה".

"מִילָּא, הַגְּזַק כָּبֵר נִعְשָׂה!" אָמָר הָרוֹן בְּהַשְּׁלָמָה וְהַתָּה רָאשׁוֹ אֲחַזְרָנִית לְמַעַמְקִי בְּרַסְתּוֹ: "הַכְּנָסוֹ נָא פְּנִימָה. אַתָּה, וְחַבְרָךְ... כֵּךְ, יִפְּהָ!

יְהוּדִים אַתָּם, לְפִי מְرַאֲיכֶם וְלִבְוֹשֶׁיכֶם. פַּמִּיד הַיְּטַבְּתִי לִיהוּדִים כָּל יְכַלְתִּי – וְאַיִּגְנִי יוֹדֵעַ מְדוֹעַ נְגֹרָעַ עַלִי, כִּי הֵם שִׁיבְיָאוּ עַלִי אֶת קָצִי"..."

"אֲדוֹנִי הָרוֹן – מָה אַתָּה שְׁחָ? אַנְּגָ... לְהַבִּיא אֶת קָצִיךְ... מָה פָּרוֹשׁ קְדָבָרִים?"

אֲךָ הָרוֹן הַנִּיעַ בִּידּו בְּבֶטֶול, וְצַחַק צְחֹק חֲרִישִׁי וַרְךָ: "אֵין זֶה מְשֻׁנָּה בְּמִאּוֹם – חִי בְּלָאו הַכִּי אֵינָם חִיִּים!"

רָאשׁוֹ הָיָה מְטָה אֲחַזְרָנִית, וְעַינָיו סֹקְרוֹת אַוְתָם כְּשָׁהָן עַצְימ׊וֹת לְמִחְצָה. "לְפָנֵי שָׁנָה בְּדִיקָה הַוּפִיעָה בְּעִירָנוּ נְזִיר קְדוּשָׁ – בְּוֹנְדִי שְׁמַעַתָּם אָוֹדָתִי... קְדוּשָׁ הָוֹא הָאִישׁ, אֵין דָבָר נְעָלָם מִפְנָgo... וְהָוֹא צָנוֹה עַלִי לְהַסְתָּגֵר בַּחֲדָר זֶה וְלִמְסֹר אֶת הַנְּהָלָת הַטִּירָה לִיְדֵי מְרַסִּיל... הָוֹא הַזָּהִיר

אותו, כי ביום בו ארבך עם כל אדם אחר – יבוא עלי קאי... במשמעותה שלמה הסתגרתי כאן בחדר זה, אלא לשוחח עם איש, לא מע עם אדם... לבדי, בין כל רהייטי... קאי... ועתה הופעתם אתם! והיום הזה יקיזן הקץ על חני, כפי הבתו של הנזיר... הבה אשמע מפייכם על מהתרחש בעירה ואוכח לדעת, כיצד מצליח מרסיל בתפקידו – וזה אלך לבית עולמי שלו ורגע�..."

ראובן וויסוף שמעו את דבריו הרוזן בתקה גוברת וહולכת, וב עיני ראובן נצת זיק של הבנה: זו הפעם הראשונה שהסתגרותו של הרוזן מובנת וסבירה!

עתה הוא כבר יודע מה אמר הנזיר לרוזן...

בקול נרגש ומתחנן פנה אל הרוזן: "אדון נעלמה ורב חסיד! בעוד כשבטים פשׁקע החפה – וזה תוקח לדעת האם הנזיר דבראמת – ואולי הפתע להונח כי ממשיך להוות חיים, ומתוך לנוֹל את ענייני הרוזנות במסירות ובטוב לב כאשר השפנת בעבר..."

אך בכל מקרה, הרי אין לך עוד מה להפסיד –

כבר עברת על דברי הנזיר, וכבר דיברת עם זו!

עשה נא איפה מעשה חסד נאצל, ותצליל נפש יקרה ממות אכזרי; בשעה זו עצמה עומדת הנזיר לגוזר ענש מוות על ראש הקהלה היהודית, רבוי משה אציל הנפש, בעוון הכאתו של זיאן ההויל, עוזרו הנאמן של מרסיל, עד לאבדן הרכתו. זיאן מפרפר בין חיים למוות, ורבוי משה עומד לדין –

לפי החוק, עלייך לשפט בראש המשפטים במחוז זה – בוא עמנו ומלא את חובתך, ותוציא את האזרק לאור!"

תחננוינו הכנים של ראוּבן העירו נימה כבואה בלבו הדועך של הרוזן.

הוא התנצל מברשתו, וכאליו נהפק לאיש אחר. בACHI יד גרף את שכמתה הקטיפה שלו מעל מסעד הפסה, וחגר לירכו את חרבו הקבוצה.

חַבֵּשׁ לְרֹאשׁוֹ כְּמַתָּה שְׁחָרָה וּבּוֹקֶת, וּסְבוּבָה בְּהַחֲלִיטִיוֹת אֶת המִפְּמַח
הַיִשְׁן בְּדָלַת הַאַלְוֹן הַאֲדִירָה.

רָאוּבֵן וַיֹּסֶף הַצְּטָרְפּוֹ אֶלָּיו לְאַחֲרֵי שְׁהַגִּיפּוֹ אַחֲרֵיהֶם אֶת דְּלַת הַסְּתָרִים,
וּמְהֻרוֹ לְצֹאת בַּעֲקֹבּוֹתָיו.

הַרְוֹזֵן חִצָּה אֶת המִסְּדָרוֹנוֹת בַּיּוֹם, וְהַמְּשֻׁרְתִּים הַמְּעֻטִים שַׁנְקַלְעוּ
בְּדָרְפּוֹ לְטַשׁוֹ אֶלָּיו עִינִים בְּהַולוֹת וּנְפָלוֹ עַל בְּרֵכִיהם בְּהַכְּנָה. אָף הוּא
לֹא שָׁת אֲלֵיכֶם אֶת לְבָבוֹ. הַוָּא פָּסָע הַיְשָׁר אֶל חַצְרַת הַטִּירָה וְצָווָה לְהַבִּיא
לִפְנֵיו אֶת מְרַכְּבָתוֹ.

הַוְדִיעָהוּ שְׁהַמְּרַכְּבָה עַבְרָה לְשָׁמוֹשׁוֹ שֶׁל מְרַסִּיל, וְהִיא חֲוֵנה עַתָּה
בְּעִירָה, לְמִרְגָּלוֹת אֲוָלָם הַמִּשְׁפֶּט. הַרְוֹזֵן קָצַר הַרְוִיחָ צָוָה לְרָתָם עֲגַלָּת
מִשָּׁא. הַוָּשִׁיב אֶת הַגְּנָרִים לְצִדוֹ, וְהַוָּרָה לְעַגְלוֹן לְשָׁעַט לְעֶבֶר הַכְּפָרָה.

בַּדָּרָךְ הַסְּפִיקָ רָאוּבֵן לְסִפְרָ לְרֹזֵן אֶת הַאֲרוֹת וְהַתְּלָאוֹת שְׁפָקְדוֹ אֶת
הַעִירָה הַיְהוּדִית מִידִיו שֶׁל מְרַסִּיל וּשְׁתַּפְפּוֹ זִאן.

הַרְוֹזֵן שָׁמַע אֶת הַדָּבָרִים בַּתְּדִימָה וְהַגִּיב עַלְלָם בְּהַחְפְּרוֹצָות גָּלוּיָה:
אִם אָכְן אֶלָּו פָּנֵי הַדָּבָרִים, הַרְיָ שְׂזִיאָן שְׁקָל אֶת הַמָּגִיעַ לוֹ מִידִיו שֶׁל
רַבִּי מְשָׁה, וְגַם לְמְרַסִּיל מַגִּיעַ גּוֹרֵל זֶהה...

לֹא עָנָשׁ יָטֵל עַל רַבִּי מְשָׁה, אֶלָּא אֶת הַצְּטִינָות וְהַוְקָרָה! פָּמוּת
הַדָּבָר בְּעִינֵינוֹ, בַּיּוֹצֵא נְפָתָה הַתְּמִהוּנִי לְהַטִּיל אֶת תִּפְקִיד הַמּוֹשֵׁל
עַל הָאָדָם הַפְּחוֹת מַתְּאִים!

רָאוּבֵן הַסְּפִיקָ לְסִפְרָ גַם עַל גִּזְרַת הַסְּפָרִים וּעַל הַתְּגִנּוּבּוֹת אֶל מְחִלָּת
הַסְּתָרִים, עַל הַאֲשָׁמָתוֹ בְּכִשּׁוֹר וּמִשְׁפָט הַמִּים שְׁנָעַרְךָ לֹו... הַרְוֹזֵן שָׁמַע
אֶת עֲלִילוֹתָיו בְּפֶלִיאָה רַבָּה, וְצַחַק עַלְלָם אֲחֹזָק רַם. לְרָאשׁוֹנָה מִזָּה
שָׁנָה שְׁצַחַק אֲחֹזָק כָּה מְשַׁחַרְךָ – עַל מְאֻרָוֹת שֶׁלָּא הַצִּחְיָקָו אֶת רָאוּבֵן
כָּל וְכָל...

הַשְׁלֹׁוֹשָׁה יָרַדוּ מִן הַעֲגָלָה וַיָּכְנִסוּ לְאַוְלָם הַמִּסְבָּאָה.

רָגַע אָרָךְ עַמְדוֹ בְּפִתְחָה, כִּי לְאַפְשִׁיר לְעִינֵיהם לְהַתְּרִגֵּל אֶל הַאֲפָלוּלִית

שָׁבָאֹלֶם. בַּמְּשֹׁךְ רָגֵעַ זוֹה נִפְנֵו אֲלֵיכֶם מֵאוֹת זָוָות הַעִינִים שַׁגְדֵּשׁוּ אֶת
הַמִּסְבָּאָה, כַּשְׁהֵן מִבְּיטּוֹת בְּהֵן בְּחַרְדָּה וּבְפִלְיאָה:

שְׁנֵי רֹוחֹת מַאֲפֵל הַגִּיחּוֹ לְכָאן:

הַרְוִיזָן הַגְּנָעָלֶם, הַמִּסְטָגָר מִזָּה שְׁנָה –

וּרְאוּבָן, הַמִּכְשָׁף הַיְהוּדִי, שַׁהְתַּעֲזֹפֵף מִבֵּין מִשְׁבָּרִי הַמִּים וְחַזְרָאָל
אָוָלָם הַמִּשְׁפֵּט!

וְאֵז נִשְׁמַע קוֹלוֹ הָאֵים שֶׁל הַגְּנוּיר, הַשְׂרוּעַ בְּפִרְוֹתוֹ עַל הַוכָּן הַשׁוֹפֵט:
"חִילִים – אָסְרוּ מִיד אֶת הַמִּכְשָׁף הַיְהוּדִי! רָאוּ, הִיא הַעֲלָה לִנוּ בָּאוֹב
אֶת דָמוֹתוֹ שֶׁל הַרְוִיזָן" –

פרק ל המהפהך

החייבים פניו לעבר רואבן, אך הרוזן תפס בידו ופלס לעצמו דרך אל בימת המשפט: "אינני דמות אוב – אני הנני הרוזן ולוא, ובאתי לשפט בראש כשותפ! אשמח לשפט במשפטו של הבוחר הזה – מיד לאחר שנסים את המשפט שבפנינו!"

הכפריים הנדחים ירדו כלם לכרע על ברכייהם לפניו הרוזן הקשיש שהופיע באפן כה מפתיע. הרוזן עצמו נצט במלא הדורו לאצדו של מרסיל, ולידו רואבן הנבוק. מרסיל הנבוק קם ממוקומו, מגח בسسגוניות בגדיו, ופנה את מושבו לרוזן.

הרוזן התקרכב, אך נחדף בҷחנת פרותו של הבזיר. פסע לאחוריו, והעדיף לעמוד מן הצד.

הבזיר הקיש במקלו להטות את הקהל, וניהם מעמק ברדסו:

"המשפט כבר נערך ונפסק – ומתחה לאשור הרוזן!

היהודי משה הרשע בהכאתו עד עלפון של הנוצרי הנאמן זיאן, משרת הרוזן ועובד הטירה – וכתוצאה מכך מטלטל זיאן בין מות וחיים, ושרוי זה יומם ללא קברה!

אם היה רוץחו נפש, הינו דנים אותו לשרפה. אך עתה, שהכהו קשות, הטלנו עליו ענש קל לאין ערוך:

היד שהכה בה – תקצץ.

והואיל וספק בידינו באיזו יד הבהיר – נקוץ את שתי ידיו!

הרי זה ממש ענש קל ומגוח – לגבי יהודי!"

רבי משה החoir פסיד, והדומה באולם היהת מחלטה. הכל צפוי לモצא פי הרוזן, אך ראוון הקדים ו אמר:

"אדוני רב החסד –

בטרם תחליט אם לאשר את פסק הדיין, הרישה לי לומר דבר מה להגנתו של הנאשם!"

הרוזן הנהן בראשו, וראוון המשיך בדבריו: "רב משה הרשע כי הכה את זיאן עד לאבדן הפתרו, וכי הוא מפרפר בין חיים למוות –

הרישה נא לי להפריך את ההאשמה החמורהiao!"

מלמול של הפתעה נשמע באולם. הרוזן זכר את גבותו בפליאה, והנהן שניית בראשו בספקנות גלויה.

ראוון משך מישכה עזה בברדסו של הנזיר, ולנגד כלם נגלי פניו הנbowות של זיאן האידמוני, כשהוא מפלבל בעיניו מול האור ופיו פעור באימה.

באולם שורה דממה מחלטה.

המן הכהרים לטש נכוו עיניהם תמהות, מתקשה לעכל את המהפהחה שהתרחש לנגד עיניו. המתחה בלו נשגב מהבנתם: הרוזן קם לחיים, הבהיר היהודי המسلح כבול אל הנזר ומופייע בפתח כאלו מאים לא ארע – ועתה, החולל המפקר התופס את מקומו של הנזיר הקדוש...

ואז נסר בחלל האולם קולו הגס של מרסיל והפר את השקט הקסום, כשהוא פותר את כל החידות: "חילים", נהם מרסיל, "אסרו מיד את המכשף היהודי! די לנו בתעליליו – עתה הטיל את קסמי על הנזיר הנערץ והחליפו בז'אן הפטיע" –

המפתח באולם התפוגג וככלם התרוחו במקומותיהם. אכן, הפתורון פשוט כל כך! ...

שני חילימט מהרו לעברו של רואבן, אך הרוזן עצמן בניע יד: "חפו – אני הרוזן, ועליכם להשמע לפקדותי בלבד! פקחי עין על שני ברנשימים אלו, ואל תניחו להם להמלט!"

והוא הורה באצבעו לעבר מרסיל וויאן...

החילימט התקרכבו לעברם. מרסיל נשא למחות על ההוראה – אך הרוזן החעלם מפנו כליל. הוא הניח יד אוחדת על שכמו של רואבן ואמר לו בקול רך:

"תודה לך, בחורי האמץ. עתה, כאשר הוسر המסתה מעלה דחליל הנזיר, הפל נראה כה בהיר ומוקן – ואני בושים בעצמנו כיצד הולכנו שולל... אך ספר לנו, כיצד הגעת אתה לחשיפה של התרמית הגדולה?"

ראובן העיף מבט בקהל קרב שישב בדומיה ותלה בו עינים סקרניות, כמבקש לבלו כל מלאה שפצא מפיו. הוא זכר כי אותו קהל עצמו הריע בקהל צהלה אך לפניו מספר שעות אשר דינו נגזר למשה אכזרית על לא דבר – ויוצא במצעד עליון לחזות בבאוצע הגורה ולחשוף את גופתו הטרואה...

בשאט נפש הפנה מהם פניו, והישיר את מבטו אל פניו הבוחנות של הרוזן: "האמת היא, כי הראשון שידע את האמת אודות המזמה – היה רבני הגדל רבי אליעזר, רبه של עירתק – הרוזן..."

עוד לפני שנה, בעת התגלותו הראשונה של הנזיר התחמיוני, כאשר כבש את לב אנשי העירה בתגליותיו המהממות ונבואותיו מהלכות האימים – כבר אז אמר רבנו הגדל כי בשני צעדים ביכילתו לחשף את פרצופו של הנזיר – אבל כבר באותו הראשן יקרווהו כרג. לא היה זה בטוי למאבק רוחני של כחوت האור בגונדי האפל... הדברים נאמרו פשוט: המזמה הנפשעת הייתה מחרורת וסקופה לנכח עינוי החוררות של רבנו –

אבל הנהירה העוררת והחשוכה אחרי הנזיר המזין מנעה כל סמי להוציא את דחליל השקר!

ונרי כל מי שהעמיק לראות מעבר לאביזרי התפאורה המרשימים, הפונה המצחינה ומאוירת האח התמהונית, יכול היה להניח שאדם המגלח התמצאות מפרטת כל כך בחתאייה וקטוניותה של העירה הוא מבני המקום, ויש לו סבה טובה להסota פניו בברדס הנזירים הענק, לבל יכירוה...

ואם מכnis הוא מוך בלב התושבים, ונעלם לבסוף כלעתה שבא – בונרו על הפטנות הרבות שהגיחו לרגלו, הרי שיש לגלות מהי מטרתו האמתית שלשם טרחה והתחפש באין נוחות רעה כל כך!

והשנווי הייחיד שהתחולל בחוץאה מבקورو, היה הסתגרותו של הרוזן ומנויו של מרסיל העצן והחולל במנהלה השירה – זיאן נעשה ליועץ סטורי וליד ימינו...

אך לא מרסיל הוא שבחר בזיאן, כי אם להפה: זיאן הוא שהתחפש לנזיר התמהוני, וזכה על בחירותו של מרסיל לתפקידו הרם... הוא שהמלך את חברו כמושל ליאן, כדי שיוכל למשך בחוטי השלטון כרצונו!"

ראובן סים את דבוריו ובוולם פרץ זרם שוטף של קריאות התרגשות והשתאות. הרוזן הורה לחיליו להוביל את השנים בעגלה תחת משמר מגן, ולאסר את מרכבתו כדי לחזור אל השירה.

חיל צעיר קרב אל זיאן השריע על דוכן השופטים, ונען את מרפקו בצלעותיו. זיאן הקומו התעוור מkapono, קרע מעלייו את הפונה המצחינה, וזכה בקול מחריד: "לא לךם שנאתי יהודים – הם סבלו את תכניתם היפה ביותר! חפה נא, יהודי גאה: עוד תדע את נקמתי!"

"אל תשים לב לדבוריו", אמר הרוזן בשקט. "הוא בידי עתה – ושוב לא ינקם באיש..."

שני הホールים הוציאו מן האולם, והקהל הרבה החל לעזבו. המשמש

ונטהה לערב והאולם הגדול שקבע באפלולית מטשטשת, אף הרויזן נשאר ליד דוכן השופטים לנכח ראויבן ורבי משה וויספַּף. היה עניין נוסף שבקש לסתם. הם בקשו רשות להתפלל מנחה. בPsiימוג אמר: "רואה אתה, ראויבן – הנני מצוי עכשו בעבור בדיקת מקום שעמדתי בו לפני שנה: לא מנהל טירה... בזה אחר זה נכשלתי בשני מנויים כושלים של מנהלים רפואיים ובוגדים! זה תפkid קשה המצריך ידע רב, כשרון ונאמנות – אף מביא לבעליו שפעה של כסף, כבוד ושרה! עכשו אני בטוח כי נצב לפניהם האנשים הפתאים לתפקיד! האם תאות לקבלו על עצמה, ראויבן?"

ראובן קד קדה עמיקה, והשיב בחוויה: "אין בכך מילים להזות להוד רוממותו על החסד שהוא נוטה לי ועל האמון שזכיתי בו! אדוני הרויזן יכול להיות סמוך ובטוח כי הוא אכן נצב לפניהם האנשים לתפקיד!"

הרויין חיך לנכח הבטחון העצמי הקפואן, וראובן מהר להוסיף: "אמנם אני עצמי אינו ראוי לו: צעריר אני מדי, והגעתי לטזקה כדי ללמד תורה מפי רבנו אליעזר – אף עמנוא נצב רבינו משה, אדם אהוב ונכבד על כלנו, ובחרתו למשרת ראש הקהיל בידי רבנו הנערץ מוכיחה בעיליל על נאמנותו ושרו, ועל פיקחותו הרבה!"

הרויין צחק אוחז רם ומתרגלג, ורבי משה התקיק במבוקחה את מבטו מראויבן אל הרויזן ובחזרה.

"בחור פקח אתך, ראויבן... יותר מאשר שערתי!" אמר הרויין בשׂך סערת הצחוק: "יהי כן, אמנת את משה לתפקיד בעקבות המלצה רבעכם... היום נוכחתי לדעת כי הוא הרחיק ראות – ממשי ומכל תושבי העירה גם יחד! האם מסכים אתה לטל את התפקיד על עצמה, משה?"

ורבי משה קד קדה עמיקה ולא ידע את נפשו מרב אשך: לא רק כסף, כבוד ושרה כרכוכים בתפקיד זה, אלא גם אפשרויות אין ספור להיטיב עם אחיו ולעוזר לנרכאים...

"וְאַתָּה, רָאוּבֵן – אַתָּה דִּחְיתָ אֶת הַצְּעַדִּי, אֲךָ אַנְיִ חִיבֵּ לְךָ תֹּזְהָ
עַל שְׁחוּרָיו וְעַל הַצְּלָת הַעִירָה מִידֵּי הַפּוֹכְלִים! וְאַנְיִ אַינְיִ הַרְגֵּלִי לְהַשְּׁאָר
חִיבֵּ... מָה אָפָּנָן לְךָ כְּאֹתָה הַזְּקָרָה עַל פְּעַלָּךְ? נַקְבֵּ אֶת שְׁכָרְךָ: בְּכַסְף,
בְּקַרְקָעָות, בְּשְׂרָה אוֹ בְּכָבּוֹד –

וְאַנְיִ מְבֻטִּיחַ כִּי רְצָוֹנָךְ יִתְמַמֵּשׁ: יְדֵי לֹא תִּקְצַר מַלְשָׁלָם!"

הַפְּעָם לֹא הַשְׁתַּחֲנוּ רָאוּבֵן, אֲלֹא זָקָף אֶת קֹמְתוֹ וְאָמַר בְּקוֹל צָלִיל:

"אֲדוֹנִי הַרְזֹן!

בְּקַשְׁה קָטָנָה לִי. אַחֲת וַיְחִידָה.

בְּקַשְׁה קָטָנָה – אֲךָ חַשׁוֹבָה הִיא עֲבוּרִי יוֹתֵר מִכָּל הַזָּן שְׁבָעוֹלִים:
יוֹתֵר מִכָּסְף וּבְקַרְקָעָות, שְׂרָה אוֹ בְּבּוֹד!

אֲנָא, אֲדוֹנִי הַרְזֹן – נַהֲגֵּ פְּאַלְוָה לֹא שְׁמַעַת מַעוֹלָם אֹדוֹת הַגְּרוּה
הַנּוֹרָאָה שֶׁל גַּזְלָת סְפִּירִי קָרְשָׁנוּ – הָאוֹצֵר הַיִּקְרָר לְנוּ מִכָּל – וְהַעֲלָאתָו
עַל הַמּוֹקֵד לְמַאֲכִילָת אַש!

הַחַזֵּר לְנוּ אֶת מַחְמַדֵּינוּ הַגְּנוּזִים בְּמַעֲמָקִי טִירְתָּךְ – אֶת הַמְּטַמּוֹן
הַיִּקְרָר, אֲוֹצָרוֹ שֶׁל עַמְּנוּ –

אֶת סְפִּירִי תֹּרְתָּנוּ הַקְּדוֹשָׁה, תּוֹרָת חִינְנוּ" – –

אחרית דבר

ל מחרת עם שחר התיצב רואבן בשער הטירה בלוי שתי עגנות: ו שני עזירים נאמנים: רבי משה ו יוסף. יחד ירדו במדרגות העקלקות והמסכנות של המחלה המפלה, שבה עברו על רואבן שעות כה קשות... שוב גשש רואבן אחר כפתור הסתרים, והוביל את מלוי אל המנזרה הנסתרת, אפוגת הסוד וספוגת הקר והטחב. שם נטלו בזירות את הספרים היקרים והעלום למעלה, אל האור והחרות...

העגנות ירדו במשול המשטף מן הטירה, כשהן מלאות במבטיו הפתה של הרוזן. הלה החבונן בהם עד שנעלמו מן העין, ואחר משך בכתפיו בתהוו: המנחה המווערת שבחר לעצמו הבוחר היהדי האמץ והפקח – ספרים ישנים, במקום עשר וממן... הדבר נשגב מבינתו!

העגנות עשו דרכן היישר אל ביתו של ריבנו אליעזר. הרב עמד על מפתח ביתו וחכה לבואן, כשהוא לבוש בגדי חג ועיניו בורקות בשמחה ובצפיה.

אם נפגש עם תלמידו רואבן, פגישה מרגשת אשר לא תשכח מלבים. רואבן ספר בפירותו על שליחות הגורלית, ומתאר בארכיות את הרחקאותיו ונפי האלו התוכופים. ועתה עמד הרב וחכה למסירתת של שליחות לידי – אותה שליחות שעבורה ספן רואבן את חייו פעמים כה רבות...

העגנות עצרו ליד שער החצר. רואבן דלג מהן ראשון וሩץ אל רבו, כשהוא נושא בידו מזונת עז שחורה ונוצצת...

עיניו של הרב הבריקו, הוא שם ידו על שכם ראוּבֵן ויחדו נכנסו אל הבית. ראוּבֵן הניח את המזוודה על השלחן ופתחה בפתחה הנחשת הצעיר.

עשרות כרכות הבריקו בתוכה, ואותיות הזהב המתבעות על גבן זrhoו והארגו. חיקוק של אשר קרא בפניו של רבנו אליעזר כאשר העביר אצבע רוטטה על הכרכים, ומילמל את שמותם בהערכה:

תוספות מץ,תוספות קוירוביל,תוספות פונטיא,תוספות קויצי,
תוספות שאנץ,תוספות אורליאנש...

ריאכ"א, ריב"מ, ריב"א, ריב"ז, רשב"מ, רשב"א...

מחזור ויטרי, אבן העזיר, ספר הישר, יראים, הפרדס והאורה...

רבי משה, ראוּבֵן וyoסף עמד במרחק מה, כשהם מתבוננים במחזה בחדרת קדש ונמנעים מכל תזוזה ורעש, פן יפריעו לumed הנשגב שלפניהם: ענק התורה מקבל לידי את מורשת הדורות מרבו, ואת המשימה הביבירה, להנחייה לדורות יבואו... והתפעמות ההונדעות הנרגשת, ממש בבעת מתן תורה...

"ראובן", פנה הרב אל תלמידו, ומעיניו זורח אור יקרות. "מלאת את שליחותך, ומגלאלים זכות על ידי זפאי: הסרת מעל ראשנו שלטונו של עritzות זרפי, והפקת את טוק למקומ היחיד בו נתן למד תורה באין מפרי! פאשר תגמר להזכיר את הספרים הנගולים למקומם תחיל עם חברך בלמוד מסכת ברכות – והשער הראשון יתחל מיד לאמר תפלה המנחה".

עצמ עיניו, והוסיף: "זה יצליה דרכנו..."

"אמן", ענו השלוsha.

"ראובן"... נמת הסוס נשמעה בקולו של הרב. "בישיבות נהגו, ביום התחלת למוד מסכת, לصوم. להתענות להצלחתו. אני, קיבלתי עלי תענית מאמש..."

"גם אני", אמר ראוּבֵן. "בתפלת המנחה בבית המרזה".

"וְאַנִי", אמר יוסף, "אָתַעֲנָה מֵחֶר".

והיה על מה להתענות.

כִי בָאָתוֹ שָׁבֵיע בּו הַחֵלָו בְטוּך אֵת לְמַוד הַשׁ"ס, מִתּוֹך כִּיּוֹתָה לְמַזָג
אֵת קְבָצֵי הַתּוֹסְפּוֹת לְשִׁיטָה אַחַת – בָאָתוֹ שָׁבֵיע, בְּפִרְיוֹן הַרְחֹוקָה,
בַיּוֹם הַרְבִּיעִי ה' בְתִמּוֹן, נִשְׁרָפו עֲשָׂרִים וָאֶרְבַע עֲגָלוֹת גְדוּשָׁות בְסִפְרִי
קְדֻש בְמִרְפֵן הָעִיר, לְקוֹל צְהַלְתָם שֶׁל הַמּוֹנִי גּוֹיִם נְבָעָרִים וּמוֹסְתִים.
וּבַהֲגִיע הַשְׁמוּעָה הַפָּרָה לְרוֹטְנֶבּוֹרג אֲשֶׁר בְאַשְׁפְנו, לְאַנִי רְבָנו מַאיַר,
קוֹנִין בְמַר לְבוֹ אֵת הַקִּינָה הַנוֹרָאָה:

שָׁאָלִי, שְׁרוֹפָה בָאָש, לְשָׁלוֹם אַכְלִיךְ

הַפּוֹאָבִים, הַמְשֻׁתּוּמִים עַל מַזְקָד גְּלִילִיךְ...

אֵיכָה הַנְּתָוֹנָה בָאָש אַוְכָלה

הַאֲפֵל בָאָש בְשָׁר –

וְלֹא נְכוֹו זָרִים בְגַחְלִיךְ ?

הַכְּעָבָור זֶה נְתָנָך צְוֵרִי בְלִפְנֵיד וָאָש –

כִי בְאַחֲרִיתְך תְלַחְט אָש בְשּׁוֹלִיךְ ? !

אוֹרִיד דְמָעוֹת עֲדִי יְהִי בְנָחָל,

וַיְגִיעֵו לְקִבְרֹות מָשָׁה וְאַחֲרֵן אַצְילִיךְ –

וְאַשְׁאָל : לְמֹה שְׁרָפו גְּלִילִיךְ ? !

אַתְמָה מָאָד עַל מָאָר הַיּוֹם, אֲשֶׁר יִזְרָח אֶל כָל –

אַכְל יְחִשֵיךְ אַלְי וְאַלִיךְ –

רְבָנו מַאיַר בְטָא בְקִינָה מָרָה זֹאת הַרְגָשָת הַחֲרָבָן וְהַשְׁכָול שְׁמַלְאָה
אֵת לֵב הַיְהוּדִים כָלָם, מַגְדוֹלָם וְעַד קְטָנָם. אֵת רְבָנו יְחִיאָל לֹא נִתְן
לְאַכְל וּלְאַבּוֹכה לְרִפּוֹת אֵת הַיְדִים – לְהַפְךְ ! הוּא אַפְצָץ וְחַשֵּל אֵת
הַלְּבָבוֹת, הַפִּיחָ רְוִית עַז וְגַבּוֹרָה בְקָרְבָ תְלִמְדִיךְיו הַמְסּוּרִים, וְאֶרְגַן אֵת
יִשְׁבָתוֹ לְלִמּוֹד בָעֵל פֶה. לְהַמְשָׁך הַשִּׁיטָה הַעִוִינִית שֶׁל הַעֲמָקָה וְלִבּוֹן

יסודי, תוך שנין וחוֹזֶה בְּלִתי פּוֹסְקִים. בעקבות, במסירות ובנחתישות. לא להרשות לרשעים הארוורים לקטוף את פרי הגוזה – אלא להשיב מלחמה שעורה במוח נחישה: רמת הלמוד לא פרד, ואלו הבקיאות והשנין ירקיעו מעלה מעלה...

משימה קשה היא זו, למן דור שלם של גאנים מפלגי תורה שלא ספרים! משימה מפלאה, שפירושה מלחמה מתמדת ומאמץ שלא לאות, يوم אחר يوم ושבוע אחר שעה. ובכל יום מctrפים תלמידים חדשים, בכל שנה מתווסף מחוזר חדש לפסלי הישיבה. משימה כבירה היא זו, ורק ענק רוח בראשנו ייחיאל יכול להעמיסה על שכמו!

שמעונה עשרה שנה למדו מאות הבחרים שלא ספרים – גדל דור של בחורי ישיבה שלא ראה גمرا מימיו, וכל למועד היה בעל פה – מי יוכל להעריך את התמדתם, גיעם ועמלם של מאות תלמידי חכמים אלמוניים אלו?

ובמעבר שמעונה עשרה שנים, כאשר ראה רבנו ייחיאל כי הגוזה הנוראה בעינה עומדת, החליט להעביר את ישיבתו לארץ ישראל.

בשנת ה' אלףים כ"ד לבריאת העולם – 1264 למן האמות – עלה לארכצנו הקדושה בראש שלש מאות תלמידיו, ויסד בעכו את ישיבתו הגדולה.

למועד התורה מגן ומצליל.

עם פזר ישיבת פריז ועליהם של רבנו ייחיאל ותלמידיו נותרו יהודי צרפת ללא תורה – ונותרו ללא שמירה וגהנה...

הגוזרות תכפו והלכו, הפרעות התגברו והצורות באו גלים, כבדים יותר וקשים יותר. כל יום קלתו מרבה מחרבו –

עד שהגיעו לשיא. וביום שרפת בית המקדש, בעשרי לחידש אב שנת ס"ו גרשו כל יהודי צרפת לאחר שבל רכווש החרם, והם נותרו בלביהם לעוזם.

בתקלות הבזזה, הגרוש והנדודים, מתו למעלה ממליון יהודים –
כפלים כיוצאין מצרים – ה' יקם דם !

אך בפינה אחת בצרפת, בעיר קתונה הנחבה בהרי המזרח ומכדמת
משכנותיה, בעיר טוק, ישב רבנו אליעזר ועמו אוצר נדר של ספרים,
כל קבציו רבו לנו בעלי התוספות שלבונו וחידשו בעמלם ויגיעם בתורה
הקדושה במשמעותה חמשה דורות. ישב רבנו אליעזר, ובמצאותו ורבו הנערץ
רבנו ייחיאל סדר וערך את שיטות רבותינו לקבץ אחד, שהעמיד את
שיטותיהם וחלוקתם, חדשיהם והארותיהם במקשה אחת, ערכוה
ומתחמצת. ולצדו שני תלמידיו הנאמנים, ראובן ו يوسف, כשםם עולים
מעלה מעלה במלעות התורה, תוך כדי שמילשו של רבם הגדול.

ופרי עמלו של רבנו אליעזר, הלא הם "תוספות טוק" –

יאלו הן התוספות שבידינו, התוספות הנלמדות על ידנו מאז ועד
היום !

ועם המצאת הדפוס, במאותים שנה לאחר מכן, נלקחו "תוספות
טוק" – אותו קבץ אחד ומוג בתוכו את שיטות התוספות – ונקבעו
לדורות בצד הגמרא הקדושה :

פירוש רש"י בצד הפניימי, ופרש התוספות – פרי עמלו של רב
אליעזר – לצד החצון של עמוד הגמרא.

וכל יהודי באשר הוא, בלמדו את סוגית הגמרא – הריהי מתבאהת
לו על פי פירושו של רש"י הקדוש – ומיד הוא פונה אל פירוש
התוספות, שם נפרשת לפניו בהרחבה יריצה נפלאה של באורים,
הערות, תמיינות ותרזימים, מבית מדרשים של מאות בעלי התוספות
לדורותיהם, כשםם מכנסים ייחדו ומאירים לעולם –

עד ביאת הגואל.

עד בכלל !

אברהם

בְּעִירָה מִזְרָחָה לְאַתְּ כֵּן, כְּלִילָה וְלֹא־בְּאַתְּ
דְּבָרָיו שֶׁבְּאַתְּ יְמִינָה וְבְּאַתְּ יְמִינָה
אֲגַדְּתָה אֲלֹהִים בְּאַתְּ יְמִינָה וְבְּאַתְּ יְמִינָה

קח נבנין ורלא ר' הרוא וכיר אגדה העדריר שאין נקניה ב גראבר ובויא ברהה וו

כ"ה לוייה העמיה טט צויה מה
ז' ווועו לאָהַרְן ז' לילאָה געט
ה' הילאָה ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'

געריגראָה אַזְמָעָה צְדָקָה כְּבָדָל – לְוִילְיאָם סְטְּפָן
סְרִירָה אַלְפְּרָנְצְּסָה כְּבָדָל – לְוִילְיאָם סְטְּפָן
תְּלִיכָּה זְמָרָה כְּבָדָל – רֵהָ זְמָרָה
תְּלִיכָּה זְמָרָה כְּבָדָל – רֵהָ זְמָרָה
תְּלִיכָּה זְמָרָה כְּבָדָל – רֵהָ זְמָרָה

וְאֵין גָּמִיגָּת נֶכֶת
בַּרְתָּה זֶה בְּגָתְלָה תֹּבוֹן כְּנָס
בַּרְתָּה אֲלֵה הַמְּגַדֵּר
בַּרְתָּה שְׁמַעַת טְבָבָא

חַאכְמָבּוֹ שְׂעִיר בְּשֵׁסֶת
תַּל כִּיְקָה וְאַנְטָרִיד ל

אָז אֵלֶיךָ כְּפַתְחָתָן יְהוָה לִמְעָד
שָׁגֹן אֲמָתָךְ זֶה תְּבִנָה טָהָרָתְךָ
לְזִיהָג טְמֵתָךְ שְׂכִינָתְךָ
מְקִינְתָּךְ זָהָרָתְךָ

ט גָּלוּזָן כִּי יְמִינָה כְּלַפְתֵּן זֶה תְּמִיכָּל וְעַתְּ טָיוֹנָחָסָן:

כתב יד עתיק של תוספות טור על מסכת קידושין
דברי הגמרא במרכזה העמוד, פירוש רש"י משמאלם,
ותוספות טור משבוצעים מימינם.